

Lucian Cristescu

Omiletica de la A la Z

**Curs pentru Școala Misionară de Voluntari,
Nivelul III**

 Casa de Editură
Viață și Sănătate
București 1999

Toate drepturile rezervate Casei de Editură
Viață și Sănătate

ISBN 973-9484-15-8

Cuprins

Prefață	5
Anti-predica (Introducere)	7

CAPITOLUL I

A. Principiul nevoii	10
B. Principiul descoperirii personale	13
C. Principiul reformativ	18

CAPITOLUL II

D. Principiul ineditului	20
E. Principiul hristocentric	21
F. Principiul unității	23
G. Principiul „copacului”	24
H. Principiul „vidului de idee”	27
I. Principiul contrastului maxim	31
J. Principiul construirii	33
K. Principiul modelului „tensiune-rezolvare”	37
L. Principiul alternației afective	39
M. Principiul tratării inverse	50
N. Principiul plinurilor-golurilor	53
O. Principiul „funiei împletite-n 3”	55

P. Principiul repetării	57
Q. Principiul abordării pozitive	59
(Q'. Principiul balanței	61)
R. Principiul identificării cu sala	63
S. Principiul inspirațional	64
T. Principiul vulnerabilității	66

CAPITOLUL III

U. Principiul pronunției curate	69
V. Principiul empatiei	72
W. Principiul adresării colocviale	78
X. Principiul destinatarului concret	80
Y. Principiul descrierii audio-vizuale	81
Z. Principiul limbajului mut	85

ANEXA

1. Cele 7 etape în elaborare	88
2. Tipurile de predică	98
3. Exemplificare de predică	103

Prefață

Omiletica își are etimologia în cuvântul grecesc *homilia*, care înseamnă conversație, instruire; și este „Știința care învață principiile adaptării discursurilor de la amvon – la nevoile spirituale ale ascultătorilor; știința predicării; arta pregătirii predicilor și arta predicării” (dicționar Webster).

După cum manualul de desen sau de compoziție muzicală nu te face pictor sau compozitor, ci te ajută să-ți descoperi și să-ți ordonezi izvorul din tine, după legile artei și ale sufletului, tot astfel, omiletica nu intenționează să-ți dea ideile și soluțiile pe care să le predici (de aceasta se ocupă studiul personal, rugăciunea și meditația). Scopul omileticii este să te introducă într-o lume, care nu e străină de nici un „creștin adevărat, născut în împărăția lui Dumnezeu ca misionar...” (H.L.L. 19,44) și să-ți ofere direcții, pe care să le parcurgi, poate anevoie; apoi vrea să-ți ofere criterii și repere după care să-ți realizezi, într-un mod eficient, capacitatea de a transmite clar o soluție, pe care o vei fi primit de la Dumnezeu.

Omiletica, deci, își propune să te instruiască în regulile predicării și să-ți ofere mijloace de apreciere critică și de evaluare a predicării tale – în raport cu idealul. Iar în final, dintr-un misionar nesigur, să devii un predicator credibil și eficient.

Cele 26 de principii esențiale ale omileticii, înșirate de la A la Z, vor fi prezentate în cuprinsul a trei mari capitole:

Cap. I. Izvorul predicării (sau „De unde îmi voi predica?”)

Cap. II. Omiletica de conținut (sau „Cum să alcătuiesc predica?”)

Cap. III. Omiletica formei (sau „Cum să prezint predica?”).

ANEXA de la sfârșit oferă explicații privind:
1. Modul de alcătuire a predicii; 2. Tipurile de predică; și 3. Exemplificare de predică.

(La realizarea acestui curs a contribuit, cu sugestii prețioase, prof. Desideriu Faluvegi.)

Introducere: „Anti-predica”

De când există păcătoși pe pământ, chiar dinainte de potop, există și instrumentul „predică” – unealtă puternică de confruntare a conștiinței omului cu voia descoperită a lui Dumnezeu.

Fiind un domeniu cu tradiție, predicarea se afirmă ca o foarte veche formă a mânăuirii cuvântului. Deopotrivă Artă și Știință, ea însoțește omul prin diferite culturi, dezvoltându-se și rafinându-se – până la culmi de măiestrie. De la Solomon, care își ia numele de „Predicatorul” (în românește redat prin „Eclesiastul” = cel care cheamă poporul afară din tabără pentru a-i predica), și de la generațiile de rabini renumiți, ... la apologetii creștini și până la predicatori de faimă nemuritoare, măestrii omileticii au impus o țință și o linie artei de a predica. Gândește-te că și numai pentru o simplă „introducere” îți trebuie o mare măiestrie. Așa că, pentru o lansare personală în arta predicării, trebuie să ai dovada incontestabilă a unei chemări speciale, sau măcar să deții toate cunoștințele de logică și retorică pe care arta omileticii le utilizează. Și, întrucât mai rar se găsesc asemenea persoane printre cititorii cursului de față, o concluzie parcă se desprinde deocamdată: „Mai bine renunță...”

Dar stai!

.....

„După ce a sfârșit *predicile* acestea, noroadele au rămas uimite de învățăturile Lui; căci El îi învăța ca unul care avea putere, **nu cum învățau cărturarii lor.**” (Matei 7,28.29; Marcu 1,22). „Ce este aceasta? – O *învățătură nouă!*...” (Marcu 1,27).

Anti-modelul, pe care Isus îl opune omileticii timpului Său, devine un semn distinctiv al ucenicilor:

„A predica” – pare un lucru ce... ne depășește.

Modelul lui Isus este:
Anti-predica

„Ioan a venit... și *predica*... norodului *Evangelhia*.” (Luca 3,3.18).

„Dar cine ești” (Ioan 1,23.25) – și de ce predici dacă nu vorbești ca unul autorizat?

„Eu sunt glasul celui ce *strigă*...” – eu **nu predic**, cum v-ați aștepta voi. „Dar am venit... ca El *să fie cunoscut lui Israel*”. (Ioan 1, 23.31).

„Hristos m-a trimis să predic *Evangelhia* **nu cu înțelepciunea vorbirii**, ca nu cumva crucea lui Hristos să fie făcută zadarnică... *Predicarea mea nu* stă în vorbirile înduplecătoare ale înțelepciunii, ci *în dovada dată de Duhul și de putere*.”

**Scopul: Hristos
să fie înălțat!**

În fața măștrilor oratori, a experților vorbirii lunecoase și a elocvenței rafinate – cu un stil și exigențe academice, iată că se ridică un front de martori ai adevărului prezent, într-o manieră simplă și puternică, așa cum le-a dat Cel ce i-a trimis. Fără să dobândească mai întâi erudiția înaltei școli și fără să aibă aprobarea sinodului sau acreditarea vreunui for de cultură, aceste glasuri au proclamat simplu și puternic pe Hristos, lipsindu-se de artificiile oratoriei și ignorând legile *converșionale* ale predicii, impunându-și anti-predica lor prin forța mesajului și prin puterea convingerii date de *adevăr* și de *vocație* (chemare).

Sosiți din toate stările sociale: soldați (Iosua), ciobani (David, Amos), țărani și pescari (Ilie, Elisei, Petru și Ioan), oameni neînvățați, ba chiar învățați (ca Moise, Isaia, Daniel, Pavel și Luca), nenumărați apostoli din toate timpurile, fără să condiționeze lucrarea lor de vreo instruire alta decât *natura*¹ și *Duhul Sfânt*, poartă prin timp caracterul comun al unei predicări libere, naturale.

Predica lor – o *anti-predică* din punctul de vedere al „academiștilor” școlilor tradiționale – este rostirea simplă, încadrată însă în toate principiile corespunzătoare naturii minții și naturii

¹*natura* – înseamnă nu „peisaj, flori, pădure”, ci rețeaua de legi și principii care definesc existența și funcționarea creațiunii, cu precădere a ființei umane, rețea pe care științele doar o descoperă și o aplică.

**Instructorii
predicării autentice:
- Duhul Sfânt și
- natura umană**

**Predicarea – este
guvernată de
principiile sufletului
omenesc.**

sufletului omenesc. Legile bunului simț, legile gândirii coerente și legile angajării afective – cerute de nevoia ca solia să fie înțeleasă, reținută, și în final să transforme – aceste legi nu țin de vreo școală de oratorie, ci ele izvorăsc din ordinea cu care a pecetluit Dumnezeu creațiunea Sa. O asemenea predicare nu caută efectul prin tehnica vestirii, ci în adevărul și viața care izvorăsc din ea.

Dacă dorești ca lucrarea cuvintelor tale să dăinuie, în rândul purtătorilor luminii, nu ai decât să te apropii, în umilință și cu spiritul unui mic ucenic, de universul simplu și armonios al legilor predicării naturale. Iar după ce le vei descoperi, una câte una, vei afla că „legile acestea nu sunt mai presus de puterile tale, nici departe de tine”... Ci sunt foarte aproape de tine: în gura ta și în inima ta, ca să le îplinești (Deut. 30,11.14; Rom. 10,8).

Deci, curaj! Și tu poți predica!

**Principiile
predicării nu
trebuie învățate
(din afară), ci doar
descoperite și
aplicate.**

Capitolul I. Izvorul predicării (sau: „De unde îmi voi găsi predica?”)

A. Principiul nevoii

**La început era...
cuvântul.**

Comunicarea este darul lui Dumnezeu pentru creaturile Sale inteligente și afective. Cuvântul este o proiecție a naturii intime a omului: el este făcut să iubească și să cunoască (fie că cunoască și să iubească). Iubirea caută după un altcineva, cu care să se împărtășească; iar cunoștința – într-o lume a iubirii – se cere comunicată. Pentru om, „trebuie” cuvântul. Nu există pedeapsă mai dureroasă decât tăcerea și izolarea impusă aceluia care are *nevoie* „să fie cuvânt”.

Cuvântul în sine este expresia *nevoii* omului. Pe lângă nevoile din cer (căci sunt și acolo nevoi, generate de dragoste și cunoaștere), istoria nefericită a păcatului a mai născut o altă familie de *nevoi*, dureroase și urgente. Pentru că așa stau lucrurile cu omul și cuvântul, și pentru că, pe deasupra, omul căzut în păcat, se afla în *nevoie* de a fi salvat, Dumnezeu S-a identificat cu omul, sosind, în izolarea lui de moarte, în ipostaza de **Cuvânt** întrupat (Ioan 1,1).

**Cuvântul predicării
trebuie să răspundă
totdeauna *nevoii*.**

Ori de câte ori a vorbit Dumnezeu omului izgonit din rai, întotdeauna S-a adresat *nevoii* lui imediate, fundamentale. Planul de mântuire este Cuvântul (rostit sau întrupat) ce vine să frângă puterea păcatului și să dezlege pe om din *nevoia* sa. Niciodată Dumnezeu nu a vorbit de dragul artei, de dragul etalării sau al demonstrației de cunoaștere. Întotdeauna, statornic, El a ținut spre *nevoia* urgentă și disperată a omului. Sunt multe lucruri interesante în Scripturi, în natură și în experiența personală. Ele pot fi obiectul științei

sau al artei, dar nu au voie să fie niciodată obiectul predicării, decât dacă răspund unei nevoi din domeniul salvării omului din păcat.

Mai mult încă! Un predicator cu experiență, informat și cu bogate cunoștințe din domeniul mântuirii, deși dispune de o gamă variată de teme de predică, va fi continuu chinuit de întrebarea: „Spune-mi Doamne, ce vrei Tu să spun din partea Ta?” Predicatorul autentic știe că nu el trebuie să hotărască ce să zică, pentru că el „nu vorbește de la sine, ci vorbește după cum l-a învățat Tatăl” (Ioan 8,28). A spune doar lucruri bune când nevoia cere imperios altceva, este trădarea misiunii. E ca și când se administrează niște medicamente bune, dar cu totul străine de respectiva boală.

Așa după cum marele fluviu curge, pentru că are izvoare, tot așa predica curge abia când izvorul se deschide. „Care este nevoia pentru care mă trimiți să predic, Doamne?” – aceasta este prima povară a omului lui Dumnezeu. Nașterea este dureroasă, dar numai ce se naște are viață.

Sunt *nevoi generale*, valabile oriunde și oricui, ca de exemplu: căutarea după Dumnezeu; nesiguranța acceptării de către El; nevoia după cunoașterea iubirii Sale necondiționate; nevoia experimentării personale a mântuirii; nevoia nașterii din nou; îndreptățirea prin credință; ucenicia..., precum și cele derivate din doctrină.

Pe predicator însă îl interesează nevoile *particulare*, specifice unui loc, unui timp și unui anumit grup de persoane. În timp ce lumea întreagă zace în nevoile generale, fiecare grup de oameni își are nevoile particulare, specifice, determinate de măsura respingerii sau a necunoașterii soliei. Nevoile particulare reprezintă deci individualitatea – pentru un grup de oameni – a uneia din nevoile enumerate mai sus. Prima povară a predicatorului este să afle nevoia celor cărora se duce să vorbească din partea lui

Numai Dumnezeu cunoaște nevoia oamenilor. El să te inspire!

Nevoile particulare reprezintă individualizarea unor nevoi generale.

**Două căi de a afla
nevoile particulare:
(a) - relația cu
Domnul**

Dumnezeu. O predică ce nu se adresează nevoilor specifice, ci rămâne doar la nivelul generalităților, este o diversiune care leagănă poporul în false asigurări, netălmăduind nimic.

Sunt nevoi fățișe sau ascunde; strigătoare sau neștiute. Sunt nevoi dorite să fie scoase la iveală sau, dimpotrivă, nevoi a căror dezvăluire nemulțumește și incomodează. Identificarea nevoii specifice ține în primul rând **(a)** – de relația predicatorului cu Dumnezeu, de rămânere pe genunchi – fără idei preconceptuate și în umilință, până când se luminează sfera nevoii specifice și până când mesajul se impune cu certitudine. Din acest „Așa zice Domnul” izvorăște forța angajării în construirea, și apoi în prezentarea soliei.

Cel mai probabil numitor comun al nevoilor specifice îl reprezintă problematica *adevărului prezent*, ce derivă din mesajele Apocalipsei (cap. 14 și cap. 3). Aici sunt descoperite primele nevoi specifice ale timpului nostru profetic: îndreptățirea prin Hristos și vestirea ei completă către ultima generație bântuită de spiritul Sodomei și al Egiptului.

**(b) – relația cu
semenii**

În mod complementar, **(b)** – cunoașterea directă a grupului de oameni, cărora predicatorul le vorbește din partea lui Dumnezeu, constituie o sursă importantă pentru conturarea nevoii specifice. Niciodată însă cunoașterea oamenilor nu poate fi prima sau singura sursă, căci firea pământească este înclinată să trateze aspectele vizibile, de formă, deci doar efectele, în timp ce problemele de fond, ascunse, cauzale, rămân ignorate. Cine merge în numele Domnului, trebuie să aibă lumina verde de la Dumnezeu, cu privire la nevoia pentru care va urma să aducă răspunsul Său vindecător.

Însă, cum se dobândește răspunsul lui Dumnezeu pentru nevoile odată descoperite?

B. Principiul descoperirii personale

Habacuc 2,1: „M-am dus la locul meu de strajă și stam pe turn ca să veghez și să văd ce are să-mi spună Domnul, și ce-mi va răspunde la plângerea mea”.

1. Experiența personală (... *Plângerea*).

Dumnezeu a zidit pe om în așa fel, încât cеста să-l poată înțelege pe aproapele său *doar* prin lumina propriei sale trăiri. Dacă cineva n-a cunoscut (să zicem) setea, nu-l va putea înțelege deloc pe cel însetat. Tot așa, predicatorul va primi de la Dumnezeu răspunsul la nevoia acută a unui grup de oameni doar în lumina propriei sale experiențe. Aceasta înseamnă (a) – că necazul celui grup trebuie să devină necazul și *plângerea* mea. Adică, fără să mă identific cu el și fără să mă doară pentru ei, nu va veni răspunsul; și (b) – că doar în lumina lacrimilor din experiențele *plânsurilor* mele din trecut, precum și a răspunsurilor pe care Domnul mi le-a dat odată, voi găsi răspunsul Domnului și pentru cei la care El mă trimite. Cea dintâi calificare a unui predicator este experiența spirituală personală, în depășirea conflictelor proprii și în primirea iluminării divine pentru *plângerile personale*. De multe ori, o experiență revelatoare trecută, un text biblic, semnificativ pentru drama unui moment personal, sau un citat memorabil, descoperit în ceasul crizei – devin miezul unui mesaj pe care Domnul îl dă ca răspuns altora. Ține minte, Domnul răspunde doar la *plânguri*!

Experiența personală este primul izvor de predicare. Fiecare predică devine oglinda experienței tale la zi. Fapte 3,6: „... Ce *am* îți dau!”

Experiența personală cu Dumnezeu și identificarea mea cu ceilalți – sunt cele două condiții pentru ca El să-mi dea o solie de predicat.

Trebuie mai întâi să-L ai pe Hristos, ca să-L poți da și altora. Nu există nimic mai greu decât să încerci să dai ce nu ai!

2. Studiul biblic și lectura personală (...*Văd*).

Doar ce ne entuziasmează pe noi – poate entuziasma și pe alții

Dar ce ne-a schimbat mai întâi pe noi va schimba și pe alții.

Secretul predicării; studiul personal zilnic

Jurnalul: o metodă ignorată de mulți...

Arareori mi-a dat Dumnezeu un mesaj pentru predică direct prin rugăciune, ca pe o revelație profetică. Pentru ca nimeni să nu fie părtinit, Dumnezeu a vorbit tuturor același Cuvânt, Biblia Sa. Acolo există, create de demult și păstrate, toate răspunsurile. Ca predicatori, obiectivul principal în studiul Bibliei este *nu* să găsim ceva de spus altora, ci ceva care să ne schimbe pe noi. Biblia trebuie citită nu în calitate de predicatori în căutarea unei predici, ci ca ființe flămânde în căutarea de hrană pentru sufletul nostru. Tocmai aici se află și forța de apel a predicării: suntem în stare să trezim interesul altora numai prin ceea ce ne-a stârnit în mod deosebit interesul. Studiul biblic – ca și celelalte lecturi – slujesc ca niște pompe ce scot la suprafață cele ce clocotesc deja în noi, dar pe care n-am putea altfel să le slobozim din noi. Pe când studiem, deschidem ferestre și uși ale memoriei și rechemăm toate câte am citit, trăit sau auzit. Neglijarea studiului zilnic, devoțional, duce la scăderea forței de predicare: stai la masa de lucru și te străduiești disperat să produci o predică, și... nu se întâmplă nimic! Cea mai mare parte din materialul de predică se obține la fel cum o tânără își găsește alesul inimii: nu te du să-l cauți. Rămâi doar pe căile obișnuite ale vieții devoționale zilnice, și predicile vor veni singure la tine.

Faptul că unii citesc Biblia și nu găsesc nici un răspuns, în timp ce alții strâng mană bogată, depinde de *inima* și *mintea* cu care se citește: (a) – cu *inima*: flămândă și însetată după Dumnezeu și după neprihănire (Ps. 63,1; Matei 5,6; 6,33. Vezi

studiul devoțional din *Principiile unui nou stil de viață*); (b) – iar cu *mintea*: fără să se grăbească și pregătită să observe conexiuni (legături) la ¹ideea textului, la ²idei parțiale din text cât și la ³cuvintele cheie din text (vezi **Studiul analitic sau exegetic** din *Principiile unui nou stil de viață*). Cuplarea celor doi receptori (inima cu mintea) înlătură miraculos vălul de pe ochii ucenicului, scoțând minunate transparențe ale mărturiilor dintre rânduri. Un cercetător autentic întotdeauna studiază Biblia *notând*, într-un jurnal, orice licărire semnificativă. **Jurnalul** la zi al turnului de strajă constituie tezaurul inepuizabil de teme și răspunsuri.

Lectura personală. Dacă experiența personală cu Dumnezeu și cu Biblia este primul izvor de teme de predică, lectura personală (cea în afara Bibliei) devine al doilea izvor. Predicatorul trebuie să fie un cititor susținut. Când nu mai găsești ce să predici, cercetează... și vei afla că n-ai mai citit de mult. Iată și domeniile de lectură:

Trei domenii de lectură sănătoasă

a) Tot ce are *tangență directă* cu Biblia: în primul rând Spiritul Profetic, apoi comentarii biblice, scrieri teologice, explicații, meditații pe subiecte biblice, cărți de la edituri creștine... Citește scrierile neinspirate cu o atitudine cercetătoare și critică. Nu înghiți orice ți se pare „nemaipomenit” sau „nou”. Detectarea unor erezii subtile, la unii autori, te vor determina să-ți fixezi poziția și vor constitui punctul de plecare pentru o mulțime de teme cu caracter preventiv. Citește mai puțin predicile altora, căci predicile sunt ca și periuța de dinți: trebuie s-o folosești numai pe a ta.

b) Cărți care pun probleme reale, *indirect* legate de Biblie: cărți de sociologie, de filozofie, cărți de actualitate, ce evidențiază criza contemporană (înlătură romanele și celelalte soiuri de ficțiuni).

c) Cărți care sunt legate de *cunoașterea naturii și a omului*: cărți de științele naturii, ca geografie, biologie; apoi biografii de oameni mari, cărți de psihologie, cărți de istorie, meditații și cugetări diverse (vezi și Dezvoltarea intelectuală, din Principiile unui nou stil de viață).

În cursul pregătirii unei predici, rareori ai timp ca să citești o carte întreagă, legată de acel subiect. De aceea, citește cu mult înainte de timpul pregătirii predicii; subliniază și notează pe marginea paginii gândurile pe care ai dori să le folosești într-o predică viitoare. Apoi, notează în jurnalul tău (sau pe fișierele tale) locul unde poți găsi acele sugestii de predică.

Înainte alcătuirii unei predici, trebuie să deții de două sau de trei ori mai mult material decât îți intră într-o predică. (**Anexa**, „1. Cele 7 etape în alcătuirea unei predici”, tratează problema pe larg).

3. Meditația și Rugăciunea (... *Veghez*).

Al treilea izvor de predică: meditația non-stop... fixată prin notițe

Rugăciunea se țese pe cărările gândului, ca și meditația. O rugăciune autentică depășește lista petițiilor, și se continuă cu o stăruire asupra unei anumite nevoi, într-o atitudine de deschidere față de Dumnezeu. O rugăciune autentică cuprinde mai multă meditație „în doi” decât rugi cu cereri. Meditația și rugăciunea confluează, fără graniță între ele, căci meditația în afara comunicării cu Dumnezeu, adică meditația „în unu”, nu conduce la nici o revelație.

Dumnezeu răspunde prin Cuvânt, dar și prin meditația în rugăciune, atunci când aștepti iluminare. Toate luminițele care înseninează înțelegerea noastră cu privire la chestiuni spirituale devin o colecție de repere, când sunt notate în jurnal.

Meditația non-stop este, deci, cel de-al treilea izvor de predică. Poartă permanent asupra ta carouri (bucăți pătrate sau dreptunghiulare) de

hârtie, ca să-ți poți nota deîndată orice ideea care-ți trece prin minte. Scrie tot, la rând. Fiecare idee sau grup de idei, tematic legate, pe câte un carou. (Nu utiliza decât o față a hârtiei; verso-ul lasă-l nescris). Nu te limita doar la gândurile legate de predica în curs de elaborare, ci notează orice meditație, orice scripă, orice revelație. Acasă, așază carourile, completate cu note, pe plicuri tematice, în funcție de conținutul meditațiilor. Plicurile vor constitui o bogată mină de teme de predică și de „material” de construcție.

Principiul „descoperirii personale” proclamă adevărul că nu putem predica *decât* ce am descoperit și am trăit noi înșine. Predici sau afirmații împrumutate din experiențele altora – fie chiar a unor predicatori celebri, care nu au o corespondență cu experiența personală, chiar dacă nu sunt rele – nu vor aduce *prin gura ta* nici descoperire, nici cunoștință. Sunt bani falși: Dumnezeu nu ți S-a descoperit prin ele, iar lumea va ști că „Nu gura Domnului a vorbit”. Nu vreau să spun că nu putem folosi descoperirile lui Dumnezeu, oferite prin alții. Adevărul nu are paternitate sau drept de autor. Numai că toate acestea trebuie să aibă acoperire în propria noastră experiență, iar tu să fii primul aplicant al lor.

C. Principiul mandatului de reformator

**Programul de
predicare al lui
Dumnezeu se
numește:
Redeșteptare și
Reformă**

„Un predicator – sau este un reformator, sau nu e nimic!” Când un pretins profet a început odată să-și rostească „solia” către un om al lui Dumnezeu, într-un mod laudativ, a fost întrerupt curând: „Nu Domnul te-a trimis. Fiindcă ori de câte ori Domnul are vreun cuvânt pentru mine, păcătosul, El nu laudă, ci vine cu un avertisment sau cu o îndreptare, din dragoste...” (2 Tim. 3,16).

Diagrama salvării unui om urmează un drum sinuos, variabil – în funcție de jocul influențelor bune sau rele, exercitate asupra lui. Fiecare clipă este decisivă și ireversibilă. Nu există nici un moment de pauză sau de vacanță în această lucrare de reprezentare a lui Dumnezeu în fața păcătosului. Fiecare predică este „testamentară”, cel puțin pentru un om. Doar veșnicia va dezvălui influența uriașă a unui cuvânt sau a unei mărturii, spre viață sau spre moarte. În această criză a ireversibilității timpului, Dumnezeu e gata să ofere păcătosului ajutor la nevoia lui permanentă după redresare și înaintare. Oprirea, în viața de credință, înseamnă cădere. Programul de redresare și înaintare se numește redeșteptare și reformă. Tot timpul, solia lui Dumnezeu scoate la lumină slăbiciunile sau limitele periculoase ale nivelului de trai actual și deschide o perspectivă nouă și optimă spre treapta următoare. Dezvăluirea răului, orientarea spre binele opus, și inspirarea celor prezenți cu o motivație doritoare de schimbare – aceasta este linia oricărei predici reformatoare.

**Spiritul
reformatorului este
spiritul lui Hristos!**

Avertisment: În timp ce predica reformatoare este o salvă de tun, reformatorul nu este un tunar. Predicând propria lui *plângere*, el însuși fiind un păcătos vizat de nevoia prezentată, va vorbi ca un frate în necaz, testamentar, cu solemnitate, dar cu

dragoste și compasiune. Cauza lor va fi cauza lui. Abia atunci reformatorul poate să spună: „Veniți după mine” și va fi crezut.

Există, din păcate, în tradiția amvoanelor noastre, un stil de predicare ce etalează cunoștință, dibăcie intelectuală și elocvență, din care nu lipsesc părțile gustate și apreciate, dar care este lipsit de sensul reformator. Ca rezultat, cresc rândurile cu membri care dorm în fatala letargie a îndreptăririi și uitării de sine. Dacă este un loc prioritar, în care se simte nevoia stringentă după redeșteptare și reformă, acesta este biserica așteptătoare a revenirii lui Hristos – zice chiar Martorul credincios (Apoc. 4,14-22). Iar acea tradiție trebuie abandonată.

**A predica altfel
decât „reformator”
– este o trădare...**

Capitolul II – Omiletica de conținut (sau „Cum să-mi alcătuiesc predica?”)

D. Principiul ineditului

Prov. 16,23: „Cine are o inimă înțeleaptă își arată înțelepciunea când vorbește și mereu se văd **învățături noi** pe buzele lui.”

**Sau vei predica
inedit, sau... nu
predica!**

O altă tendință nefastă o constituie predicile moralizatoare („îndemn la virtute”). Deși din punct de vedere teologic și lingvistic sunt corecte, ele însă tăbăcesc sufletul ascultătorilor prin faptul că... nu comunică nimic nou. „O știam și pe asta...” e concluzia majorității. Dacă predicatorul nu are de comunicat adunării o nouă descoperire, să nu urce la amvon. Fără îndoială, adevărul vechi trebuie să răsunе și să fie săpat din nou pe tablele inimii. Dar *unghiul* de prezentare și *motivația* pentru care este adus în discuție realizează o nouă proiecție, revitalizantă. De altfel, nimeni nu poate accepta o mâncare ce a mai fost odată mestecată și înghițită. Este o necesitate legitimă să se dorească „hrană proaspătă”. Și ce anume determină prospețimea hranei? Iată cei cinci factori principali, producători de „nou”:

**Cinci căi de a fi
permanent nou...**

a) - *varietatea* subiectelor (îmbogățirea continuă a paletelor tematice);

b) - aprofundarea ideilor deja cunoscute pentru dezvoltarea unor *corelații noi* (legături noi) între idei;

c) - *aplicații* practice noi pentru vechile idei (prin ilustrarea lor inedită);

d) - prezentarea ideilor cunoscute prin prisma

unei experiențe personale și într-o gândire personală, care este nouă pentru ascultători;

e) - *apelul specific*, inedit, la capătul unui drum de logică și afecțiune.

„Adevărurile cu privire la mântuire sunt capabile de o continuă dezvoltare și extindere. Deși vechi, ele sunt totdeauna noi, descoperind mereu cercetătorului după adevăr o strălucire și o putere mai mare...”

În fiecare generație se poate vedea o nouă dezvoltare a adevărului... Lumina care strălucește din proaspăta desfășurare a adevărului este aceea care glorifică vechile adevăruri.” (*Parabole*, cap. 3, sub-cap. 5, paragraful 13-14).

Principiul descoperirii personale rezolvă, în bună măsură, criza de „nou”. Adevăruri arhicunoscute (ca de pildă: pocăința), prezentate în lumina unei mărturii personale, inspiră convingere și putere de înnoire chiar și celui mai versat veteran! Viața este tot timpul inedită. Solia lui Dumnezeu pentru cei ce trăiesc această viață este întotdeauna o revelație nouă, iar servii lui se disting prin aceasta.

E. Principiul hristocentric

Nu este în istoria omenirii alt Subiect dat oamenilor în care trebuie să fim mântuiți, decât Isus Hristos. Dar Scriptura este mare. Ea conține nespuse de multe subiecte, pe lângă biografia și cuvintele lui Isus Hristos. Oare unui reformator să nu-I fie îngăduit să abordeze o altă temă afară de Isus?

Principiul hristocentric clarifică trei lucruri:

1 - că o predică nu este de la Dumnezeu, dacă nu-L înalță pe Isus Hristos (Ioan 12,32) și dacă nu conduce sufletele la Hristos (Ioan 7,37; Matei 11,28).

Ex: Se poate trata, de exemplu, subiectul

**Hristocentric:
înseamnă „să-L
înălți pe Hristos”...**

(reformator al) stilului de viață, cu toate amănuntele tehnice. Dar polul spre care prezentarea tinde, și în care își găsește împlinirea, va fi Hristos, mai precis: comuniunea cu El, care este favorizată sau împiedicată tocmai de stilul de viață.

**Hristocentric:
înseamnă să legi
orice subiect de
El...**

2 - că toate doctrinele și toate aspectele teologice izvorăsc din, și ținesc spre Hristos.

Ex: subiectul „nemuririi naturale a sufletului” este legat intim de Hristos: anume, prin faptul că nu există viață în afara lui Dumnezeu și în afara relației cu El; apoi, că păcatul înseamnă ruperea relației, deci implicit al cordonului vieții; iar teza nemuririi – descoperindu-se că neagă pe Hristos ca unica sursă de viață și neagă caracterul mortal al păcatului... Chiar o temă ca „autoritatea civilă” este derivată **din**, și conduce **la** Hristos: anume că Hristos este stăpânul istoriei și conducătorul providenței, Cel care ține sub controlul Său orice eveniment; de unde, orice opoziție este o dovadă de necredință și o acuză la adresa lui Dumnezeu pentru incapacitate de conducere sau lipsă de clarviziune și putere...

Nesensizarea hristocentrismului prezent în orice subiect și amănunt este o dovadă de carență spirituală și de gândire nesistematică, ceea ce descalifică pe mântuitorul cuvântului.

**Hristocentric:
înseamnă să
prezinți principiile
Lui...**

3 - că a-L prezenta pe Hristos nu înseamnă doar a pronunța explicit Numele Lui, ori a face direct referire la persoana Lui, ci mai degrabă a prezenta explicit caracterul Său și principiile pe care a venit să le illustreze în persoana Lui.

La o adunare harismatică, la încheierea unei serii de proorocii bizare, proorocița a declarat, ca o certificare a autenticității ei: „Isus Hristos a venit în trup” (1 Ioan 4,4: „Orice duh, care mărturisește că Isus Hristos a venit în trup, este de la Dumnezeu”), și adunarea... n-a mai avut ce zice. Dar ce n-a înțeles adunarea aceea este că testul nu se aplică la declarații verbale, ci la aplicarea „în trup”, adică în propria ta viață, a principiilor pe care Mântuitorul Însuși le-a manifestat în trupul Lui. Acest lucru este însă mai costisitor decât o simplă declarație a limbii...

Numele Lui nu posedă o putere magică, misterioasă: până și demonii Îl rostesc și nu se transformă în îngeri. Omul firesc este foarte dispus să fie antrenat la o închinare „în mistic și în ritual”, nu „în duh și în adevăr”. A aplica hristocentrismul doar pentru referiri la persoana istorică a Mântuitorului, sau la invocări sonore ale numelui Lui poate reduce creștinismul la superstiții, ceea ce este un rău mai mare decât ateismul.

F. Principiul unității

Banala conversație a oamenilor de pe stradă impresionează prin unitatea tematică, naturală. Cei care comunică se referă cu consecvență doar la subiectul unic al discuției. Cine se abate de la subiect: sau este năserios și distrat, sau este privit cu suspiciune și e dus la... psihiatrie. Nu același lucru însă se întâmplă și în predicare: Se trece aleatoriu (întâmplător) de la un subiect la altul, abandonându-se de mai multe ori ideea conducătoare, realizându-se un „ghiveci” din care... să aleagă fiecare ce-i place. Iar ascultătorul? Derutat de incoerență, dat crezând (din obișnuință) că așa trebuie să fie predicile, pleacă acasă jenat, muștrându-se că e prea prost să înțeleagă... Unitatea este o trăsătură a gândirii logice și sistematice, cu care este omul înzestrat. Cu toată bunăvoința, el nu poate înțelege nimic ce nu răspunde acestei așteptări naturale. Oare predica să fie subevaluată față de vorbirea de rând, tocmai ea, care trebuie să depășească, nespus de mult, banalitățile de zi cu zi?

Principiul unității statuează că toate elementele componente ale expunerii (fie texte, fi citate, fie argumentări, povestiri, ilustrații și paranteze de orice fel) trebuie să conducă la conturarea și adâncirea subiectului temei, sau a ideii centrale, conducătoare. O predică unitară este una care

Prima exigență a minții este unitatea, coerența.

O predică adevărată se poate cuprinde într-o singură frază!

poate fi cuprinsă într-o singură propoziție sau cel mult o frază. Este asemenea punctului de convergență în care se concentrează toate razele ce trec prin lupă. Orice element divergent față de înaintarea firului roșu conducător trebuie considerat ca trădător. Se cere multă responsabilitate și curaj ca *să tai*, din materialul adunat, acele lucruri „frumoase și interesante”, care abat focalizarea spre țintă. Cât de mult se bucură vrăjmașul de fântânile de smoală ale devierilor, în care cad adesea predicatorii! Le cunoaște el bine, căci chiar el li le inspiră.

G. Principiul „copacului”

O parabolă revelatoare

Mântuitorul Însuși S-a folosit de parabole, care s-au dovedit de o penetrație maximă. Pentru El, natura era o codificare a adevărilor eterne, un fel de „mesaj paralel” al principiilor Împărăției lui Dumnezeu, la care oamenii, privind, să pătrundă la cele nevăzute.

Și iată... copacul (sau pomul). Are rădăcini, adânci și ramificate, ca o coroană. Are un trunchi gros, unic. Din el se desfac două, trei ramuri care, la rândul lor, se desfac în crengi și rămurele. Acestea se îmbracă în frunze și flori, iar printre ele se arată fructe dulci și bune. Pomul e viu, pentru că, prin toate, curge seva...

Introducerea reprezintă sistemul de suport al prediciei.

Aceasta este structura unei predici:

1. Rădăcinile – sunt Introducerea. Nu doar din cauza faptului că este prima secțiune a copacului, în ordinea poziției verticale. Ci mai ales pentru faptul că toată seva și toată structura de rezistență a prediciei pornește de aici. Greșit se apreciază că introducerea constă în cuvinte de salut, de prezentare personală și prezentare a temei ce urmează să fie expusă. Așa se face poate la

„predica școlilor tradiționale de oratorie”, dar nu în „anti-predica” lui Isus.

Menirea introducerii este să pătrundă în problematică, în criză, să circumscrie nevoia. Și pomul nu are o singură rădăcină, ci o rețea întreagă! Cât durează o introducere? Depinde de cum se vrea copacul... Un cocean lung nu are nevoie decât de doi, trei rizomi; pe când un stejar depinde de brațele vânjoase ce ajung în adânc. Oricum, rețeaua de rădăcini nu este mai amplă decât coroana. O astfel de introducere, provocatoare, angajantă și constructivă, poate dura chiar și jumătate din timpul predicării. Nu uita: dacă copacul stă în rădăcini, predica stă în introducere. Se apreciază că introducerea este cea mai sensibilă parte de care depinde în cea mai mare măsură impactul predicării. Ea pregătește subiectul, îl motivează și-l face necesar pentru ascultător. Ea face ca ideea din predicare să devină un răspuns la nevoia creată astfel. Prin foamea pe care o creează, introducerea face ca predica să fie apa vie, după care se tânjea.

2. Trunchiul – este tema sau ideea centrală, subiectul propriu-zis. Toate se leagă în trunchi și depind de el. Paranteze – fără legătură directă cu subiectul, sunt ca niște crengi tăiate, rupte și uscate. Nici o ideea centrală nu apare firav, doar în mod pasager, ci... privește cât este trunchiul de gros! O predică se frânge numai atunci când greutatea coroanei depășește capacitatea de susținere a unui trunchi prea subțire. Sunt cam mulți copaci frânți, nu-i așa?

3. Ramurile, cu crengile și ramurile – sunt cuprinsul sau dezvoltarea, însumând multele idei de orientare diferită. Numărul mare de crenguțe mărturisesc despre complexitatea tratării subiectului, cu o abordarea din unghiuri diverse (așa cum rămurile se leagă de crengi din diferite poziții, de sus, din lateral sau chiar din jos); ele mai mărturisesc despre logica arborescentă a

Tema centrală este forța de gravitație care asigură coeziunea.

Cuprinsul include, mai întâi, structura logică, invizibilă, de rezistență a construcției ideale...

...și, în al doilea rând, forma de prezentare atractivă a ideilor din solie.

Scopul întregii construcții este angajarea ascultătorului în programul divin de reformă

Doar intervenția Duhului Sfânt în toate fazele dă valoare predicării.

argumentării; despre continuitatea ideii care curge, necesarmente, dintr-una în cea următoare.

4. Frunzele și florile – sunt tot cuprinsul sau dezvoltarea, dar dintr-un aspect diferit de cel prezentat mai sus. Acolo tratam idei și logică, legătura dintre concepte și orientarea lor către ideea centrală. Aici, în schimb, vorbim nu despre chestiunile de rezistență și structură, ci despre înveșmântarea ideilor abstracte în imagini concrete, descrieri, ilustrări, povestiri și aplicări practice de-a lungul întregii dezvoltări. Niciodată nu apare lemnul gol, neîmbrăcat, căci ar fi trist și urât, cum e copacul iarna (= un anotimp lipsă în Eden).

5. Fructul – reprezintă chiar sensul pentru care există pomi, anume: este apelul pentru decizia la care sunt conduși ascultătorii. În fructe își găsește pomul finalitatea, utilitatea. De aceea, evaluarea prediciei trebuie să se facă după puterea de transformare pe care o transmite apelul în ascultători. Predica fără apel, în ciuda tuturor calităților pe care le-ar putea avea, este un nonsens. „Orice pom care n-aduce roade...”, nu merită să facă umbră sufletelor de lângă amvon.

6. Iar seva? Ce-ar putea fi acel ceva nevăzut, care pătrunde totul și face ca predica să fie vie și dătătoare de oxigen și hrană, ca un pom verde? Este lucrarea nevăzută și miraculoasă a Duhului Sfânt, prin Cuvânt și prin influența sfințitoare asupra predicatorului, apoi asupra auditoriului. Caracterul duhovnicesc nu se poate imita, ci este cu efect al sălășluirii Duhului Sfânt în inima solului: și atunci când își pregătește vorbirea, și atunci când o rostește.

Principiul „copacului” însumează un număr de alte principii ce vor fi dezvoltate în cursul de față.

(**Anexa: „I. Cele 7 etape în alcătuirea prediciei”** desfășoară, pe larg, modul în care se realizează un asemenea „copac”).

H. Principiul „vidului de idee”

Un diamant ținut în palmă – este un simplu ciob, lipsit de orice farmec. Ia pregătește-i însă un inel de suport, încununat cu o coroană de aur, lucrată în filigran, în mai multe etaje. Așază bobul în lucrătura de aur și vei avea o bijuterie rară! Chiar și un ciob ordinar, așezat într-o cămașă de aur, arată ca o nestemată.

Tot așa, un adevăr înalt și inspirat – rostit pur și simplu sub forma unei afirmații corecte și clare – spune prea puțin. Cei ce-l ascultă constată doar că este o afirmație corectă, generală și fără nici o aplicație, deci o afirmație nerelevantă. „... O știm și pe-asta...” – este impresia cu care se pleacă de la predică. Iar sărmanul predicator este în derută: „Ce să predici atunci, când alt adevăr decât... adevărul, nu există?!” Criza lui nu ține de „ce”, ci ține de „cum”. Așa cum un diamant are nevoie de cămașă de aur, la fel ideea (purtaătoare de adevăr) are nevoie de *contra-idee*, care să producă în inima ascultătorilor un vid disperat după ideea pe care urmează s-o ofere. Cu cât mai puternic este vidul, cu atât mai puternic aspiră ideea. „Vidul de idee” este forța introducerii, cât și forța fiecărei trepte din cuprins. Apelul răspunde tot unui „vid de idee”, poposind în sufletul răscolit de șirul vidului de idee.

„Vidul de idee” se realizează dezvoltându-se în ascultător o tensiune critică, al cărei răspuns este tocmai... ideea. Factorul de tensiune poate fi:

(a) – o *criză*, cu care ascultătorul se identifică, și pe care predicatorul o adâncește până la limită;

Ex: pentru ideea „*nevoia după Hristos*”; cadrul: o seară de evanghelizare.

„Azi de dimineață, pe când mă pieptănam, m-am speriat... Înaintea mea, în oglindă, vedeam un bătrân, cu părul rărit în creștet, cu riduri pe față, cu cute pe frunte și în jurul gurii... Să fi fost EU acel

Rostit fără o pregătire, cel mai sublim adevăr nu va apărea decât ca o... banalitate!

Trei modalități de a crea „vidul de idee”:
Exploatarea „crizei”;
Exploatarea antitezei;
Exploatarea interogației.

bătrân? Și o tristețe mi-a învăluit sufletul... Doar ieri îmi isprăvisem școala și priveam, înainte și în sus, spre culmile ce mă așteptau să le cuceresc... Am realizat atunci că rămăseseam cu sufletul pe undeva, pe la 25 de ani, la fel de tânăr, la fel de plin de aspirații... în timp ce, uite... mă aflam deja pe contrapantă, pe povârniș, către sfârșit...

Crizele există, doar trebuie identificate și exprimate.

Tot azi, în autobuz, în fața mea, s-a așezat o băbuță... Arăta foarte rău, cocârjită, smochinită, fără nici o urmă de frumusețe. Și atunci mi-a venit iarăși în minte „îmbătrânitul” din oglindă... Bunicuța a fost și ea odată fată tânără, cu părul strâns cochec, cu pantofi cu tocuri foarte înalte, cu trupul zvelt și ochii vii, scăpătători. Și din nou a izbucnit furtuna în sufletul meu: de ce? De ce trăim o viață, în care descoperim ce e frumos și nobil, în care învățăm să ne bucurăm, să iubim și să sperăm în fericire... pentru ca toate – să se sfârșească în durerea pierderii a tot ce-am îndrăgit?! Nu vi se pare nedrept? Suntem tineri, frumoși, veseli... doar ca să ne descoperim jefuiți, cu fiecare zi ce se scurge din viața noastră; doar ca să ne îndreptăm spre groapa neagră... Și după noi, urmează copiii noștri același drum iluzoriu, cu speranțe și deziluzii iremediabile? V-ați gândit că, după numai 50 de ani, toți câți umplem sala aceasta nu vom mai fi în viață... La gândul acesta, cel mai bun prieten al meu, mai copt la judecată decât cei de vârsta lui (25 de ani), s-a sinucis. În ultima scrisoare, îmi mărturisea: „Nu vreau să trăiesc o viață de condamnat la moarte, într-o continuă nesiguranță, fără scop și fără sens, înșelându-mă de pe o zi pe alta... Mai bine fără...”. Și pe când citeam, zguduit, rândurile lui, mă îngrozeam la faptul că eu însumi nu aveam pentru mine un răspuns! Și chiar atunci, în durerea aceea mare când, disperat, căutam un rost vieții și nu-i găseam... **atunci** a răsărit Dumnezeu în viața mea.

Prieteni, vă puteți da seama ce a însemnat, pentru criza mea, descoperirea lui Isus Hristos? Dragostea Lui, care L-a împins până la jertfa pe cruce, ca să-mi dea înviere și viață, sens și bucurie, care să treacă dincolo de mormânt... Să-mi dea „tinerete fără de bătrânețe și viață fără de moarte”... Prieteni, un singur adevăr a rezistat, prin veacuri, până la noi; și acest unic adevăr este: Isus Hristos... (etc.)”

(b) – o *antiteză* pe care o construiesc în lumina cea mai acceptabilă și, după ce auditoriul, în sfârșit, a acceptat-o, o neg frontal – sau o demolez, perete cu perete (efectul va fi o stare mentală și sufletească de intrigă);

Ex: la aceeași idee: „**nevoia de Hristos**”; cadrul: serviciu divin în adunare.

(Antiteza:) „Văd pe fețele voastre., frați și surori, pacea și seninătatea celor care se bucură de mântuirea Lui... Avem Cuvântul Său, întreg și descoperit: avem un temei pentru siguranța mântuirii noastre? Daa. Cine ar mai putea pretinde că are toată lumina, cum suntem noi, poporul Său? Iată, avem Sabatul Său, un semn al legământului Său veșnic, pe care îl ținem cu sfințenie... Avem temei să pregustăm odihna mântuirii Lui? Daa. Mai este cineva care poartă pe frunte această pecete? Am crezut Cuvântul proorociei Lui, am ieșit din lume și ne-am înrolat în proclamarea întregii solii îngerești! Ce ziceți, putem ridica frunțile sus și să-L întâmpinăm, cu siguranță, pe Cel ce vine ca să ne ia la El? (- mai pot fi și alte argumente pozitive, care să facă să crească simțământul siguranței mântuirii).

Ei bine, Acela care ne iubește mai mult decât însăși viața Lui a pregătit pentru dimineața aceasta un cuvânt de dragoste, plin de gelozie! (- urmează șocul -) Citesc din Matei 7,22: „Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: 'Doamne, Doamne... N-am proorocit noi în Numele Tău? N-am vestit noi întreita solie în Numele Tău?' Nu ne-am botezat noi în Numele Tău? Și n-am ținut Sabatul în Numele Tău??' Atunci le voi spune curat: 'Niciodată nu v-am cunoscut...'" (- în sufletele ascultătorilor e nemulțumire, stupoare; siguranța... s-a risipit). Prieteni, vă mirați... Unii poate gândesc că predicatorul a greșit textul... Dar, fraților, acesta este cuvântul pe care Mântuitorul îl rostește tocmai celor care-L cheamă ca Domn: „Doamne, Doamne...”. Cine-L cunoaște mai bine ca noi?? Cine păstrează ziua peste care Isus e Domn? Nimeni alții. Și-atunci?

Credincioșii nemîntuiți? Sabatarieni lepădați? Rugători, ascultați doar pentru acum, dar nu și pentru veșnicii?? Se poate o asemenea uluitoare surpriză pentru noi?? Aceste versete, care vin din multa Lui iubire și răbdare, ne aduc în fața ochilor un lucru esențial, fără de care toate își pierd

Antiteza cere să fie convingătoare, dacă vrei ca impactul tezei să producă explozie.

valoarea: și rugăciunea noastră, și Sabatul nostru, și tot ce credem sau facem. Este lucrul care-L doare pe Isus cel mai mult, mai mult decât orice păcat săvârșit cu gura sau cu fapta. Ați aflat care este acest lucru? E descoperit în Cuvântul rostit de Cel răstignit, plin de o durere nemărginită: „Nu v-am cunoscut...”, adică „nu **M-ați** cunoscut...” Da: aici este punctul culminant al cercetării noastre, punctul unde căile se despart, macazul care deosebește pe credincioșii nemîntuiți, pierduți, de credincioșii mîntuiți: anume – **cunoașterea personală** a lui Hristos (etc.)

Interogația implică foarte puternic pe ascultător în urmărirea răspunsului.

(c) - *o serie de interogații*, la idee, căreia îi ofer *o serie de răspunsuri* aparent bune, dar... greșite în fond, pe care le demolez, negându-le una câte una, lăsând ascultătorii într-o neliniștită așteptare: „până când ne ții sufletele în încordare?...”

Ex: vom relua încheierea fragmentului de mai sus:

... Aceste versete, care vin din multa Lui iubire și răbdare, ne aduc în fața ochilor un lucru esențial, fără de care toate își pierd valoarea: și rugăciunea noastră, și Sabatul nostru, și tot ce credem sau facem.

*Urmărește succesiunea:
„întrebare – răspuns
fals – demolare...”*

(- De aici începe seria de întrebări -) Vă gândiți: oare care este acest ceva atât de esențial? Aha, probabil că este „nesinceritatea, fățarnicia”... Dar spune-mi, oare care om ar putea întâlni în ziua aceea ochii aceia pătrunzători, și apoi să invoce, totuși, Numele Lui: Doamne, Doamne... fără să fie sincer?! Nu, nu, hotărât că cei ce apelează la Hristos sunt oameni sinceri, la fel de sinceri ca ilegalistii care sufereau în Doftana (să știți, ei nu erau prefăcuți, ci credeau sincer în cauza partidului lor...) sau ca musulmanii care își dau viața în actele lor de terorism... Lucrul acesta este foarte tulburător, pentru că și dumneavoastră sunteți sinceri... Atunci ce să fie? Desigur că îngăduirea vreunui păcat cunoscut în viață, nu-i așa? Dar, ia gândiți-vă puțin la un popor întreg, care ura într-atât de mult păcatul cunoscut, încât a produs mii de pagini de demascare minuțioasă a păcatului, pagini care alcătuiesc Talmudul. Erau atât de însetați să nu mai păcătuiască, încât toată viața lor era o disperată concentrare asupra propriilor lor ființe. Ajunseseră, cu sinceritate, să recunoască,

ca și Pavel, că, în ce privește păcatul, erau „fără prihană” (Filipeni 3,6). Ați putut găsi vreun păcat sau vreo călcare de porunci la Nicodim sau la tânărul bogat?? Nici Isus nu i-a putut condamna pentru „păcate”, în sensul concret în care folosim noi termenul de păcat! Și atunci, fraților, ... care este cheia problemei? Și care este lucrul acela care va face deosebire, în ziua aceea, între frate și frate, între soră și soră?? O, fraților, (- și aici continuă fragmentul de mai sus -) este lucrul care-L doare pe Isus cel mai mult, mai mult decât orice păcat săvârșit cu gura sau cu fapta. Ați aflat care este acest lucru? E descoperit în cuvântul rostit de Cel răstignit, plin de o durere nemărginită: „Nu v-am cunoscut...”, adică „nu **M-ați** cunoscut...”

Da: aici este punctul culminant al cercetării noastre, punctul unde căile se despart, macazul care deosebește pe credincioșii nemântuiți, pierduți, de credincioșii mântuiți: anume – **cunoașterea personală a lui Hristos** (etc.)

Cu cât „criza” este mai sensibilizată și mai exploatată, cu atât ideea este mai penetrantă și mai nemuritoare. Adevărul merită să fie prezentat numai în această dimensiune.

După cum se constată, la analiza fragmentelor de mai sus, principiul vidului de idee nu exclude „afirmația”, ca proclamare pozitivă a adevărului. El stabilește, însă, că afirmațiile nu pot fi făcute decât în momente de culminație ce urmează „vidului de idee”.

Regulă: afirmațiile nu apar decât în culminațiile realizate de „vidul de idee”.

I. Principiul contrastului maxim

Ochiul omului nu distinge decât contrastele. Una din primele operații ale gândirii este comparația. Așa descoperă copilul lumea. Cu cât termenii de comparație sunt mai contrastanți, cu atât categoriile se definesc mai exact. Adevărul are nevoie de contrast, ca să izbească percepția spirituală, somnolentă din cauza păcatului din noi. Când adevărul se întrepătrunde cu minciuna, precum culorile curcubeului, atunci se profilează

Lumea noastră este cufundată în lupta contrariilor. Predica trebuie să reflecte aceasta.

– liniștit – compromisul; și, în consecință, se lățește apostazia.

Principiul contrastului maxim derivă nu numai din modul de gândire, ci mai ales din caracterul polemic al predicii. Căci predica nu a fost dată pentru cer, ci pentru pământul dominat de cel rău. Predica este un atac. Nu prin *spiritul* rostirii ei, căci *spiritul* predicării evocă și reprezintă pe Mielul înjunghiat. Ci prin însuși *conținutul* ei care, obligatoriu, demască o formă nemaîntâlnită (sau poate vreuna uitată) a păcatului – în cazul că predicatorul este un reformator.

Contrastul maxim cere ca ideea, care conține un răspuns, să fie precedată de o situație contrastantă, sau ilustrată de termenii maximumului contrast. *Teza* are nevoie de *antiteză*, pentru a se contura în dimensiunea ei reală. (Antiteza este un procedeu obișnuit pentru crearea „vidului de idee”.) Iar „contrastul maxim” presupune ca forța *argumentului* antitezei să fie dublată de o *prezentare* cât mai favorabilă antitezei, atât prin *spiritul* prezentării, prin tonalitate, cât și prin materialele ilustrative aduse în favoarea antitezei. Doar angajând mai întâi sufletele ascultătorilor în acceptarea pozitivă a antitezei, îi putem face apoi să perceapă, în tot dramatismul, valoarea tezei.

Ex: În exemplificarea anterioară, în toate cele trei cazuri de producere a vidului de idee, s-a operat prin contrast maxim. La (a): criza sensului vieții, dusă până la punctul dureros, precede soluția contrastantă: Hristos! La (b): încrederea în sine, în actele de atașament față de un crez religios, este adus, în contrast maxim, surpriza respingerii acestor „buni creștini”... La (c): fiecare posibil răspuns era mai întâi susținut în cea mai bună lumină, ca apoi, în contrast maxim, să fie spulberat, mărinind mai mult „vidul” după adevăratul răspuns.

J. Principiul construirii

...Ghiță a cumpărat cărămizi. Multe. Și de câteva zile le-a înșirat și le-a întins prin toată curtea, în grădină, peste tot. „Ce faci Ghiță?” „Iaca, făcui și eu o casă...”

Ceea ce pare absurd în viața curentă, în mod ciudat apare ca acceptabil în predicare! Idee lângă idee, bune, frumoase, înșirate încoace și încolo pe orizontală, până sosește și sfârșitul orei. Gândirea însă nu se înșiră astfel. Ea merge cumulativ, din treaptă în treaptă, în nivele succesive și ascendente, una cerând-o și determinând-o pe cealaltă, până se ajunge la capătul lanțului de idei, la concluzie. Chiar dacă afectivitatea omului cere un relief afectiv variat, inteligența lui cere un drum ascendent consecvent (adică secvență după secvență, pe același principiu logic), fără coborâșuri sau reveniri.

Ex: Pentru a *alinia* ideile sau argumentele în ordine logică, ai nevoie mai întâi de o *linie*, pe care să le înșiri. Iar linia este determinată de *ținta* la care dorești să ajungi, de ideea centrală pentru care alcătuiești predica respectivă. Pentru ideea centrală: „Mântuirea este dată doar celor ce-L cunosc pe Isus Hristos”, iată un șir de 18 idei (ce ar urma să alcătuiască cuprinsul acestei predici). Ele sunt înșirate întâmplător, în ordinea notării lor pe carouri, pe care trebuie să le aliniem logic, de la simplu la complex, de la mic la mare, de la general la particular, etc.:

Gândirea merge cumulativ și ascendent, urmărind o singură linie logică.

Atenție: Dacă vrei ca exemplul de mai jos să-ți fie de folos, la maximum, atunci inventariază și tu aceste 18 petice de hârtie și găsește-le tu însuți o linie logică. Abia după aceea, confruntă-te cu soluția care ți se oferă în pagina următoare, după linia dublă... Succes!

Ideile prezentate aici nu sunt extrase dintr-o predică, ci sunt culese la întâmplare, așa cum se întâmplă într-o situație autentică de alcătuire a unei predici.

1/tâlharul de pe cruce, L-a recunoscut ca Jertfă, ca Domn, și a intrat într-o *relație personală* cu Isus, cerându-I în cuvinte sumare, pe cât i-a permis poziția incomodă a unui crucificat, să-L accepte ca fiu, ca părtaș la mântuirea Sa.

2/**Petru:** „Nu cunosc pe omul acesta!” (Matei 26,74).

3/Să cunoști nu *despre* El, ci **pe El!**

4/Cunoaștere – înseamnă **reciprocitate**.

5/Matei 7,21-23: „Nu vă cunosc...”

6/Nu-L cunosc și totuși: „am făcut..., am făcut...” (Matei 7,22) dar degeaba! „*Noi... noi...*”

7/Cunoașterea personală înseamnă **relație**.

8/Ioan 17,3: „Viața veșnică = **să Te cunoască...**”

9/Matei 25,12: „Adevărat... că **...nu vă cunosc**”.

10/Ioan 1,12: „Tuturor celor ce **L-au primit** – le-a dat dreptul să se facă fii...”

11/... a-L primi = „**a crede în Numele Lui**” (Ioan 1,12).

12/Nu un cred, nu o doctrină mântuiește, ci o **Persoană**.

13/Dumnezeu nu dă mântuirea nimănui; El dă însă **pe Isus** oricui, și cei ce-L primesc pe Isus primesc implicit și mântuirea.

14/Isus nu are o altă condamnare pentru cei ce vor fi pierduți, decât că „nu M-ați cunoscut!” Deci, **nu păcatul** – care este plătit în dreptul tuturor, ci **neprimirea Lui!**

15/Cum să-L cunosc? Prin **credință**.

16/Cum să-L cunosc? Prin **Cuvântul Său**.

17/Cum să-L cunosc? Prin **umblarea** cu El.

18/Cum să-L cunosc? Prin **comunicare directă** cu El.

STOP!

Nu te uita la ce urmează, până ce nu găsești tu însuși o linie logică a ideilor

Iată și o sugestie de linie logică, pentru construire:

8/... 3/... 7/... 1/... 4/... 13/... 15/...

(1) + 10/... 11/... 16/... 18/... 17/... 2/...

14/... 5/... 9/... 6/... 12/...

În această ordine, ideile dau următorul șir logic:

8/ Mântuirea este prin cunoașterea Lui. Dar ce înseamnă „a-L cunoaște”? **3/** A-L cunoaște pe El nu înseamnă să cunoști despre El (ca despre o mașină), ci să-L cunoști pe El (ca pe o persoană). **7/** Cunoașterea personală înseamnă relație. **1/** Tâlharul, ca exemplu, a intrat personal în relație cu Hristos. **4/** Relație personală mai înseamnă reciprocitatea: Hristos răspunde tâlharului. **13/** Isus nu dă mărturie nimănui, ci Se dă pe Sine oricui, o dată cu Sine dând și mântuirea. **15/** Dar cum să

intru în relație cu El?: prin credință (ca și tâlharul). (1+) **10/** Tâlharul „L-a primit” (Ioan 1,12) și: ...a devenit fiu! **11/** Iată deci că a crede în Numele Lui = a-L primi. **16/** Cum a ajuns tâlharul să-L recunoască?: prin Cuvântul Său (veti Luca 23,34). **18/** Și ce-a urmat?: comunicare directă cu El (rugăciunea). **17/** Doar atât înseamnă „a-L cunoaște”? nu! ci și umblare cu El (...vei fi *cu Mine*). **2/** Neumblarea cu El înseamnă: „nu-L cunosc pe omul acesta” (Matei 26,74). **14/** Isus n-are pentru cei lepădați condamnări ca: „ați comis cutare păcate! Sunteți foarte păcătoși”... ci numai: „Nu vă cunosc!” Nu păcatul (deja achitat), ci neprihănirea Lui este unicul motiv de condamnare în ziua aceea. **5/+9/** Vezi Matei 7,21-23... Vezi și Matei 25,12. **6/** Degeaba vom aduce noi argumentele păzirii tuturor prescripțiilor și dogmelor: „am făcut..., am dres...” (ca în Matei 7,22). **12/** Pentru că nici o dogmă sau crez nu ne mântuiește, ci o Persoană, pentru care nu avem alt acces decât CUNOAȘTEREA LUI PERSONALĂ (aceasta fiind chiar ținta unde trebuia să ajungem).

La acest cuprins se vor găsi ilustrațiile necesare, o introducere și o încheiere.

(Dezvoltarea completă a acestei schițe se găsește în: **ANEXA 3.** Exemplificare de predică, pag. 63).

De la introducere și până la apel, predica trebuie să fie o construcție armată, fără rupturi în centură sau în stâlpi. Nimic de prisos, nici o idee picată din nori... Ți-amintești de „Copac”? Ce model de conexiuni, de îmbinări necesare și interdependente!

K. Principiul modulului „tensiune-rezolvare”

Chiar și o succesiune consecventă logic, de trepte mereu ascendente, poate compromite totuși eficiența predicării. Pare surprinzător, dar lucrurile se lămuresc abia la descoperirea acestei noi cerințe a naturii intelectuale umane. Iată: idee după idee ia cu asalt mintea neexersată a ascultătorului, până când se naște o reacție de autoapărare. Obosit de șarjele necurmate, omul renunță să mai alerge în urmărirea firului logic și... „rămâne de căruță”. Două sunt motive de nemulțumire resimțite la nivelul ascultătorului: **(a)** după o ascensiune și o cucerire a ideii noi, rațiunea lui cere să se oprească, s-o contemple și să se bucure de ea. Este ca o victorie ce se vrea „sărbătorită” și fixată în minte.

După un număr de trepte așteaptă „*odihna*”, acea platformă orizontală, unde-ți poți trage sufletul și poți găsi puteri pentru un nou urcuș. Fiecare idee, pentru care s-a investit pledoarie, merită să rămână. Iar ceea ce conservă ideea, și înviorează în același timp pe ascultător, este platforma de „*odihnă*”. Aceasta se realizează prin reluarea, sub alte forme sau din alte unghiuri, a adevărului descoperit. De aceste proceduri se ocupă principiile următoare. Iar a doua nemulțumire: **(b)** estomparea viziunii țintei finale, a capătului de drum, pe care o îndelungată concentrare asupra discursului logic o produce inevitabil. E ca atunci când te uiți din tren, lateral – la pomi și malul ce aleargă chiar în dreptul ferestrei și ametești curând, dacă nu îți odihnești privirea într-o perspectivă depărtată, în direcția de mers. Această *perspectivă* spre înainte, când legi treptele anterioare de pasul următor, se poate realiza numai cu ocazia odihnei în construcția

Respirația ne învață că după un timp de tensiune (inspirație) – urmează doi timp de odihnă (expirația).

Odihna oferă „fixare” și „perspectivă”...

**Împărțirea predicii
pe capitole,
subcapitole, puncte,
subpuncte...**

logică. Tensiunea logică trebuie să alterneze cu rezolvarea, cu odihna.

Practic, principiul acesta îmi cere să-mi divizez discursul (cuprinsul) în *capitole* și *subcapitole*, apoi pe *puncte* și *subpuncte*. Această îmi grupează mai întâi mie ideile, ca apoi să poată ordona percepția auditoriului, pentru ca solia să rămână. Platformele de odihnă urmează să fie create după fiecare grupaj de trepte.

Ex. Iată gruparea pe capitole și subcapitole a liniei logice de 18 idei, expuse la principiul anterior:

Capitolul 1:

8/cunoașterea: 3/ce e? ... nu „despre” ci „**pe**”...
7/ce e? ... **relație**... 1/vezi „tâlharul”
4/relația = **reciprocitate**... + 13/...

Capitolul 2:

15/ dar cum ajung la relație? (1+) 10/ Și ce e cu credința?
- **prin credință** - - e **primirea** Lui... + 11/

Capitolul 3:

dar **cum** se stabilește cunoașterea?
16/ prin Cuvânt (**studiu**)
18/ prin comunicare (**rugăciune**)
17/ prin **umblare** cu El... + 2/

Capitolul 4:

14/ cunoașterea Lui – e unicul criteriu:
vezi: 5/... + 9/...

Capitolul 5 (gânduri pentru Încheiere):

6/ un argument vinovat: „**Noi**”... în loc de „**Tu**”
12/ **Apel**: Îl cunoști – sau nu-L cunoști?

Pentru „*odihnă*”, ne stau la dispoziție o serie de „elemente de construcție” cu caracter relaxant (vezi principiul următor). Locul „odihnelor” nu este limitat doar la hotarul dintre capitole; ele pot apărea oriunde. Cu cât vor fi mai multe, cu atât

mai bine. Dar între capitole, „odihnele” sunt obligatorii.

L. Principiul alternanței afective

Un cunoscut omiletician obișnuia să spună: „O predică bună trebuie să aibă: 10% - text biblic; 90% - logic; și 100% - *poetic*!” În timp ce logicul (raționalul) urmează să construiască și să lege toată construcția, poeticul (afectivul) trebuie să pătrundă, să îmbibe toată structura construcției. Zicala lui e mare, pentru că surprinde ceea ce contemporanii au cam uitat: anume că omul este o ființă primordial afectivă, pentru care construcția (știința care produce structuri *rezistente*) nu poate exista fără arhitectură (arta care face structurile rezistente *frumoase*, cu încărcătură emoțională).

Dacă principiul anterior se ocupa de nevoia naturii raționale după alternanță, a tensiunii din demonstrații – cu contemplarea din repetări și din alte momente de rezolvare (relaxare), de data aceasta abordăm modulul „tensiune-rezolvare” din celălalt unghi al personalității umane, anume a naturii sale afective. Arta în general, și muzica în special, construiește mesajul emoțional, utilizând în mod primordial tot modulul „tensiune – rezolvare”, (dar, de data asta, în domeniul afectiv). Există elemente antitetice, complementare în raportul de echilibru pe care natura afectivă le caută, în cuplu. Tensiunea unor acorduri de dominantă cere rezolvarea oferită de cadență (= cădere, în ital.). După tensiune – trebuie rezolvare. În arta vorbirii, există elemente ale discursului care se grupează după modulul „tensiune – rezolvare”.

Demonstrația logică, sau dezbateră didactică, de natură ideatică, din punct de vedere afectiv este percepută ca o tensiune, ca disconfort afectiv. Dimpotrivă, ilustrația sau exemplul practic răspunde relaxării, rezolvării, când ascultătorul

O rețetă de neuitat!

**Arta arhitecturii
este altceva decât
știința
construcției...**

răsuflă și se încarcă cu putere, pentru un nou urcuș.

Iată lista celor 12 elemente, sau „procedee”, de construcție, atât cele de „tensiune”, cât și cele de „rezolvare”:

Îți imaginezi de ce unele procedee de construcție au fost marcate cu litere cursive, altele cu litere groase?
(Răspunsul îl găsești la pagina 28, rând. 10-12).

- a - expunere
- b** - descriere/povestire
- c - explicație
- d - analiză
- e - interogație
- f - demonstrație
- g - afirmație
- h - negație
- i** - repetare
- j** - ilustrație
- k** - aplicație
- l** - apel

În continuare, găsiți definirea, cât și exemplificarea largă a fiecărui element (sau procedeu) de construcție, de data aceasta pe un fragment din Evanghelia după Marcu 8,22-26 („Vindecarea orbului din Betsaida”):

Expunerea oferă datele exacte.

a) expunerea (expoziția) = o etalare a datelor problemei, fără implicare pasională; în manieră reportericească. O cât mai exactă precizare a evenimentului, locului, personajelor.

Ex: Marcu 8,22: (e redat doar succint, pe idei, fără cuvinte de legătură). *Betsaida* – sat mare, ridicat de Filip tetrarhul la rang de oraș, cu străzi largi, prăfuite; *Decapole* – o regiune la nord și est de lacul Galileii, cu 10 orașe mai importante, care au fost o alianță economică, de unde și numele de „zece-orașe” (Deka-polis); *Evenimentul marcant* din Decapole: Mântuitorul vizitează această regiune cu ocazia vindecării demonizaților din Gadara. Cu acea ocazie, locuitorii sunt confrunțați cu divinitatea lui Hristos și se tem de El. O dată ce Mântuitorul e departe, o faimă respectuoasă, amestecată cu curiozitate, se răspândește în tot Decapole; *Componenta populației*: majoritatea sunt greci, printre ei iudei, priviți cu dispreț de către cei din Iudea. Greci și iudei – sunt, practic, o amestecătură, legați de interese materiale; *Gradul*

de cunoaștere de Mântuitorul: doar din auzite; Hristos e aproape un personaj legendar și, deci, puțin credibil, dar stârnind curiozitate.”

b) descrierea/povestirea = o pătrundere în timp, în loc și în trăirea emoțională a evenimentului, intrând în psihologia personajului, cu vizualizări și evocări sonore.

Ex: Marcu 8,23: „Isus a luat pe orb de mână și l-a scos afară din sat...”. Mulțimea stă mirată de întorsătură. Așteptase să vadă cum își pune mâna peste el, cum ridică ochii pe jumătate închiși și cum, suspinând sau șoptind o rugă misterioasă, să rostească în sfârșit: „Ție îți poruncesc, capătă-ți vederea...” Și... nimic! Ba din contră: Isus îl apucă de mână și, fără nici un cuvânt, îl trage după El, lipa-lipa, și o iau înainte, cât e satul de lung. Ucenicii se urnesc după El, mirați și ei. O bună parte din mulțime îi urmează cam îndoielnic... Dar după o vreme, simțindu-se înșelați în așteptări și, de asemenea, jenați să-i mai escorteze ca niște copii, renunță unul câte unul. Din toți, au mai rămas niște copii impresionați... și, acolo, câțiva adulți, apropiații orbului: câțiva vecini, câteva rude...”

c) explicația = o revenire la detaliile semnificative ale unei afirmații, cu scopul de a o face mai explicită, mai pe înțeles.

Ex: Marcu, 23: „... L-a scos afară din sat”: Există mulți oameni care au nevoie de Isus. Unii sunt săraci, și se roagă Lui, la gândul darurilor pe care le are El... Alții sunt bolnavi, și... cum mai suspină ei să fie auziți! Speră ca Isus să-i vindeca. Isus nu e deranjat de cererile lor, dar... nu le poate răspunde. Din ce cauză? Simplu: pentru că El vrea să le fie Mântuitor, nu doar filantrop sau vindecător... Cât de mulți se folosesc de Numele Lui scump – ca de o pârghie. Rostești Numele și... hop, vine răspunsul dorit. Dar nu-L cunosc pe Isus, așa după cum sărmanii betsaideni și bietul orb nu-L cunoșteau pe Mântuitorul, ca pe Dumnezeu coborât pentru ei și cu un scop incomparabil mai înalt decât... 60 de ani de vedere...”

d) analiză = disecare a cuvântului-cheie sau a sensului frazei; o despicare a firului, muncă pe care, de regulă, cititorii Bibliei nu o practică; nu din incapacitate, ci din comoditate și lipsă de exercițiu intelectual.

Dacă expunerea descoperă datele problemei, în schimb, descoperă sufletul predicatorului!

Explicația clarifică motive sau detalii.

Analiza reprezintă efortul de bază în dezvăluirea noutății.

Ex: Marcu 8,23: „... a luat pe orb de mână...”. „Este știu că Scriptura face maximă economie de cuvinte: din lipsă de spațiu, dar și din dorința scurtării căii gândului prin hățșurile de cuvinte. Personal, mă așteptam ca scriitorul inspirat să raporteze simplu: Isus... i-a scos afară din sat. Aici însă, parcă se împotmolește în detalii inutile... Dar, dacă intri în profunzimea momentului, afli că e vorba de un... orb! Un orb nu vede. Pentru el, mâna este ochi. El pipăie, simte și recunoaște lucruri, oameni. Dintr-o simplă strângere de mână, un orb își descoperă o sumedenie de trăsături despre tine, despre caracter, meserie sau idealuri. Cercetările au arătat extraordinara capacitate a mâinii orbilor de a distinge și de recunoaște... Ori aici, e vorba de un orb, care Nu Îl cunoaște pe Isus.

Și înainte de a-l putea vindeca, orbul trebuie să ajungă să-L cunoască personal! Isus îl *ia de mână* și umblă, alături de el, cale lungă, cât ulițele Betsaidei... Treptat, orbul Îl simte și ajunge să-L cunoască: ... E Isus, Fiul lui Dumnezeu.

Interogația trebuie adaptată întotdeauna mentalității ascultătorilor.

e) interogația = un mijloc simplu, dar foarte eficace, de a crea vidul de idee.

Ex: Reluăm pasajul de mai sus, pe care însă îl îmbogățim cu interogații:

Marcu 8,23: „... a luat pe orb de mână...”. „Este știut că Scriptura face maximă economie de cuvinte. Din lipsă de spațiu, dar și din dorința scurtării drumului gândului prin hățșurile de cuvinte. Personal, mă așteptam ca scriitorul inspirat să raporteze simplu: Isus... l-a scos afară din sat. Aici însă, parcă se împotmolește în detalii inutile.../ *Oare, să fie stângăcia tânărului Marcu? Sau, dacă nu, ce mesaj poate să ne transmită această nesemnificativă precizare?* O, e vorba de un... orb! Un orb nu vede. Pentru el, mâna este ochi. El pipăie, simte și recunoaște lucruri, oameni. Dintr-o simplă strângere de mână, un orb îți descoperă o sumedenie de trăsături despre tine, despre caracter, conduită, meserie sau idealuri. Cercetările au arătat extraordinara capacitate a mâinii orbilor de a distinge și de a recunoaște... Isus îl *ia de mână*/ *Oare ce simte, sârmanul orb? Oare câți or fi dat mâna cu el în toată viața lui?... Poate chiar nimeni?! Și, vai, ce strângere de mână, fermă, dar și delicată!... Cine este oare acest om, de parcă ar fi bunătatea personificată? Să-l ia de mână, tocmai pe el, un nemernic...?/Și, în timp ce umblă alături de El, cale lungă, cât ulițele*

Bersaidei... treptat, orbul Îl simte și ajunge să-L cunoască: E Isus, Fiul lui Dumnezeu.”

f) demonstrația = reprezintă cea mai logică și argumentată parte a expunerii. O rațiune de fier, urmând pas cu pas clarificarea întregii probleme. Îți ia convingerea de la A și ți-o mută la B, oferindu-ți baza rațională. De obicei, demonstrația nu apare goală, ci îmbrăcată în interogații, afirmații, negații, explicații. Ca să înainteze, demonstrația are nevoie de analiză. Demonstrația urcă, în vervă, treaptă cu treaptă, până ajunge la „*quod erat demonstrandum*” (ceea ce trebuia să fie demonstrat).

Ex: Marcu 8,26: „Atunci Isus... I-a zis: 'Să nu intri în sat'”... Unii iau acest fragment ca o dovadă a caracterului antisocial al învățăturii Domnului Hristos. Ei zic: 'Isus Însuși spune că aduce dezbinare, nu apropiere. În aceasta și constă una din primejdiile unei prea stricte aplicări a creștinismului în viața personală. E bine să crezi, dar nici prea mult, că... devii fanatic! Nimic nu e mai respingător decât fanatismul religios, un fel de a fi habotnic, bigot.'

(Până aici a fost o afirmație falsă, numită **antiteza**. Ea a fost expusă cât mai negru cu putință, în *contrastul maxim*. De aici trebuie să începem să construim, pas cu pas, până la deplina înțelegere și acceptare a **tezei** pozitive).

„Oare așa stau lucrurile? Oare dragostea desparte sau apropie și leagă cu putere de nedesfăcut? (o interogație, care accentuează contrastul maxim). Să vedem! Iată, în versetul 26: înainte de a-i da orbului îndemnul, Isus... ce face? Aha!... „îl trimite **acasă**”! Și unde este casa orbului ăsta? În pustie? Pe lac? Nu! E chiar **în sat**! Isus Se gândește mai întâi la familia orbului, la cei dragi ai lui, care trebuie să se bucure primii de el.! E împede? „Acasă!” În familia pe care dragostea Lui a instituit-o!

Bine, dar atunci ce semnificație are porunca Lui: „... să nu intri în sat”? Cumva Biblia se contrazice? Sau sunt cuvinte de prisos?...

Unii zic că acuratețea textului biblic este serios compromisă prin modul imperfect în care a fost transmis până la noi, cum se pare că se vede în acest pasaj... (Din nou, contrast maxim și vidul de

Demonstrația conduce de mână pe ascultător, prin tunel, până la ieșire...

idee) Așa să stea lucrurile? Vorbește Isus contradictoriu? Sau Inspirația să nu fi vegheat cum trebuie? Dragii mei, puteți crede aceste variante care-L pun pe Dumnezeu pe banca acuzării??

Ei bine, pentru cine se apropie de Cuvânt, în umilință, gata să învețe ca un ucenic, mesajul îi apare clar, ca lumina zilei! Mai întâi, orbul – vă amintiți? – a fost adus de mulțime la Isus. N-a venit singur. Adică, era *dependent* de oameni! Lucrul acesta, în materie de credință, nu e deloc un lucru bun.

Apoi, în al doilea rând, când își deschide prima dată ochii, după cine se uită orbul? Îl caută cumva pe Isus? Nici vorbă! Vede cumva casele de la marginea satului, sau pomii, sau animalele, sau cerul, apa, florile? Nu! Tot pe oameni îi caută, tot după ei întoarce capul. De aceea nici nu reușește să câștige o vedere bună, sănătoasă. Vede... dar chior: vede pe oameni – ca pe niște copaci, oameni uriași, hiperbolizați, oameni monștri... Numai după ce Isus îi atrage atenția să se uite „țintă”, la El, reușește să vadă deslușit.

Deci, ce înseamnă porunca „Să nu intri în sat”? Ce-a înțeles din ea orbul vindecat? Un lucru în mod sigur: că în viața spirituală, în filozofia lui de viață, trebuie să nu se mai întoarcă în mentalitatea de masă, cu tradițiile sale oarbe; să nu cadă iarăși sub tirania mulțimii. Ci, să devină o personalitate care, chiar când e despărțit de Isus, rămâne cu ochii ațintiți la Maestru, adică rămâne ucenic al Lui...”

**Orice călătorie prin
tunelul logic se
termică cu o
afirmație sau
negație**

g + h) afirmația + negația = apar la capătul unei explicații, a unei demonstrații sau a unei trepte a demonstrației; ele reușesc să înnoade, într-o frază bine ținută și ușor de înțeles, ideea ce-a fost frământată în fel și chip; afirmația și negația pot apărea fie pe antiteză, fie pe teză.

Ex: vezi pasajul anterior:

„Unii iau acest fragment ca o dovadă a caracterului antisocial al învățurii Domnului Hristos. *Isus însuși spune că aduce dezbinare, nu apropiere. În aceasta și constă una din primejdiile unei prea stricte aplicări a creștinismului în viața personală. E bine să crezi, dar nici prea mult, că... devii fanatic!*” (Acesta au fost **trei afirmații**, pe antiteză)

„*Nimic nu e mai respingător decât fanatismul religios, un fel de a fi habotnic, bigot.*” (Iar aceasta

a fost o **negație**, tot pe antiteză)

Pasajul anterior (de la litera f) are câteva afirmații și negații puternice, care conduc pe ascultător când pe o poziție, când pe alta.

Afirmația și negația sunt pietre de macaz, care fixează drumul și platforma de discuție.

i) repetarea = dă posibilitatea ascultătorului: 1/să revadă drumul parcurs, atunci când repetarea se face retrospectiv, pe secțiuni mari; 2/dă posibilitatea ascultătorului să zăbovească pe o idee, revăzând-o și fixând-o, atunci când repetarea este în scurt, în cadrul aceleiași fraze, printr-o reluare de idee, dar în alte cuvinte; 3/ascute tensiunea afectivă, atunci când este o repetarea stilistică.

Ex: 1/ „Așadar, dragi ascultători, am descoperit că orbul era dependent de oamenii care l-au adus și de credința lor. Apoi, am mai descoperit că Isus dorea mai mult decât să-l vindece; dorea să-L mântuiască. Dar pentru aceasta, am văzut că orbul trebuia să fie scos din mulțime, scos din pasivitate, și condus la o experiență personală de cunoaștere a Mântuitorului. Tocmai această experiență dorim s-o urmărim în cele ce urmează...”

Ex: 2/ + 3/ „Priviți-l: e un biet orb, un nevăzător sărman, care nu știe cum e cerul albastru sau macii înfloriți, sau chipul soției lui... E un suflet înlănțuit în întuneric, cu chipul mereu întrebător... (un șir de repetări, care accentuează și ideea, dar creează și tensiunea compasiunii în ascultători).

j) ilustrația = un procedeu de tratare a abstractului prin concret. Poate fi 1/o descriere amplă, o narațiune complexă; sau 2/un exemplu concret, un scenariu scurt; sau 3/ o analogie de-o frază, o atașare de imagini împreună cu ideea prezentată.

Ex: 1/ilustrațiile ample: sunt experiențe pe care le folosim în punctele culminante. Ele pot ocupa un timp important din predică, cu condiția să fie strâns legate de trupul predicii și să pregătească puternic inimile pentru apelul în vederea deciziei.

2/exemplul: „... Orbul vede prin mână. Citisem că cel mai mare interpret la orgă, pe nume Helmut

Binecuvântată fie repetarea...

Trei feluri de ferestre:

Ferestre largi, cu vedere spre un peisaj...

Ferestre de sus, pentru aer, mai puțin pentru lumină...

Walcha, a fost... orb! Și devenise cel mai mare, tocmai pentru că era orb, fapt pentru care și-a dezvoltat enorm simțul chinestezic, reușind pur și simplu să „vadă” tactil clapele cu degetele... Sau, ați auzit poate de Helen Keller, o femeie oarbă care atunci când prindea mâna cuiva, putea identifica cine este persoana respectivă, doar după felul strângerii de mână...”

3/analogia scurtă: „... Orbul se lasă condus, ca un cal tras de stăpân, ca un copil atârnat de mâna tatălui său...”

Luminatoare fixe, mici, pentru o geană de lumină... pe coridoare întunecoase.

După **origine** (sau după sursă), se disting următoarele categorii de ilustrații:

*1 – biblice;

*2 – autobiografice (ca putere, urmează chiar după cele biblice!)

*3 – din viața cotidiană (întâmplări și experiențe);

*4 – din întâmplările păstrate de-a lungul generațiilor (din viața oamenilor mari, diverse istorioare).

Cinci funcții extraordinare ale ilustrației

Rolul ilustrației: pe lângă faptul că a) este un factor de „odihnă”, (*relaxare*) din concentrarea intelectuală; și pe lângă faptul că b) mobilizează trăirea (*angajarea afectivă*) a ascultătorilor, și disponibilizându-le puterea de decizie; ilustrația mai împlinește și alte roluri, tot atât de necesare: c) dublează ideea (*repetare*), reluând afirmația „alb-negru” (teoretică) într-un spectru „color” (practic, concret); d) aplică ideea (*aplicație*), transformând teologia în creștinism, cu sugere de alte soluții practice; e) vizualizează ideea (*fixare*), făcând-o de neuitat.

Aplicația actualizează Biblie.

k) aplicația = procedeu esențial prin care ideile devin solie, destinate direct ascultătorului; și prin care experiența altora devine oglinda mea. Aplicația face ca mesajul biblic să devină actual, iar predica să producă ceva „aici și acum”. (Dacă Domnul Hristos n-ar fi venit în sinagogă, probabil că tot din Isaia 61 s-ar fi citit și predicat. S-ar fi vorbit despre Isaia, stilul lui, despre captivitate și slobozenie, nădejde

națională, limbaj, epocă, cum a comentat cutare sau cutare rabin, în ce au greșit comentatorii etc... Când a citit acest pasaj, Domnul a adăugat: „Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură.”

Ex: „Da, prieteni... Depindem de oameni!? Oamenii ne-au adus la Hristos. Din gura lor am auzit cuvintele ce ne-au înmugurit credința în suflet. Credem în Hristos *prin oameni*... Și dacă oamenii cad, cade și credința noastră... Nu s-a întâmplat adesea? Oamenii aceștia ne apar ca niște copaci, ca niște uriași... Dar cea mai bună imagine, pe care o putem avea despre ei, nu este decât o reprezentare diformă, jalnică, monstruoasă. Este chiar planul lui Antihrist să-L înlocuim pe Hristos cu binefăcătorii noștri, să le atribuim cinste, merite, slavă... jefuind pe Hristos de slava, ce I se cuvine întreagă – numai Lui! Decât așa, decât chiori, mai bine orbi! Și Isus îi astupă ochii mijitori ai orbului, cu palmele Sale...” (vezi Marcu 8,25).

I) apelul = este orice adresare directă, proclamatoare și cu putere de îndemnare, în vederea unei decizii; apelul urmează după aplicație sau după ilustrație, în atmosfera incandescent emoțională. Apelul final poate să apară ca:

a/ un *apel general*, ca o parte a prediciei, ce conduce doar la Amin-ul final; sau poate fi

b/ un *apel specific*, direct, *care cere un răspuns personal* din partea diferitelor categorii ale auditoriului, răspuns dat fie prin ridicare de mână, fie prin vot tăcut, auzit doar de Dumnezeu; fie prin ridicarea în picioare, fie prin venire în față, pentru o rugă deosebită, de consacrare; fie prin rămânere la sfârșit, în camera cutare, pentru o părtășie deosebită, cu consacrare în rugă și cu luări de decizii; etc. Din păcate, încă nu suntem dispuși să credem că, în cultura noastră, al doilea tip de apel „prinde”. Și totuși, apelul rămâne forța neștiută a prediciei, ignorată – datorită necredinței noastre. Isus a folosit acest tip de apel specific: „Vino după Mine!” Proorocii și apostolii au folosit acest tip de apel. Iar cei ce clădesc pe temelia lor vor reînvia, prin credință, procedeul culminant, de încoronare a prediciei biblice.

Apelul rămâne totuși, cheia prediciei. Sufletele rămân zăvorâte, pentru că nu o folosim...

De apelul specific se cam tem predicatorii... Ce-ar fi să încerci tu?

Unde se folosește fiecare procedeu de construcție?

**Solia își găsește
mijloacele
adequate!**

Nu există vreo regulă care să lumineze folosirea unui element de construcție doar la un anumit segment din predică. Posibilitățile de combinații reușite sunt nelimitate, asemenea muzicii care, cu numai 7 sunete, produce atâtea cântece. Depinde, în final, de ideea pe care vrei să o prezinți și de organizarea materialului predicii. De exemplu, este posibil ca, în loc de introducerea clasică, predica să înceapă cu o experiență incitantă. În unele situații, introducerea poate să debuteze cu o interogație (la o predică de înmormântare, predicatorul a început cu interogația: „Cine-i mortul?”... ca să ajungă la tema pregătită: „**Voi** erați morți în păcatele voastre”...); alții începe cu un text introductiv, de unde se nasc întrebările lansatoare de „viduri de idei”. Apelul, evident, se descarcă la sfârșit, dar asta nu înseamnă că, în timpul predicii, nu se fac apeluri generale de proporții mai mici. Iată un tabel orientativ pentru utilizarea elementelor de construcție:

La introducere: a – expunerea; b – descrierea; c – analiza; d – interogația.

La cuprins: toate procedeele sunt potrivite, mai rar însă: 1 – apelul.

La încheiere: e – interogația; g – afirmația; h – negația; i – repetarea; k – aplicația; l – apelul.

Iar j – ilustrația, este un procedeu pentru orice secție.

Procedeele de tensiune și cele de relaxare.

**Un secret al predicii
captivante este
folosirea abundentă
a procedeelor
relaxante.**

Să nu vă inducă în eroare dramatismul sau calmul unor elemente de construcție. Din p.d.v. afectiv, toate procedeele de factură predominant *intelectuală* vor fi resimțite ca **tensiuni**; în timp ce procedurile ce se adresează *afectivității* vor fi

percepute ca **relaxare**, indiferent de conținutul lor propriu-zis.

Astfel următoarele elemente de construcție sunt „tensiuni”: a; c; d; e; f; g; h.

Iar în contul „rezolvărilor” se găsesc; b; i; j; k; l.

Observați, desigur, că elementele de construcție care, din punct de vedere afectiv, sunt factori de tensiune, sunt mai numeroase. Nealternarea lor imediat cu elemente de rezolvare face predica să fie indigestă, greu asimilabilă, indiferent cât de spirituală ar fi. Omul nu poate recepționa decât în limitele naturii sale intelectual-afective, în care, totuși, *afectivitatea este primordială*. Captarea atenției este o probă de forță a predicatorului. El are la dispoziție toate procedeele de construcție, pe care să le utilizeze, după caz. Prin spiritul său de observație, predicatorul trebuie să ia necurmat „pulsul și temperatura” sălii, în funcție de care să-și adapteze prezentarea, ba chiar și conținutul predicii.

Citatul. Deși ar părea un „procedeu de construcție”, citatul nu este decât o *modalitate* de afirmare, negare, demonstrare... etc. Citarea reprezintă un mod de a conferi mai multă autoritate afirmației tale, mai ales când tinerețea te lipsește de suficientă autoritate.

Iată **surse** de citate, în ordinea importanței după Bibliei:

a/ - Spiritul Profetic;

b/ - teologi și omileticieni cu un nume, recunoscuți în domeniu;

c/ - autori chiar din opoziție, adversari ai ideii pe care o afirmi; nimic nu cântărește mai greu decât apărarea pe care ți-o produce una adversar. Citarea adversarului se poate face și pentru precizarea unei poziții greșite pe care urmează s-o dovedești ca falsă.

d/ - statistici;

Nu uita că omul este primordial afectiv!

Citatele se cer să fie esențiale, scurte, clare și puține...

e/ - maxime, cugetări revelatoare de la diferiți gânditori, chiar și nereligioși;

f/ - versuri.

Citatele trebuie să fie totdeauna scurte. Scurtimea concentrează atenția. Lungimea o diluează!

M. Principiul tratării inverse

Predica este o talmăcire...

Întotdeauna tratează abstractul prin concret, și concretul prin abstract!

Predicarea nu este „teologie”. În timp ce teologia – ca disciplină științifică – reprezintă sistematizarea conceptelor *abstracte*, ce reies din revelația completă a lui Dumnezeu, predicarea folosește adevărurile teologice pentru a le prezenta unui auditoriu ne-teolog. Și „cum ar putea pricepe ei teologia, dacă nu îi va călăuzi cineva?” (Fapte 8,31). Pentru aceasta, predicarea urmărește *re-traducerea* conceptelor abstracte în reprezentări *concrete*. Deci, ori de câte ori predicatorul are de comunicat un concept abstract, el trebuie să pornească la ilustrarea lui printr-un scenariu foarte concret, din viața de toate zilele. Abstractul nu are voie niciodată să fie tratat abstract, ci *abstractul se tratează numai prin concret*.

Ex: retraducerea ideii abstracte: „cunoașterea personală a lui Hristos”.

„Cunoașterea este un proces, o lucrare a întregii ființe a omului, prin care el descoperă realitatea (*până aici a fost abstract; urmează re-traducerea concretă*). Copilașul duce un obiect la guriță. Mama lui îl mustră: ”Ți-am spus de atâtea ori să nu bagi nimic în gură...” De fapt, ce face copilul? Se străduiește să cunoască lumea; și, pentru că e mititel și nu gândește încă, el se slujește de primul simț, prin care și-a cunoscut și mămica, anume, gurița.

(*Urmează iarăși abstractul:*) Există doar trei feluri de a cunoaște: Primul se numește „cunoașterea logică” (sau matematică). Nu vă speriați de aceste cuvinte, căci vi le explic îndată. (*Din nou, concretul explicativ*)

Ați auzit, poate, de Albert Einstein. A fost un mare gânditor. El nu s-a prea plimbat prin lume, n-a făcut experiențe în laboratoare, nici n-a zburat prin cosmos... Einstein a stat cuminte în biroul său, cu foaia de hârtie în față și cu creionul în mână, și a cugetat. Gândea logic, dintr-o ecuație matematică într-alta. Și, după câțiva ani buni, s-a arătat în lume și a zis: „Timpul este relativ; dacă ai putea să zbori cu viteza luminii, atunci timpul ar sta în loc. N-ai mai îmbătrâni deloc!” Dar de unde știa Einstein aceste lucruri? Le-a văzut el? Le-a pipăit el? Într-un fel, da... Pentru că Dumnezeu i-a dat – ca și nouă – gândirea, această unealtă extraordinară, prin care să pătrundem, logic, adâncurile lucrurilor. Dumnezeu Se simte onorat când ne slujim de gândire într-un mod corect, respectuos față de El și față de legile gândirii. (*Iar abstractul*) Aceasta, prieteni, este cunoașterea logică. Cu ea poți cunoaște **despre** Dumnezeu: că El există, că e fără margini, etc... Toți filozofii de bună credință au recunoscut aceste adevăruri despre El, dar pe Dumnezeu tot nu L-au cunoscut. Cunoașterea logică nu este suficientă aici...

Mai există o altă formă de cunoaștere, numită „*cunoașterea științifică*”. (*Retraducerea concretă*). Pentru această cunoaștere, nu este destul să stai la birou și să gândești logic. Trebuie să ieși afară, în natură, să iei greierașul, să-l pui la microscop, să te uiți atent la piciorușele lui și să înveți de la el. Trebuie să ai un contact direct cu el. (*Abstract*) De aceea, această formă de cunoaștere se mai numește și cunoaștere experimentală. Descoperi realitatea prin faptul că te-ai aplecat asupra ei și ai avut un contact nemijlocit cu ea. (*Concret*). Așa a descoperit Pasteur, și alții... - bacteriile și microbii. Pe aceștia, gândirea logică, oricât de bună, nu-i putea descoperi. (*Abstract*) Prin cunoașterea științifică poți cunoaște trăsături foarte importante despre Dumnezeu. (*Concret*) Uite, vezi mărul, și te întrebi: de ce fructul are atâta pulpă albă, dulce și aromată? Mărul n-are nevoie de ea. Nici ca să se înmulțească prin semințe. Căci semințele mici, din mijlocul mărului, nu pot înmuguri decât *după* ce pulpa cea gustoasă s-a stricat și a putrezit... Și atunci, de ce există mărul bun? Simplu. Aici vezi „purtare de grijă” și „dragoste” din partea Cuiva nevăzut, către creaturile Sale care... mușcă cu poftă din măr. (*Abstract*) Da, cunoașterea științifică te conduce la descoperirea „însușirilor nevăzute ale Lui, ... dacă te uiți cu băgare de seamă la ele, în lucrurile făcute de El...” (Rom. 1,20). Acum știi

mai multe despre El,... dar pe El tot nu L-ai cunoscut.

Ei bine, mai există un al treilea fel de cunoaștere. Știți care? (*Concret*) Priviți: stau în fața unui necunoscut. Am auzit de el, dar nu-l mai văzusem... Privesc ochii lui, mișcările lui... Din felul cum vorbește cu cineva, deduc destul de multe despre cracterul și viața lui. Totuși, nu-L cunosc. Și-atunci, mă apropiu de el. Privirile ni se întâlnesc. Se îndrăpță și el spre mine. Întind mâna și, zâmbind emoționat, zic: „Mă numesc Radu... Aș dori să vă cunosc...”. Iar El îmi răspunde la zâmbet, spunându-mi: „Sunt George... Îmi pare bine”... (*Abstract*) Cunoaștere! Așa începe cunoașterea între persoane: un contact personal, bilateral, când fiecare din cei doi se deschide unul în fața altuia, își dezvăluie identitatea în mod reciproc, și află unul de celălalt doar în măsura în care fiecare acceptă să fie vulnerabil, Aceasta se numește „*cunoaștere personală*”. Doar așa se poate cunoaște Dumnezeu... (etc).

**Concretul, nelegat
de idei, rămâne
doar un efect
gustativ, fără
substanță
hrănitoare...**

Principiul este valabil și invers: nici un scenariu concret, ilustrativ, nu are dreptul să ocupe un timp din predică și nici atenția ascultătorilor fără a conduce la revelația unui concept abstract. Așa încât, în urma prezentației concrete, ascultătorul să nu dea din cap satisfăcut de poveștile miezoase (... cât de amator este el de „snoave de șezătoare”). Ci să exclame surprins: „Ahaa...”, uimit de semnificație.

Cele două procese logice, *deducția* și *inducția* repetă, în raportul care există între general și particular, acest principiu. Anume, *deducția* aplică generalul la un caz particular (concret); adică deduce din general – un caz particular. Iar *inducția* extrage, din mai multe cazuri particulare (concrete) regula generală (abstractă); adică, induce generalul din cazuri particulare.

Din general...

Ex. de Deducție: (*Se afirmă mai întâi generalul, în mod abstract*) „Cunoașterea este un proces, o lucrare a ființei întregi a omului, prin care el descoperă realitatea. (*Din el se deduce cazul particular*) Copilașul duce un obiect la guriță. Mama lui îl muștră: „Ți-am spus de-atâtea ori să nu bagi

nimic în gură...”. De fapt, ce face copilul? Se străduiește să cunoască lumea; și, pentru că e mititel și nu gândește încă, el se slujește de primul simț, prin carte și-a cunoscut și mămica, anume gurița lui...

Ex. de Inducție: (*Mai întâi – particularul*) Priviți: stau în fața unui necunoscut. Am auzit de el, dar nu-l ma văzusem... Privesc ochii lui, mișcările lui... etc... (*și după descrierea cazului concret, particular, se enunță generalul*) ... Cunoaștere; - un contact personal, bilateral, când fiecare din cei doi se deschid unul în fața altuia, își dezvăluie identitatea în mod reciproc, și află unul de celălalt doar în măsura în care fiecare acceptă să fie vulnerabil...

Principiul statuează că niciodată n-ai voie să tratezi abstractul prin abstract sau concretul prin concret. Ci, tratarea inversă, a unuia prin celălalt, face abstractul asimilabil de către masă, iar concretul părăsește anecdotica și capătă sens și conținut spiritual.

Spre general...

N. Principiul plinurilor și golurilor

Operant în arhitectură, principiul „plinurilor și golurilor” aparține aceleiași sfere ca și principiul „tratării inverse”. Vorbirea, predica, este o construcție de natură ideatică, dar și o arhitectură (o artă), ce se deosebește de domeniul construcției (o știință) prin aceea că nu se ocupă de rezistența structurilor, ci de mesajul emoțional, transmis de raportul dintre volume și alte elemente arhitectonice. Raportul dintre goluri și plinuri asigură confortul sufletesc prin stabilirea a cât dintr-un perete trebuie să fie zid și cât deschiderea ferestrei. Evanghelia însăși este construită din 90% narațiune (= ilustrație), cu foarte puține argumente raționale. Predicarea modernă a inversat raportul: aproape 90% conțin argumente... „Arhitectura” predicării Domnului Hristos se compară cu cea mai modernă concepție

Tu hotărăști dacă predica ta va fi o „închisoare”
(cu ochiuri mici de gream)...
...sau un „palat” scâldat de lumină...

Cu cât ferestrele sunt mai multe și mai largi, cu atât e mai multă lumină și aer...

din arhitectură: structuri de oțel, și în rest – numai sticlă!

Ilustrația, printre elementele de construcție relaxante din predică, este prin excelență golul. Fie că este o ilustrație scurtă, de tip analogic, care servește ca un exemplu pentru explicitarea unei idei sau situații, fie că este o ilustrație de fond, o experiență povestită pe larg, ea reprezintă deschiderea, fereastra aducătoare de lumină pentru ideea abstractă. Abstracțiunile sunt roade ale gândirii, fără să aibă o experiență separată de viața concretă din care au fost scoase; și nu au nici o valoare dacă nu conduc înapoi la viața concretă, îmbogățind-o cu o nouă înțelegere. O predică lipsită de ilustrații este ca o cameră oarbă, fără ferestre sau cu ochiuri mici de geam.

**Dacă structura e
rezistentă, ferestre
pot fi oricâte...**

Cu cât mai multe ilustrații (fără însă a pune în pericol structura de rezistență, peretele) – cu atât mai multă lumină. Ilustrația este uneori fixatorul ideii, alteori revelatorul ei. Această comparație are o semnificație dublă: nu doar cea de fixare a ideii, ci și de subordonat al ideii. Oricât de strălucită, niciodată ilustrația nu este scopul predicării, ci numai un mijloc de a servi scopului, care este solia. Altfel, imaginează-ți un perete plin de... cuie, fără nici un tablou!

EX: Revizuieste exemplul dat la „principiul tratării inverse” și evaluează: cât la sută cuprinde plinuri, și cât la sută – goluri. (Pentru „abstract” – s-au folosit 234 cuvinte; pentru „concret” – 414. Raportul dintre cele două este: Concret – 64%; Abstract – 34%). Acesta este doar un exemplu. Pot exista fragmente unde abstractul să fie ceva mai consistent; și, dimpotrivă, pasaje unde concretul se apropie de 100%.

O. Principiul „funiei împletite în trei”

2 Timotei 3,15.16: „Sfintele Scripturi... dau¹ înțelepciunea care duce la **mântuire prin credința** în Hristos Isus... și (sunt) de folos ca ²**să învețe**, ³să mustră (și) **să îndrepte...**”

Sfintele Scripturi sunt predicarea completă a lui Dumnezeu pentru omul căzut în păcat. Nici o altă predicare nu poate fi mai eficientă, mai orientativă sau mai complexă. Predicarea poate, cel mult, să se încadreze în programul Cuvântului divin, corespunzând întocmai întreitei funcții pe care Dumnezeu a intenționat ca fiecare predică s-o aibă:

- 1 - de proclamare
- 2 - de învățare
- 3 - de terapie și schimbare.

1. *Proclamarea* (Conform textului din 2 Tim. 3,16: „... duce la mântuirea prin credința în Hristos Isus”...) – promovează vestirea solemnă, repetată și aprofundată a iubirii lui Dumnezeu în Hristos; afirmarea acelor adevăruri fundamentale, de a căror cunoaștere și acceptare depinde mântuirea. Proclamarea poate fi apreciată ca o mărturie personală care, prin puterea influenței, reafirmă în sufletul credincioșilor votul de apartenență de Hristos, prin credință; iar pe cei necredincioși îi confruntă cu nevoia de a-L alege pe Hristos ca Domn și Mântuitor. Proclamarea vestește iubirea lui Dumnezeu *în lumina atitudinii* vorbitorului, a idealurilor și a programului lui. Proclamarea nu exprimă doar adevăruri, ci exprimă convingerile personale cu privire la adevărurile prezentate. Fără proclamare nu există predică. După cum Hristos S-a dat pe Sine Însuși, tot așa este rânduit ca – prin proclamare –

Unul dintre motivele care fac predica slabă și nepercutantă este ignorarea uneia din cele trei funcții vitale ale predicii...

Proclamarea înseamnă a-ți da mărturia solemnă a crezului tău, în forme și ocazii nenumărate...

predicatorul să dea nu ce *are*, ci ce *este*; anume să *se dea pe sine*! Proclamarea este *forța* predicării.

Ex: Proclamarea nu constă într-o procedură anume. Ea îmbină – prin spiritul prezentării – o mare parte din predică, mai ales punctele culminante ale construirii, momente de afirmare, de negare, de concluzie.

**Învățarea – este
metoda predicării.**

2. Învățarea – este *metoda* predicării. Vom înțelege mai bine ce înseamnă ea, dacă dăm la o parte imaginea învățării școlarești și ne gândim că, în totalitate, omul este produsul învățării, din primele luni de viață și până la iluminările din zilele senectuții. Școala, dacă e școală bună, nu face altceva decât să aplice regulile de bază ale cunoașterii în sfera îngustă a informațiilor primare și teoretice. Cunoașterea uzează de operațiile gândirii.

**Exersează acasă,
atunci când îți
pregătești predica,
în efectuarea
acestor operații ale
gândirii...**

Operațiile de bază ale gândirii sunt: **analiza** (când desfac obiectul pe însușirile sale, ca să le cerceteze separat); **sinteza** (când le strâng din nou, pe toate, laolaltă, în unitatea lor reală); **comparația** (când stabilesc asemănări și deosebiri dintre lucruri); **abstractizarea** (când detașez trăsăturile față de obiectul concret, și le utilizez separat de obiect); **generalizarea** (când, pe baza aceleiași însușiri stabilesc grupe de rudenie, numite categorii de obiecte); **concretizarea** (când reconstitui mental obiectul, doar însumând însușirile lui); aceasta ne conduce la definirea noțiunilor. Apoi, sunt operațiile care conduc la judecăți și raționamente: **deducția** și **inducția**.

**Spiritul explicării
izvorăște din
dragoste.**

Prin toate aceste operații, ascultătorul trebuie condus în maniera didactică de *explicare*, până la concluzie. Explicarea autentică izvorăște dintr-un spirit de condescendență și dragoste. Acestea fiind atât de rare în școlile lumii, nu e de mirare că învățarea în școală este grav deteriorată. Nu cumva și predica s-a deteriorat, din lipsa dispoziției binevoitoare de a... explica?

Este un secret, pe care puțini îl știu, anume că amvonul nu este făcut pentru încântarea membrilor prin declamări pasionate, artistice, ci

pentru învățarea lor, simplă și cu căldură. Prima epistolă a lui Pavel către Timotei descoperă faptul că, în biserica primară, propovăduirea curentă constă, în principal, în „a da învățătură”.

EX: Procedeele de construcție specifice învățăturii sunt: expunerea, explicația, analiza, demonstrația, afirmația, negația și aplicația; deci, cele mai multe!

3. Terapia și schimbarea („... să mustre și să îndrepte...” – reprezintă *ținta* proclamării și a învățării, adică rostul predicii; și accentuează principiul de a fi un reformator. Lucrurile nu stau bine în lumea creștină; iar dacă se apreciază, totuși, că, pe-alocuri, lucrurile stau bine, încă tot nu e destul; căci trebuie... mai sus.

EX: Deși există un procedeu specific funcției terapeutice a predicii, anume apelul, totuși puterea de schimbare nu va consta doar în apel, ci în însăși structura logică și afectivă a predicii, care trebuie să impresioneze, atât în părțile componente, cât și în ansamblu, cu gândul urgenței unei schimbări de fond.

Aceste trei *funcții* ale predicii însoțesc împreună orice predică inspirată. Ele nu pot fi separate una de alta decât cu prețul omorării predicii, ca și destrămarea unei funii împletite-n trei.

Aici se află ținta predicii!

P. Principiul repetării

Filipeni 3,1: „...Mie nu-mi este greu să vă scriu iarăși aceleași lucruri, iar vouă vă este de folos”.

Cercetările moderne, efectuate asupra ochilor unei persoane care contempla un tablou, au pus în evidență impresionantul zig-zag ultrarapid pe care privirea o efectuează, în procesul contemplării. În timp ce, în mod natural, privirea efectuează, într-o singură secundă, „*n*” reveniri

Principiul repetării izvorăște din caracterul efemer al vorbirii: „Vorba volant” (cuvintele zboară).

**Toate cele trei
funcții ale predicării
depind de repetare.**

asupra punctelor principale ale imaginii analizate, *auzul*, în schimb, este *cu totul lipsit* de posibilitatea revenirii, fiind împins de către fluxul sonor – neîncetat înainte... și iarăși înainte. Predicatorul trebuie să ajute la anularea acestui „handicap”: **a)** printr-un **ritm așezat** (vezi U. Principiul pronunției curate; 3. Ritmul); și **b)** prin **repetarea** ideilor, sub diferite forme.

Proclamarea are nevoie de *repetarea* crezului. Învățarea depinde de *repetarea* ce a fost supranumită „mama studiului”. Terapia se efectuează tot prin aplicarea *repetată* a agentului vindecător, știut fiind faptul că repetarea este leacul împotriva uitării celor învățate.

O predică bună este aceea pe care ascultătorul o poate reconstitui, după aceea, în mintea lui. Pentru acesta, se cere ca, după fiecare etaj de ascensiune, la fiecare cotă de idee, să se revizuiască urcușul. Dar, cu alte cuvinte, sub altă formă și din alt unghi. Orice reluare, proclamatoare sau ilustrativă, realizează o platformă de odihnă. Întrucât s-a afirmat că metoda oricărei predici este cea didactică, nu e deplasat nici chiar dacă predicatorul, ajuns la capătul unui nivel, recurge la punctarea didactică a drumului parcurs:

„... Deci, a fost 1, apoi 2, și iată-ne că am rezolvat și 3. Ei bine, acum urmează ultima descoperire...”

Principiul repetării este o regulă fundamentală. El trebuie să penetreze gândirea unui predicator și atunci când își alcătuiește predica, cât și atunci când o expune. Concret, acest principiu se realizează aplicând procedeele repetării, expuse deja.

Q. Principiul abordării pozitive

Misiunea predicatorului, cum s-a mai arătat anterior, (la Principiul mandatului de reformator), este o misiune dificilă. El are de-a face cu păcatul, dintr-o poziție de demascare a lui, de osândire și extirpare din conștiința ascultătorului. Lucrarea predicatorului este agresivă. Ier. 1,18: „Astăzi te pun peste neamuri, ...să (-) smulgi și să (-)tai, să (-) dărâmi și să (-)nimicești, să (+) zidești și să (+) sădești”. Din cele șase ordine divine adresate lui, patru sunt negative, destructive, și numai două sunt pozitive. E de reținut că aceste lucrări nu se cer executate asupra sinelui însuși, ci asupra semenilor, ceea ce depinde de cooperarea voinței și a dispoziției lor. Dar cine este dispus să permită cuiva să se amestece în sfera lui intimă, ba încă să-i și scormonească intimitățile jenante și să arunce, apoi, și condamnare asupra sa?!

Pentru ca, totuși, lucrarea să fie făcută și încă cu succes, omul lui Dumnezeu trebuie să fie pătruns de un spirit pozitiv, optimist, condescendent, încurajator, pe care să-l și manifeste, dăruind prețuire și credit celui păcătos. Cu toate că păcatul, ce urmează să fie atacat, solicită intransigență și ură totală, nu e admisibil să se uite faptul că operația se efectuează nu asupra păcatului ci asupra păcătosului. Manifestarea cinismului – față de păcat, formalism și fătărnicie – determină două efecte dezastruoase asupra ascultătorilor: unii vor fi ofensați și se vor închide față de doctor, fiind pierduți pentru vindecare; iar alții vor savura negativismul atât de drag firii lor pământești, ce e totdeauna gata să acuze pe alții, ca să se îndreptățească pe sine! Rezultatul va fi: capre și câini, în loc de oi și miei, în ciuda intenției bune. O comunitate hrănită cu acest duh de amărăciune nu poate dăinui, căci criticismul se va întoarce asupra celor criticoși, rupându-i în partide. Răul nu se biruie prin rău, ci „biruiți răul

Dacă izvorăște din iubire, spiritul predicii nu va putea fi decât pozitiv...

1 Cor. 13:

„Dragostea suferă totul, rabdă totul...”

Păcatul se scoate nu cu ură, ci cu Hristos...

prin bine” (Rom. 12,21).

Singura modalitate eficientă de a produce scârba față de păcat este prezentarea lui Isus Hristos. Predicarea (chiar vehementă) a păcatului, nu constituie programul lui Dumnezeu, ci al impostorului, știind că astfel: împinge pe alții la descurajare, pe alții la împietrire, iar o a treia categorie, la îndreptățire de sine. „N-am voit să știu între voi nimic altceva decât pe Hristos, și El răstignit” (1 Cor. 2,2). Predicarea lui Hristos implică de la sine demascarea păcatului, ca o parte complementară a crucii. Numai că atunci o face în măsura necesară și de pe poziția suferinței crucii. Orice reformator, chiar dacă se încrâncenează uneori, trebuie să se impună printr-un spirit pozitiv, de iubire și acceptare a păcătosului, așa cum îl primește Însuși Dumnezeu. Iubirea de dreptate și spiritul de apărare a adevărului nu reprezintă, ele singure, pe Dumnezeu, ci numai în măsura în care sunt roade ale unei adânci, de nesecat, a dragostei necondiționate față de omul amăgit de păcat. „... Orice amărăciune, orice iuțime, orice mânie... să piară din mijlocul vostru!” (Efes. 4,31).

Incapacitatea de a stârni dorința oamenilor de a-L urma pe Hristos – iată dovada lipsei unei abordări pozitive!

Abordarea pozitivă va reprezenta credința nu doar ca „adevărată”, ci mai ales, ca vrednică de dorit. *Dorința* este punctul de lovire atât a ispitei (Gen. 3,6: „...de dorit...”), cât și Evangheliei. Întrucât Evanghelia nu forțează alegerea, acceptarea ei depinde de maniera atrăgătoare și îmbietoare în care mesagerii lui Dumnezeu o reprezintă păcătoșilor.

În cartea sa: „Cum să-i ajutăm pe oameni să se hotărască pentru Hristos”, Mark Finley prezintă cei patru pași, prin care omul ajunge la decizie: **1/** informarea – când află noutatea; **2/** convingerea – când omul dobândește certitudinea cu privire la justetea adevărului; **3/** dorința – când se naște dorința irezistibilă de a deveni părtaș al adevărului nou; și **4/** decizia – când voința este pusă la lucru. Iată mai jos și o corelare dintre acești patru pași și procedeele (sau elementele) de construcție:

1/ - pentru informare; expunerea, explicația, analiza;

2/ - pentru convingere; interogația, demonstrația, afirmația, negația;

3/ - pentru dorință: descrierea sau povestire, ilustrația, aplicația; dar mai mult decât niște procedee de construcție, **spiritul general** al prezentării determină hotărâtor declanșarea ei;

4/ - pentru voință – apelul.

Mark Finley apreciază că, dacă suntem tari la nivelul primelor două trepte ale procesului de convertire a celor din lume – în schimb, la nivelul creării dorinței de a urma adevărul descoperit suntem foarte stângaci, pentru că ne lipsește o viziune pozitivă în evanghelizare și, ca urmare, confruntăm pe oamenii de sus, ca niște iudei plini de îndreptățire de sine și fără iubire. Omul obișnuit respinge din fire tot ce e nou pentru el. Pentru ca să fie acceptat, nu este destul ca adevărul să fie adevăr, ci mai trebuie să fie prezentat în lumina cea mai atrăgătoare, cu cât mai multe elemente – comune cu inima și mintea ascultătorului. Prezentare pozitivă este aceea care trezește în om dorința de a se identifica cu adevărul.

Mark Finley mai adaugă constatarea că, pentru declanșarea deciziei (voinței), suntem și mai nepricepuți, tot din lipsa dispoziției iubitoare de a-i asista în conflictele spirituale, în funcție de care să lansăm „apelurile de aur în momentele de argint” (Prov. 25,11).

și... **Q’**. Principiul „balanței”

Tot în cadrul „*abordării pozitive*” se găsește și principiul „balanței”, care denunță prezentarea unilaterală a soliei. Adevărul este „poliedric”, un întreg cu multe fațete, cuprinzând aspecte complementare, aparent contradictorii. Ori de câte ori se prezintă o fațetă din adevăr, principiul ne ordonă prompt să amintim și celălalt taler, opus,

**Orice analitic
trebuie să se
încadreze într-o
viziune de sinteză...
Altfel, devine...
erezie**

al balanței, chiar dacă nu ne oprim asupra lui. Analiza (investigarea detaliată a *unui aspect*) cere de îndată sinteza (reconstituirea viziunii de ansamblu).

Argumentul preferat al minciunii este chiar adevărul, dar un adevăr trunchiat, parțial, incomplet... Minte omului, într-o permanentă confruntarea cu minciuna, se află într-o continuă alertă. Nemulțumirea aspectului complementar blochează pe ascultătorii cei mai competenți, dezvoltând în ei un spirit de contradicție, ce refuză să mai urmărească prezentarea pozitivă a predicării. În ciuda bunei intenții a predicatorului, atmosfera se va încălca, generându-se o opoziție inutilă. Spiritul de echilibru, de sinteză a contrariilor, trebuie ocrotit și promovat.

Temă obligatorie:

EX: Completați, ca temă pentru acasă, lista aspectelor teologice sau practice complementare, până la 30 de exemplare, după modelul următor:

A – (Primul taler al balanței)

Mântuirea doar prin *credință*.....

Mântuirea *individuală*.....

Inutilitatea formelor....

Lepădarea și negarea eului (spiritual).....

Harul.....

Odihna în Hristos (nu fă nimic!)...

ETC:

B – (Al doilea taler)

mântuirea – *cu fapte*

apartenența de *biserică* (colectivitate)

necesitatea formelor

afirmarea eului (psihologic)

legea

lupta până la sânge cu firea mea

R. Principiul identificării cu ascultătorul

Planul de mântuire a luat ființă prin *identificarea* lui Isus Hristos cu omul păcătos. Identificarea agentului salvator cu cel pierdut este principiul, a cărui aplicare face posibilă prelungirea planului de mântuire – la scară individuală – în procesul predicării. Prezent și în „principiul experienței personale”, când predicatorul *trăia* identificarea în rugăciune cu nevoile păcătosului, deci *în absența* lui, de data aceasta identificarea se *manifestă* – *în prezența* auditoriului. Aceasta presupune dovedirea spiritului de solidaritate printr-o adresare înfrățitoare. Ascultătorul are nevoie să fie acceptat așa cum este el.

Când predicatorul demască păcatul „ex. Cathedra”, adresându-se ascultătorilor de la „eu” la „voi”, principiul identificării se rupe, iar vehementul apologet al neprihănirii capătă, instantaneu, aureola Satanei. Căci, de demascarea și condamnarea păcătosului se ocupă doi: Duhul Sfânt și Satana. Primul – în lumina compasionată a identificării Mântuitorului cu păcătosul; iar al doilea, în lumina rece a disocierii nemiloase de cel vinovat. „*Voi*” trebuie să fie absorbit în „*noi*”. A rosti solia, punându-te în locul ascultătorului, intrând „în pielea lui”, înseamnă „*tact*”.

NU există limite în denunțarea păcatului, cu condiția ca predicatorul să se manifeste corp comun cu auditoriul, vizându-se în primul rând pe sine prin solia reformatoare. Nu de îngeri are nevoie Dumnezeu pentru a conduce extrem de dificila intervenție de „psiho-chirurgie”, ci de păcătoși care posedă argumentul pocăinței, al urârii păcatului *personal*, și care sunt gata să reproducă drumul de la păcat la crucea vindecătoare. Dacă recunoști că și tu ești păcătos,

**Predica – medierea
Cuvântului lui
Dumnezeu către
oameni – solicită
repetarea
identificării lui
Hristos cu
păcătosul, de data
asta... prin tine!**

bucură-te să fraternizezi cu osândiții. Dragostea smerită, manifestată prin cuvântul catalizator „*noi*”, are puterea să schimbe slăbănogiții în eroi.

(Vezi, în completare: T. Principiul vulnerabilității.)

S. Spiritul inspirațional

Inspiraționalul și senzaționalul – reprezintă două profiluri contrare, indicatoare ale scopului și motivației, ce stau înapoia predicării tale...

Una din cele mai persistente și provocatoare dificultăți ale lucrării unui predicator este confruntarea psihologică cu auditoriul. Mai puternic sau mai atenuat, fiecare vorbitor resimte nesiguranța de a fi sau nu acceptat de cei la care a venit. Pentru a-și găsi temeieri pozitive de a-și risipi, sau măcar de a ecrana acest sentiment paralizant, inhibitor, el este tentat să apeleze la diverse elemente cuceritoare: o atitudine în forță, o mimare de vervă și bună dispoziție, un limbaj savant, sau altele. (Aceste amănunte le abordează principiul următor). Principiul de față vizează însă mai mult decât „momente” dificile; anume se referă la starea de fond, alimentată de acest conflict psihologic, care-l urmărește pe vorbitor încă *înainte* de confruntarea cu sala, pe când se află acasă, la elaborarea temei. Pentru a izbuti o predică bună, el cedează ispitei de a construi solia în genul **senzațional**, și nu **inspirațional**. Va uzita de informații tari, culese din surse prestigioase, va aborda aspecte colțuroase, dificile, palpitate, va ataca problemele în chip războinic, va face și alpinism, și patinaj acrobatic, va catapulta o introducere fulminantă, ...și „va rupe gura” la toți!

În mod cert, asemenea prezentări au succes. Numai că, nu în favoarea motivului pentru care cerul l-a mandatat; și nu în scopul pentru care există biserică, amvon și suflete în neputință. Amvonul este, din păcate, un mijloc excepțional pentru afirmare personală, pentru lansarea de sine, pentru reputație și capital „moral” și sunt destui

care au descoperit această sursă josnică de beneficii. Cei ce se înfruptă din lucrurile închinat Domnului, în folosul lor personal, comit păcatul lui Acan. Ei jefuiesc pe Domnul!

Unii sunt aruncați în capcana genului senzațional fără aceste gânduri, ci din fire pământească. Iar alții, doar din timorare față de auditoriu. „Dar, caut eu oare să capăt bunăvoința oamenilor sau bunăvoința lui Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor?” (Gal. 1,10). Predicatorul este trimis de Dumnezeu să facă lucrarea lui Dumnezeu. De la El să-și ia lauda, și nu de la oameni, acea laudă a unui... rob netrebnic care zice: „N-am făcut decât ce eram dator să fac”. Premiul lui este să intre în bucuria stăpânului – bucuria de a vedea suflete mântuite – și n-are nevoie de altceva.

Stând în contrast cu senzaționalul, genul *inspirațional*, totuși, nu poate fi descris neapărat ca un „pol opus”, dominat de platitudine și plictiseală. În timp ce senzaționalul se concentrează asupra *mijloacelor*, făcând din ele un scop, inspiraționalul le poate folosi în slujba *scopului*, care este înălțarea lui Hristos înaintea oamenilor și marcarea conștiinței lor cu prezența Lui. Inspiraționalul poate folosi deci orice mijloc, în mod echilibrat și decent, și în proporție necesară scopului spiritual. Nu atât cunoștințele, cât influența transmisă de vorbitor va câștiga adeziunea.

Cuvintele noastre pot descoperi lumea nevăzută au pot ascunde lumii prezența lui Dumnezeu. În timp ce senzaționalul ațintește privirile spre om („nemaipomenit, ce cap formidabil!”), inspiraționalul ațintește privirile spre Mântuitorul. Senzaționalul excită, uimește; inspiraționalul supune, zdrobește, conducând la consacrarea nașterii din nou. Ambele genuri pot apărea ca reformatoare, unitare, hristocentrice, etc... Căci și minciuna, pentru a avea succes, de același adevăr se slujește. Senzaționalul și

Prin predarea noastră lui Hristos se înlătură teribila miză de a mai plăcea oamenilor – ca scop principal (fără, totuși, să ne arunce în neglijență, privind relațiile interumane).

inspiraționalul sunt două cărți de vizită, care spun totul despre predicator și despre dumnezeii lui. Vai, însă, de oi!

T. Principiul vulnerabilității

(Vezi și **Principiile unui nou stil de viață**, cap. Dezvoltarea socială).

Vulnerabilitatea dezamorsează tensiunile susceptibilității și câștigă acceptul semenilor. Planul de mântuire nu poate exista fără aceasta.

Dar să revenim la dificultățile psihologice ocazionale, generale de confruntarea cu auditoriul, de nesiguranța de a fi acceptat. Soluția autentică și vindecătoare se află într-o descoperire inspirată – Apocalips 5,5.6:

„... Privește: **Leul** din seminția lui Iuda... Și am văzut; un **Miel**, ... junghiat...”.

Leul-miel! Este una din cele mai semnificative ipostaze ale Domnului Hristos, care conține răspunsul la o serie de probleme pastorale și teologice dintre cele mai profunde. Deocamdată, simbolul ne decodifică următoarele: Vrei să fii Leu? Leu e... doar mielul, atât pe plan spiritual, cât și psihologic, și social. Mielul biruiește și câștigă „... oameni din orice seminție, limbă, norod și neam”, indiferent de cultură, avere sau poziție socială. Ba mai mult, nu doar că-i câștigă, ci „... face din ei *preoți* pentru Dumnezeuul nostru!”

Din nou se vede aici deosebirea dintre pământesc, firesc, drăcesc și duhovnicesc. Căci, în timp ce senzaționalul cucerește inimi pentru sine, paralizându-i în atmosfera vrajei personalității, făcându-i un simplu decor, inspiraționalul câștigă inimi, transformându-i în preoți și slujitori ai Celui Prea Înalt. Aici culminează adevărata predicare.

Dar, în mod concret, prin ce element câștigă mielul? Elementul se numește *vulnerabilitatea*,

„cheia secretă” a planului de Mântuire. Dacă ai ales să te îmbraci cu Isus, manifestă atunci secretul și devino vulnerabil. Consimte să-ți dai pe față simțămintele, în mod simplu și natural, ca și când te-ai afla cu cei mai buni prieteni, sau în familie.

Manifestarea vulnerabilității se numește: **mărturisire**. Ea este cea mai puternică forță de apropiere a auditoriului. Este un element de construcție și se regăsește, de regulă, în expunere, povestire, ilustrare... uneori și în aplicație. Mărturisirea este opusul mascării, reușind *dezamorsarea* conflictului psihologic, *nu depășirea* lui. În lumea credinței, munții nu se escaladează, ci se înlătură. Mărturisirea dă prilej proclamării, face învățarea maxim de eficientă (prin aceea că, pe lângă informații, evidențiază exemplul personal) și oferă, pentru transformare – un model, un precedent care invită la reeditare! Dintre toate elementele de construcție „odihnitoare”, mărturisirea este percepută afectiv ca cel mai detensionat, mai mult chiar decât ilustrația.

**Credința mută
munții, nu îi
escaladează!**

Capitolul III. Omiletica formei (sau „Cum să prezint predica?”)

Un fond – cere o formă. Fără formă, fondul nu există pentru comunicare.

Intrăm în domeniul formei, capitol cu nimic mai prejos decât domeniul ce se ocupă de conținut. E drept, la Dumnezeu nu contează forma, ci fondul. Oamenii, însă, nu au deloc acces la fond, ci doar la forme. Pentru a-și „da pe față” gândurile și sentimentele indivizibile, omul se folosește de forme vizuale auditive, chinestezice – precum mimica feței, mișcarea corpului, vorbele...

Formele – semne perceptibile prin simțuri – devin limbaj, atunci când se ordonează sistematic conform unor legi naturale sau convenționale. Dacă formele sunt confuze, pierzându-și trăsăturile distinctive, care fac ca un semn grafic sau un sunet să aibă o identitate neconfundabilă (C... nu va suna niciodată G... sau H..., ci totdeauna C...), atunci și limbajul devine confuz, compromițând parțial sau total mesajul.

Dacă ascultătorii se raportează la Dumnezeu, predicatorul se raportează (și) la oameni.

Un predicator nu se raportează doar la Dumnezeu, ca orice creștin. El alege, o dată cu acceptarea chemării, să se raporteze și la oameni, cărora să le intermedieze mesajul prin forme accesibile lor. Iată deci, de ce este atât de important ca, alături de fond, omul lui Dumnezeu să exceleze în mântuirea acurată a limbajelor cu care a fost dotat. Dacă principiile privind conținutul cer să fie înțelese, însușite și urmărite, în domeniul formei, principiile cer și un exercițiu serios, pentru a putea fi aplicate în mod obișnuit.

U. Principiul pronunției curate

1. Pronunția.

Predicatorul este – mai întâi – mânuitor al limbajului *vorbit*. Comunicarea orală este posibilă prin utilizarea unor „foneme” (sunete articulate). Acestea sunt vocalele și consoanele. Diferența dintre ele constă în aceea că vocalele sunt emisii ale vocii, ale corzilor vocale, pe când consoanele sunt efecte ale glotei, limbii, buzelor, în clipa când acestea articulează vocala la capetele ei. Consoanele deci n-ar fi auzite fără sunetul de fond al vocalei, pe care consoanele o delimitează, fapt pentru care se și numesc „consoane” – adică cele ce „sună împreună” cu vocala, fără de care sunt mute.

De exemplu: consoanele c și p din grupul de foneme „cap” sunt audibile datorită vocalei a, pe care cele două consoane le delimitează, prin articulare.

Vocalele, prin faptul că asigură coloana sonoră, sau sunetul de fond, în diversitatea coloritului, de la culori închise (u, o) până la cele de colorit deschis (e, i), ele impun necesitatea unei emisii foarte distinctive. Un bun vorbitor își exersează emisia, pentru a realiza culori „pure”. Pentru că unii se jenează să deschidă gurița, pronunță un fel de Ă murdar în loc de A. Asemenea neglijențe fac ca vorbirea să fie învâlmășită sau îngrămădită. Fiecare vocală cere o altă deschidere a gurii. A – E – I – O – U constituie culorile prime, prin a căror combinare se obțin vocalele secundare: „AE”* (ca în cuv. engl. „and”); „Ă”; „OA”* (ca în engl. „dog”); „OE”* (o – ca în cuv. „Goethe”); „UE”* (u – ca în cuv. „Mueller”); și „Î”.

*vocalele marcate cu asterisc nu trebuie pronunțate ca diftongi (o – a), ci ele constituie un sunet unic, omogen, redat numai grafic prin două vocale.

**Mai întâi,
acuratețea
unităților sonore
fundamentale**

**„Vocală” – vine de
la voce...**

„Consonare” – în latină, înseamnă „a suna împreună”

Vorbitorii de limbă română au serioase dificultăți în a emite vocalele secundare, cu excepția lui Ă și Î. Un predicator însă trebuie să le stăpânească, pentru ca, în eventualitatea pronunțării unor nume străine, să nu se facă de rușine pe sine, cât și pe Cel ce l-a trimis.

Consoanele, întrucât ele încadrează emisiile vocale, cer să fie *mușcate* în mod apăsător. (Acesta era exercițiul pe care și-l impunea Demostene, când își umplea gura cu pietricele și se sforța, totuși, să pronunțe cuvintele cât mai clar.) Sunt consoane care *curg*, din p.d.v. sonor: f, h, j, l, m, n, r, s, ș, v, z. Ele au o durată variabilă, în funcție de pronunțare (de ex. Cuvântul „mare” poate fi pronunțat: mmmare). Restul sunt *explozive*, când izbucnesc brusc, fie din gât, fie din limbă, fie din buze. Ne-mușcarea consoanelor face vorbirea să fie găngavă, neexplicită.

EX: Pentru exercitarea pronunției: **a/** - emite mai întâi vocalele pure, făcând ca culorile lor să fie foarte deosebite, prin deschiderea gurii. Observă cum se deschide gura (pentru vocala *a*), cum se lățește gura, în timp ce se strânge (pentru *e*), ... sau cum se țuguiesc buzele (pentru *u*).

b/ apoi exersează (sau învață) vocalele secundare pe care limba ta naturală nu le folosește. Ascultă mai întâi sonoritatea corectă, apoi imită. Copiii învață cele mai dificile pronunții, prin auzire și imitare.

c/ Pentru consoane, ia un text oarecare și citește rar, conștientizând fiecare consoană, în specificul ei. Mușcă-le pe fiecare. Exercițiul poate dura 5 minute.

2. Accentul

Vocalele și consoanele se unesc în cuvinte. Accentul este factorul distinctiv pentru aceasta, prin aceea că așază o greutate suplimentară asupra uneia sau alteia din silabe. Pe de o parte, el dă cuvintelor un înțeles specific, iar pe de altă parte, nuanțează cuvintele din punct de vedere emoțional.

Există două feluri de silabe accentuate; *lungi* și *scurte*. La fel și cu silabele neaccentuate. Silabele lungi cer să fie „cântate”, iar cele scurte, dinamizate.

Atunci când (a) – silabele sunt rostite în mod distinctiv (cele lungi sunt pronunțate lung, iar cele scurte, contrastând prin scurtimea lor); și (b) – când silabele tari sunt bine demarcate de cele slabe (prin accentuare eminentă), vorbirea va fi ușor de urmărit și nu obosește. În caz contrar, vorbirea este monotona, enervantă și greu de urmărit. Limba română, fiind de structură latină, are *dezavantajul* unui flux verbal monoton, neaccentuat, în care diferența specifică dintre silabe tari și slabe, lungi și scurte, nu se prea sesizează. Un vorbitor bun va „corecta” limita naturală a limbii, aplicând și aici „contrastul maxim”.

EX: Ia un fragment oarecare și citește silabele în contrast maxim, după modelul acesta:

Vor-**biiii**-rea cu-**rennnn**-tă **ceee**-re de-o-
se-**biiii**-rea ross-**tiiii**-rii si-**laa**-be-lor **luuungi**
și **scurr**-te...

3. Ritmul

În medie, un om citește până la 300 de cuvinte pe minut. Același om nu este în stare să asculte – în mod confortabil – mai mult de 100 – 110 cuvinte pe minut. Aceasta conduce la constatarea că *limbajul audio* este de trei ori mai lent (sau 35% din limbajul video)! Și vorbitorii... **nu** cunosc legea aceasta!... Percepția sonoră a cuvintelor se desfășoară nu instantaneu, fotografic, ci printr-un efort de sintetizare a sunetelor și apoi, prin recunoașterea sensului lor, proces ce absoarbe de trei ori mai mult timp decât cititul. Deci, sufletul nu este în stare să „înfulece” jeturi de cuvinte mitraliate. Mintea are nevoie să se oprească, să-și fixeze noțiunea, apoi să cugete la ce-a auzit, și abia după aceea să meargă mai

Accentul conferă semnificație rațională, dar și emoțională...

*Teoria, fără exerciți,
nu ți-e de nici un
folos!*

Sintetizarea ideii din părțile sonore ale rostirii – cere mult mai mult timp decât citirea aceluiași mesaj scris.

Dacă vrei, se poate!

departe.

Vorbitorul cu un debit verbal grăbit, nervos, trebuie – și poate! – să-și corecteze ritmul, exersând zilnic citirea „ritmică” (sau cu metronom), ceea ce înseamnă să urmărească succesiunea foarte egală a silabelor într-o mișcare lentă, așa cum picură, într-un ritm regulat, un robinet insuficient de strâns. Ceea ce pare, la început, imposibil, devine – prin repetare, o a doua natură.

EX: Ia un fragment oarecare și citește-l, silabisind, în timp ce bați tactul cu piciorul sau cu un creion în masă. Fii atent ca bătăile să fie foarte ritmice, egale. Pornește într-un ritm foarte lent; apoi reia fragmentul, citind tot timpul legat, fără a mai rupe cuvintele în silabe, dar în același ritm foarte lent. Legato-ul dintre silabe se realizează prelungind vocalele sau consoanele care curg, în așa fel încât se aude un sunet continuu, fără întreruperi ale coloanei de sunet:

Voorbiiireaacuurennnnntăăăceere – (aicirespiri)
– deeeeoosseeebiiireaaa siilaaabeeelooorlunnngi
– (iarăși respiri) – deeeceeeleescurrteee.

V. Principiul empatiei

**Procesul
substituirii:
„dispoziție” a
ascultătorilor, dar și
„metodă” a
vorbitorului**

Este cunoscut faptul că omul are capacitatea psihologică de a se substitui unui personaj sau unei persoane, realitate pe care artiștii o exploatează, în dreptul spectatorilor, din plin. Cu alte cuvinte, orice om are capacitatea „să intre în pielea altcuiva”. Pentru cei mai sensibili, substituirea poate fi foarte puternică – până la suferință debordantă (citind romane, adolescenții plâng, convulsiv, în momentele emoționante. Ei nu deplâng personajul, căci știu că e fictiv; ci se plâng pe ei înșiși, care au ajuns – prin substituire – în situațiile dramatice din roman). *Empatia* exprimă tocmai această capacitate naturală, de a rezona afectiv, de „a intra în rol”.

Când rostim un mesaj, nu este destul să

urmărim doar o bună pronunțare, cu accentuări nuanțate. Întrucât ele transmit un mesaj rațional, dar și *un mesaj afectiv*, predicarea solicită angajarea emoțională. Faptul acesta se impune cu atât mai mult, cu cât se cunoaște următorul lucru deosebit de semnificativ: când un om *citește* personal, în gând, el participă afectiv, cu o dăruire totală; în schimb, când *ascultă* mesajul rostit de un altul, în mod automat este blocat, *decuplat* de trăirea proprie, nemaiputând să vibreze afectiv *decât* în limitele stricte ale vibrării celui alt. (E asemănător cu un casetofon care se decuplează automat de la baterii, în momentul când se racordează la priză).

În cazul că interpretul prezintă mesajul în mod sensibil, ascultătorul se înfierbântă afectiv. În cazul contrar, ascultătorul este paralizat în insensibilitate, lucru de care este nemulțumit și îl revoltă! Se simte frustrat și manipulat negativ. În timp ce, prin pure ficțiuni, actorii dopează afectiv pe spectatori până la lacrimi, predicatorii amvoanelor congelează și torturează pe ascultători, prezentând adevărul rece, intelectualist și aristocratic, din vârful limbii, fără angajare afectivă.

Empatia, atât de necesară, se realizează la patru nivele.

1. Cuvântul – este primul nivel. Regula se poate rezuma la dictonul: „*Umple cuvântul cu... cuvântul*”. Cea mai mare parte din cuvinte poartă în sine o anumită încărcătură ce dublează afectiv sensul lor. De exemplu: cuvântul „mare”, care exprimă dimensiuni ample, trebuie umplut cu simțământul pe care-l inspiră, în felul acesta: „maaare...”. Mai înainte de a se lungi vocala *a*, prima silabă (ma-) trebuie lansată printr-un accent. Sau cuvântul „rece”, poate fi spus sec și flegmatic; sau dimpotrivă, va fi umplut cu „rrccc”. Dar cum vei rosti cuvântul: „monstru”? Fii atent să-l încarci cu groază, insistând pe -on-, lungindu-l. Iar „teribil” va arăta cam așa: „ter-rii-bil”.

**Vorbitorul
descătușează sau
inhibă trăirea
emoțională a
ascultătorului!**

**Universul
emoțional al
cuvintelor**

*Este nevoie să
învetești multă
analiză și exercițiu*

Fraza exprimă trăirea ideii.

Tonul face... frazarea

EX: Ia un fragment zilnic, timp de două săptămâni, căutând să aplici dictonul („umple cuvântul cu cuvântul”). Oprește-te la fiecare cuvânt conținut (sărind însă cuvintele de legătură; la, cu, pentru, în, etc). Stabilește-ți mai întâi, în minte, ce stare emoțională i se cuvine, și abia după aceea pronunță-l, angajându-te și cu mâna, și cu expresia feței, atunci când îl exprimi. După un timp, vei observa îmbunătățiri sensibile., Dar vor observa mai ales ceilalți...

2. Frazarea. După cum am aflat, orice mesaj rostit transmite o dublă încărcătură: una noțională, și alta emoțională. Prima transmite informația; a doua transmite reacția afectivă (a celui ce vorbește) față de informația respectivă. Care din cele două crezi că este mai importantă? Întrucât omul este, primordial, o ființă afectivă; și, întrucât comunicarea, fiind un act social – interuman, caută să descopere ascultătorilor sufletul vorbitorului și să realizeze apropieri interumane, mesajul emoțional întrece mesajul informațional!

Pe acest temei se poate înțelege: de ce mesajul propriu-zis al cuvintelor nu reprezintă decât 7% din date, în timp ce intonația vocii, care însoțește comunicarea informației, transmite de 5 ori mai multe date (mai exact, 38%) față de informația însăși. Mesajul informațional, pentru a putea fi înțeles, are nevoie de o pronunțare curată. În schimb, mesajul emoțional are nevoie de empatie.

Frazarea nu este altceva decât „însuflețirea” vorbirii, nuanțarea vârfurilor tensionale prin ridicare sau coborârea tonului; prin accelerarea sau răriră vitezei de rostire. Cu cât acestea sunt mai contrastante (contrast maxim!), cu atât limbajul este mai expresiv.

Un lucru este încurajator: indiferent de temperament, toți **au** trăire intensă. Ceea ce-i deosebește este doar *gradul de exteriorizare*, la pragul de sus fiind sangvinii, iar la pragul cel mai coborât fiind flegmaticii. Exteriorizarea se poate îmbunătăți foarte mult. Este comparabil cu slăbănogii care, din motive neuro-motorii, nu pot

merge, dar care, prin exercițiul fizic controlat și susținut, ajung să meargă cvasi-perfect. Frazarea nu se învață ca cititul, ce depinde de însușirea unor legi convenționale. Dimpotrivă, frazarea se află în noi. Tocmai pentru că toți au același cod afectiv, se și pot „simți” oamenii unii pe alții.

Din punct de vedere tehnic, frazarea se realizează prin conștientizarea și scoaterea în evidență a *cuvintelor – pivot*. Acestea sunt cuvintele „cheie” din frază. Există patru tipuri de cuvinte *pivot*:

a) – cuvinte-pivot **ideatice**, care fac ca ideea, încă neconturată suficient, să strălucească deodată. De exemplu, printr-o propoziție cu cinci rânduri mai sus: „Dimpotrivă, frazarea se află *în noi*...”. Aceste două cuvinte pun „punctul” pe ideea dezbătută de la începutul paragrafului. Acești pivoți ies la iveală în urma unei analize sumare.

b) – cuvinte-pivot **atribuite**, care arată calitățile (sau atributele) subiectului sau ale acțiunii lui. De exemplu: „Lucrurile au mers *rău*”, când „rău” – califică predicatul „au mers”. Sau: „Lucrurile au mers *grozav* de rău”, când „grozav” califică termenul „rău”. Sau: „Minunate lucruri ne sunt pregătite”, când „minunate” clarifică „lucrurile”.

c) – cuvinte-pivot – **interogative**, care dau unei fraze sens de întrebare. De exemplu: „*Crezi* tu că ești om bun?”; sau „Ziceți, voi, dar *cine* vă crede?”; sau „*Cum* de s-a întâmplat lucrul acesta?”

d) – cuvinte-pivot **negative**, cele care dau frazei sensul negativ: „*Nu* veți intra în Canaan”; „*Cu nici un chip* nu veți muri!”; „Vă spun că *niciodată* n-am auzit așa ceva”.

Într-o frază se pot întâlni toate cuvintele-pivot: „*Crezi*¹ că nu știu că Mântuitorul iubește *nespus*² pe *orice*³ suflet care *strigă*⁴ la El, *chiar*⁵ și atunci când *nu*⁶ se poate smulge din ghearele păcatului?”

în care pivoții, marcați cu câte un număr, au sensul următor: ¹ = interogativ; ^{2,3} = atributiv; ^{4,5} = ideatic; ⁶ = negativ.

Odată aceste cuvinte-vârfuri fiind conștientizate, frazarea descoperă culmea supremă,

„Cuvintele-pivot” – cheia frazării.

Frazarea realizează linia ascendentă sau descendentă ce determină „forma”, conturul variației.

Everestul din frază, care, în cazul nostru, va fi:

Temă:

Efectuează analize de „forme” pe diverse poezii, determinând vârfurile tensionale și punctul culminant: „Everestul”.

Virgula expresivă

„*Crezi* că (?) nu știu că Mântuitorul iubește *nespus* pe orice suflet care *strigă* la El, (!) **chiar** și atunci când *nu* se poate smulge din ghearele păcatului?”

Iar diagrama intonației va fi:

1-----2-3---4—5---6-----?

Pentru că vorbim de sensul melodic al modulării tonului vocii, trebuie să ne referim și la **virgulă**. Din clasele primare, copilul este ajutat să identifice virgula printr-o urcare a tonului (în timp ce punctul, dimpotrivă – printr-o coborâre a tonului).

Din punct de vedere expresiv, regula aceasta convențională este rea și cu totul contrară naturii umane. Cele mai multe virgule cer o păstrare a tonalității pe aceeași înălțime, altele chiar impun o ușoară coborâre a tonalității, ca de exemplu: „Când privesc la mine¹, mă văd *atât* de slab², *atât* de ticălos...”, în care virgula 1 cere menționarea tonalității, iar virgula 2 continuă coborârea tonalității; (*atât* – reprezintă cuvântul-pivot atribuit). Citirea virgulei într-o manieră școlărească transformă mărturisirea aceasta într-o enumerare stearpă: unu, doi, trei,...

EX.: Ia o poezie și fă analiza cuvintele-pivot, (a) frază cu frază. Stabilește pentru fiecare **frază** care este pivotul culminant. După aceea, (b) stabilește – pe scară mai mare – pentru fiecare **strofă**, care este pivotul principal. În cele din urmă, (c) stabilește punctul culminant (și strofa culminantă – Everestul) pentru întreaga **poezie**. Vei avea astfel o analiză a formei acelei poezii.

În faza următoare, lucrează la intonarea corespunzătoare a fiecărei strofe, insistând pe cuvintele pivot. Leagă apoi întreaga poezie, făcând ca linia de tensiune să urce sau să coboare, după cum cere conținutul, marcând cu toată angajare Everestul!

3. *Topica frazei*

Topica (de la grecescul topos = loc) descoperă importanța locului pe care un cuvânt îl ocupă în frază, în funcție de intenția de a accentua – fie logic, fie emoțional – unul sau altul din aspectele ideii ce vrem s-o comunicăm.

EX: Analizează semnificațiile diferite pe care aceeași frază le capătă printr-o topică diferită. Spre exemplu, fraza: „1 Păcatul, 2 tăinuit în viață, 3 ne exclude, 4 din Împărăția lui Dumnezeu”, o voi citi în patru feluri:

1. „Păcatul – tăinuit în viață, ne exclude din Împărăția lui Dumnezeu”;

2. „Tăinui în viață – păcatul ne exclude din Împărăția lui Dumnezeu”.

3. „Ne exclude păcatul tăinuit în viață – din Împărăția lui Dumnezeu.”

4. „Din Împărăția lui Dumnezeu – ne exclude păcatul tăinuit în viață.”

Fă acest lucru și cu alte câteva fraze. Conștientizarea rolului topicii ne dă mai multă libertate în construirea orală, în timpul predicării.

4. *Pauza expresivă*

Copilul, când citește, se teme de opriri, ca de moarte. Pentru el, pauza este dovada slăbiciunii. În realitate, tocmai neoprirea este dovada slăbiciunii. Numai o personalitate își permite să vorbească variat, liber, cu opriri expresive. Pauza nu este lipsa muzicii, ci un mijloc de expresie dintre cele mai expresive, care face ca muzica să vorbească, să suspine, să mediteze. Unii recitatori de poezie se cred foarte interesați să uzeze de pauze, cum le vine. Dar interpretarea nu este „sosul” pe care oricine-l poate adăuga la mâncare, după cum îl taie capul. Interpretarea constă doar în „citirea”, printre rânduri, și apoi în exprimarea fidelă a mesajului afectiv, ascuns sub cuvinte. Presărarea haotică a pauzelor demonstrează carențe în gândire și nenaturalețe în simțire.

**Locul dirijează
accentul**

**Pauza care
vorbește.**

**O frazare bogată
în pauze expresive
este un semn al
maturității,
marcate de
stăpânire de sine,
și semn al
măiestriei, pline
de naturalețe.**

Sensurile pauzei:

Pauza poate avea diverse roluri: **(a)** – dacă apare *înaintea* unui cuvânt-cheie, atunci pauza creiază tensiune: pregătește descoperirea ideii, stârnind atenția, având în acest caz sens *logic* (ex: „Aceasta este... *pauză, pauză*... menirea”); **(b)** – dacă apare *între* cuvintele de legătură, conferă un sens *dramatic* („Uite... *pauză*... zic... *pauză, pauză, pauză*... poate...*pauză*...va veni.”); **(c)** – dacă însă apare *după* un cuvânt cheie, ca o relaxare, atunci îi mărește semnificația cuvântului având un sens *meditativ* („Dacă nu ierți...*pauză, pauză*... ești pierdut!”); iar **(d)** atunci când apare între fraze, pauza aduce *deconectare*.

EX: Ia aceeași poezie sau fragment de proză și caută locul pauzelor, după sensul logic, dramatic sau meditativ pe care-l *cere* mesajul. Bucură-te de oprirea emoționale.

Când miriapodul a fost odată întrebat cum de poate să miște concomitent piciorușele nr. 1,7,13,19, etc..., în clipa următoare n-a mai fost capabil să facă nici un pas:... I se încurcaseră piciorușele! Ceea ce urmărește expunerea principiului empatiei nu e să controleze simțămintele ori mecanismul manifestării lor, căci în această secțiune nu se urmărește actoria, imitarea, simularea, ci descătușarea exteriorizării naturale a simțămintelor proprii. Tocmai de aceea, omiletica formei, s-au „Cum să prezint predica” este destinată să ne *conștientizeze* de maniera naturală de comunicare și de legile ei. Toate expresile de empatie sunt în noi. Ceea ce trebuie este doar să le scoatem afară.

W. Principiul adresării colocviale

Pentru cei mai mulți, a vorbi către mase este un lucru cu totul diferit față de adresarea către un singur interlocutor, sau către un grup restrâns. Această convingere incorectă a născut un stil artificial, stilul „declamator” (de la eroic, magistral... și până la lacrimogen) prin care se încercă

Isus a fost consecvent în maniera lui de adresare. El nu-și schimba atitudinea în funcție de „fața” căreia îi vorbea...

rezolvarea conflictului psihologic. Predicarea slujește, în acest caz, drept mijloc de drenare (de potolire) a tensiunii. Mesajul devine un pretext pentru alte scopuri decât cel destinat de Dumnezeu. „Declamarea” alterează atât *identitatea predicatorului* (e ca și când ar juca un rol la teatru) cât și *identitatea adevărului* prezentat, ceea ce face din serviciul divin un nonsens. (Dificultățile psihologice reale trebuie, desigur, rezolvate, dar pe cale indicată în principiul inspirațional și cel al vulnerabilității.)

Dacă predicatorul crede că poartă în sine o autoritate superioară, atunci va căuta să-și îngroașe vocea, să vorbească de sus, pompos, prețios, ca un avocat în fața curții supreme. Dar predicatorul nu are în el nici o autoritate. El o împrumută de la Hristos. El este doar un REPREZENTANT, la fel cum orice creștin e chemat să fie un reprezentant. Drepturile predicatorului nu sunt mai presus de cele ale unui creștin simplu, doar datoriile lui sunt mai multe și mai mari.

Cum vorbea Domnul Hristos? Oare se deosebea stilul Lui în vorbirea cu Nicodim față de cel de pe Munte (în afara modificărilor de intensitate)?

Cel ce a depășit preocupările cu privire la sine (căci ele constituie fundalul mlăstinos pe care se conturează conflictele psihologice amintite), consideră drept foarte natural ca maniera lui de vorbire să nu iasă din *normalitate*; să nu fie formalizată, oficioasă, ci naturală, colocvială (colocviu = convorbire, discutare bilaterală). Va fi tot el, acceptându-i pe cei prezenți ca prieteni, și discutând solemn, profund – desigur – dar natural. Va evita formule stereotipe, astfel că, în loc de: „Iubiți frați și stimate surori”, va găsi o adresare mai simplă, nu de ședință. Nu doar vorbele, ci și *atmosfera* va fi colocvială, destinsă, ca atunci când un frate vorbește altor frați.

Cineva s-ar putea însă întreba: „Bine, dar

Dacă ești totdeauna expresiv, vei fi și la amvon „tu însuți”.

atunci cum va mai fi el reformator?” Să ne amintim că nu „aerul” ne face reformatori, nici „strigarea”, ci mesajul și angajarea afectivă, dureroasă, dar încurajatoare.

Atitudinea colocvială, la rândul ei, are forța să ne elibereze de un limba teribilist, radical, abundând în termeni tehnici. Chiar când e nevoie de unii termeni tehnici, aceștia vor fi întotdeauna dublați de explicații suficiente, pentru ca masa să înțeleagă mesajul pe deplin.

Valoarea unui limbaj stă și în *universalitatea* lui. Intelectualismul, care limitează solia doar la o categorie îngustă, aristocratică, de ascultători, păcătuiește față de porunca expresă a lui Isus, care nicăieri nu ordonă. „...Paște girafele Mele...”

X. Principiul destinatarului concret

În stilul pompos, declamator, se vorbește în general către mulțimi, în anonim, tuturor și nimănui. Privirea se înalță *deasupra* capetelor, cam cum ne imaginăm că incantau profeții. În stilul colocvial e nevoie de interlocutori. Adică, vorbitorul se adresează... lui, și aceluia, și celui de dincolo... *Privirea* îi caută și stabilește veritabile poduri de comunicare. Se dă și se primește. Ochii, privirea – sunt ferestre ale sufletului. Principiul prezent cere ca predica să fie atât de profund înșușită, încât să permită vorbitorului desprinderea de schiță și prezentarea liberă a gândurilor, în cuvinte personale, găsite pe moment.

„Predica citită” – nu este în nici un caz predică, ci doar o „citanie” (mai reușită sau mai slabă). Cel care citește nu are nimic de zis el însuși, ci doar transmite neutru ce i s-a dat de către terțe persoane. Și nici nu va cunoaște vreodată bucuria comunicării vizuale, bucuria transferului de simțăminte. Va fi jefuit de privilegiul să vadă în

**Fie vorbești cuiva
anume,... fie
vorbești în vânt.**

**Blestemul
„citaniei...”**

direct pe viu, efectul transformator al soliei asupra destinatarului concret. Este atât de greu să vorbești către o sală aflată „în întuneric”, către un auditoriu imaginar. Isus Hristos n-a citit, ci a vorbit. Ca El au vorbit și proorocii. Așa au vorbit și apostolii, și la fel vor vorbi toți reformatorii, până la sfârșitul veacului.

Căutarea și găsirea unor destinatari anumiți printre cei din sală este o cale importantă de a atenua – și chiar de a anula – conflictul psihologic.

Y. Principiul descrierii audio-vizuale

Omul își culege în mod nemijlocit (direct) informațiile din jur prin cele cinci *simțuri* (văz, auz, miros, gust și pipăit). Aceste căi de percepție alcătuiesc așa-numitul „prim sistem de semnalizare”, prin care omul percepe direct lumea. Într-o măsură covârșitoare, primul sistem de semnalizare este dominat de simțul văzului, urmat de simțul auzului.

Al doilea sistem de semnalizare al omului îl constituie *limbajul*, în care omul nu este doar un factor de receptare, ci devine un factor activ, de transmitere. Aceasta este un mod de informare mijlocit (indirect), întrucât se servește de un sistem de semne (vizuale sau auditive), simboluri de care omul leagă anumite semnificații. Astfel, cuvântul „casă” transmite omului semnificația unei clădiri, chiar dacă omul nu are în mod direct (nemijlocit), sub privirile lui, o casă.

Evident, limbajul este un mijloc de informare mult superior simțurilor, întrucât reușește să transmită nu doar realități materiale, ci și realități nevăzute sau abstracte (gânduri, simțăminte...).

Una din capcanele predicatorului, ca mânuitor al limbaului vorbit, derivă tocmai din puterea de abstractizare a cuvântului. Fiind chemat să transmită un mesaj de idei, predicatorul se

Un limbaj viu și atrăgător se caracterizează prin bogăția de elemente descriptive audio-vizuale.

După traducerea ideii în imagine, adaugă culoare și sunet.

angajează în meditații înalte, abstracte, la acre majoritatea ascultătorilor nu fac față și obosesc deîndată.

Principiul descrierii audio-vizuale anunță nevoie îmbogățirii limbajului concret (prin care se transmit conceptele abstracte) cu expresii din universul vizual și auditiv. Aceasta înseamnă să utilizezi un limbaj: **(a)** bogat în adjective și adverbe, astfel încât subiectul și predicatul să fie cât mai colorate; **(b)** bogat în sinonime, în expresii paralele; **(c)** lipsit de stereotipuri; și **(d)** bogat în figuri de stil* variate.

*Iată o listă a principalelor figuri de stil:

Pentru fiecare, mai găsește zece exemple.

1/alegoria: un șir de metafore care ascund sensul real; utilizat în fabulă („...,copacii au plecat să ungă un împărat și să-l pună în fruntea lor...” Jud. 9,7);

2/aluzia: evocarea unui obiect sau eveniment fără a-l numi direct („cântecul cocoșului” pentru trezirea din păcătuire);

3/amenințarea: („Te bate Dumnezeu, părete vărut...” Fapte 23,3);

4/antifrază: folosirea unui cuvânt sau a unei expresii în sens contrar adevăratului înțeles, cu sens ironic („...se *sfîntesc* și se *curățesc*...mâncând carne de porc și soareci...” Isaia 66,17);

5/antiteza: folosirea termenilor opuși, prin care se scot în evidență reciproc („noi, nebuni – voi înțelepți; noi slabi – voi tari...” 1 Cor.- 4,8);

6/apostrofă: întreruperea discursului, ca să invoci direct o persoană, un lucru („...și am văzut copiii bolnavi de leucemie... O, Doamne, cum mai poți suporta pământul ăsta...”);

7/arhaismul: cuvânt sau construcție gramaticală veche, nemaifolosită în vorbirea curentă, sugerând epoca istorică a evenimentelor povestite („Și Ioas *s-a suit* și *s-au văzut față-n față* cu Amația...” 2 Cron. 25,21 – în loc de: „s-a dus și s-a luptat cu Amația”);

8/chiasmul: inversarea, ca-n oglindă, a unei afirmații („unii mănâncă ca să trăiască, alții trăiesc ca să mănânce”);

9/comparația: alăturarea a doi termeni prin prepoziția „ca” („ziua Domnului ca un cuptor”);

10/enumerafia: („este oare acum vremea de luat argint, haine, măslini, vii, oi, boi, robi și roabe?”);

12/epifonema: exclamație cu tâlc, ce încheie o judecată (...laodiceenii neprihăniți... Vai și-amar de ei!”);

13/epitetul: alăturarea unui adjectiv lângă un substantiv, sau a unui adverb lângă un verb, pentru a-l înfrumuseța („Dumnezeu *minunat*”; sau „privește *liniștit* minunile lui Dumnezeu...” Iov 37,14);

14/eufemismul: îndulcirea unei expresii vulgare sau jignitoare („neadevăr” – în loc de minciună; „femeie ușoară” – în loc de vulgară, traducerea lui Cornilescu...);

15/exclamația: exprimarea unui sentiment puternic („Întoarce-te, Israele, la Domnul!” Osea 14,1);

16/gradația: prezentarea unei creșteri sau descreșteri („chemarea Lui e puternică, e mai puternică, e tot mai puternică...”);

17/hiperbola: prezentare exagerată, în mare sau mic, a trăsăturilor unei ființe, a unui eveniment (David zicea: „robul tău – un purice, un câine mort...”);

18/imprecația: exprimarea dorinței pedepsirii cuiva („Este scris: locuința lui să rămână goală și slujba lui s-o ia altul” Fapte 1,20);

19/interogația: („Până când veți șchiopăta de ambele picioare?”);

20/inversiunea: inversarea ordinii în frază, pentru o subliniere („În foc vor merge cei de la stânga!” – în loc de „cei de la stânga vor merge în foc”);

21/ironia: („Strigați mai tare, poate doarme, poate este în călătorie...”);

22/litota: exprimarea unei idei prin negarea contrariului („nu i-a fost greu să slujească pentru Rahela,” – în loc de „i-a fost foarte ușor”);

23/metafora: folosirea unui cuvânt pentru o altă semnificație („Mielul” – în loc d Isus);

24/onomatopea: („lipa-lipa”, care evocă sunetul picioarelor desculțe, umblând pe pământul gol);

25/perifraza: exprimarea unei idei prin mai multe

Analizează-le în mod compact, și evaluează capacitatea lor diferită de generator de tensiune, notându-le de la 1 la 10.

cuvinte decât e necesar („Martorul credincios și adevărat”, sau „Cel ce vine” – în loc de Isus);

26/paradoxul: sau contradicția, alăturare de termeni care se exclud („tăcerea vorbește”, sau „o zi de întuneric”);

27/personificarea: atribuirea de însușiri omenești lumii necuvântătoare („pietrele vor vorbi”);

28/pleonasm: folosirea a două cuvinte sau expresii cu același înțeles („plin de îndurare și milostiv”);

29/repetiția: (de data aceasta, se referă nu la idee, ci la cuvânt) folosirea de mai multe ori a aceluiași cuvânt sau a unui grup de cuvinte („Ioan trei zile și nopți... tot așa și Fiul Omului, trei zile și nopți...” Mântuitorul a folosit această expresie vădit ca pe o figură de stil, căci El știa că nu va sta exact trei zile și trei nopți, ci doar aproape două zile și aproape două nopți!);

30/simbolul: o imagine sau un semn care sugerează însușiri ale unor idei abstracte („vă place vinul Babilonului!” în loc de – vă place păcatul);

31/suspensia: întreruperea bruscă a discursului, rostind altceva decât ce era de așteptat („Cerul este scaunul Meu de domnie... Oameni tari la cerbice, netăiați împrejur cu inima...” Fapte 7,49-51, din cuvântarea lui Ștefan);

EX: Pentru însușirea practică (mai puțin a denumirilor cât mai cu seamă a figurilor de stil), efectuează următoarea temă: prezintă, după modelul de mai sus, 10 exemple obișnuite, alcătuite în vorbirea curentă, pentru fiecare figură de stil; apoi, comentează-le cu colegii.

.....

Exemplu de îmbogățire audio-vizuală:

„Ahimaaț a sosit înaintea împăratului și a strigat: 'Este bine de tot!'”.

Cu toate că fraza redă foarte exact acțiunea, descrierea este săracă, pentru că se limitează doar la înșiruirea elementelor logice ale întâmplării. (Nici n-ar putea descrie Biblia mai mult, din lipsa spațiului.) Este însă rolul predicatorului să „învieze” acest tablou, prin colorarea lui cu elemente vizuale, ca de ex.:

„Ahimaat, *cu părul vâlvoi*, a sosit înaintea împăratului și, *răbufnind de bucurie*, a strigat: 'Este bine de tot!';

...dar și cu elemente auditive:

„Ahimaat, *gâfâind grăbit* și cu părul vâlvoi, a sosit înaintea împăratului și, *răbufnind de bucurie*, a strigat *tare, din răspuțeri*: 'Este bine de tot!'"

Informațiile abstracte se cer traduse senzorial sau înlocuite cu elemente audio-vizuale. De ex: în loc de „alarmă” – să fie „geamătul sirenei”; în loc de „critică” - „biciuirea cuvintelor”; și în loc de „mormântul lui Isus” - „mirosul de nard amestecat cu sânge”.

Elementele descriptive vizuale și auditive trezesc imaginația, scoțând din pasivitate pe ascultători și însuflețindu-i, făcându-i împreună-creatori cu predicatorul, lucru pentru care îi vor fi recunoscători. În concluzie, îmbogățirea scenei cu elemente descriptive care **nu** alterează conținutul, nu este doar libertatea predicatorului, ci este chiar *datoria* lui.

EX: Luați diverse fragmente de narațiune din Scriptură și îmbogățiți-le cu elemente descriptive vizuale și auditive.

Z. Principiul limbajului mut

„Omului i-au fost date cuvintele, ca să-și ascundă gândurile” – ar fi zis Machiavelli. Pentru ca, totuși, să nu fie așa, și pentru ca omul să nu dispună de aproapele său după bunul său plac, înșelându-l prin mărturisiri mincinoase, Creatorul l-a înzestrat cu un limbaj nonverbal, mut, precum și cu facultatea de a-l putea descifra.

Acest limbaj tăcut, numit limbaj corporal, însumează mimica feței, mișcările mâinii, aplecările corpului și orice alt element care însoțește vorbirea. Alfabetul acestui limbaj se află săpat adânc, în psihicul omului, și nu poate fi alterat decât prin perversiune morală. Și niciodată nu poate

Dumnezeu a programat comunicarea umană în dimensiunea corporală

fi mimat, imitat cu desăvârșire. Mesajele transmise prin limbajul corporal sunt atât de bogate în informații despre cel ce vorbește, încât se evaluează că, dacă vorbirea transmite 7%, iar tonul vocii 38%, limbajul corporal oferă 55% din informații!

Fiecărei stări sufletești îi corespunde o anumită mimică, o anumită mișcare a mâinilor, o anumită aplecare a corpului. Nu este necesar de a fi expuse și catalogate, întrucât ele nu se învață afară, ci ele se află înlăuntru. În schimb, este foarte necesar să permitem manifestărilor corporale să se exteriorizeze. În calea eliberării limbajului corporal, pot fi:

(a) *bariera unor false reguli de comportare* din așa-numita „etichetă” – care pot provoca simțământul că „e rușine” să dai din mâini sau să miști din cap, atunci când vorbești. Se consideră, de către unii, că „nu se cuvine” să zâmbești la amvon, ci trebuie să ai o figură solemnă, aspră sau trist-smerită...

(b) *bariera emoției* – atunci când apari în public. Teama că sute de ochi cântăresc orice mișcare, judecând-o răutăcios, produce o paralizare a lejerității corporale și o nenaturalitate;

(c) *bariera ne-vulnerabilității* – născută din teama de a se dezvălui – care impune o nenaturală reținere;

(d) *bariera temperamentului* – datorită tipurilor de temperament preponderent introvertite (flegmatic; melancolic).

**Programul de
mântuire vizează și
eliberări din
proprile noastre
limite, înăscute sau
dobândite.**

Nici una din aceste bariere nu este de netrecut. Cea mai eficientă cale de deblocare a limbajului corporal îmbină:

¹ exercitarea încrederii în Dumnezeu (o comuniune strânsă cu El diminuează raportarea plină de teamă față de oameni); cu

² conștientizarea mișcărilor diferitelor segmente ale corpului, mai ales ale feței și capului; și, de asemenea, cu

³ manifestarea acestora chiar în momentele de blocare, *în ciuda* indispoziției resimțite. Este cunoscut faptul că o voită punere în mișcare a mâinilor sau a capului contribuie simțitor la scăderea pragului de emoție, instaurând treptat o bună dispoziție.

ANEXĂ

1. Cele 7 etape în alcătuirea unei predici

Cele 7 etape:

- 1. Nebuloasa**
- 2. Viziunea**
- 3. Descoperirea**
- 4. Incubația**
- 5. Deschiderea**
- 6. Organizarea**
- 7. Însușirea**

1. Nebuloasa.

a) Studiază Scriptura în manieră devoțională pentru sufletul tău, fără să te gândești la scopuri utilitare, omiletice. Ține aproape de tine jurnalul, caietul destinat cărții biblice respective, sau carourile de hârtie. Notează pasajul sau gândul care ți-a vorbit nevoii tale. Nenumărate lumini îți vor apărea, ca posibile teme de predici.

b) Citește și în afara Bibliei. Notează pe marginea cărții, sau pe carouri, orice idee care te incită. Niciodată nu citi fără creion și hârtie. Fii cercetător.

c) Meditează la tot ce vezi și ce auzi. Notează gândurile pe care Duhul Sfânt ți le insuflă. Vei câștiga astfel o resursă prețioasă pentru predici.

d) Apleacă-te spre oamenii cărora trebuie să le vorbești din partea lui Dumnezeu. Vei descoperi atunci că te vei gândi mai mult la oameni și la ce-ai putea face pentru ei, decât la predici și ce-ai putea spune în ele.

În această etapă, deși ai multe piste de investigare, nu ți-ai definit încă „tema aceea anume”. Etapa nebuloasă se preocupă cu strângerea fondului general de idei și de nevoi.

2. Viziunea

Roagă-te ca Duhul Sfânt să-ți deschidă ochii asupra soliei dorite de El; și nu te ridică, până

n-ai dobândit o viziune a țintei spre care să pornești în investigație. Înainte de a porni în călătorie, trebuie să-ți fie clară *destinația*, chiar dacă *nu* încă și traseul.

3. *Descoperirea*

Studiul aprofundat al textului biblic este o muncă anevoioasă, care nu trebuie să te surprindă. Așteaptă să petreci clipe lungi de disecție, uneori în genunchi, în fața textului (sau textelor), până când Duhul Sfânt îți va descoperi diamantele ascunse vederii grăbite sau superficiale. Începe cu:

a) Studiul macroscopic: În cazul unei predici expozitive sau narative (vezi Anexa II), citește și recitește pasajul biblic (sau pasajele) de câteva ori, cursiv. În cazul unei predici tematice, revizuieste învățătura de ansamblu. Caută să câștigi mai întâi o privire de ansamblu, fără a te opri la detalii, aceasta te scutește, mai târziu, să interpretezi greșit detaliile. Întreabă-te: Cine vorbește – și cui? Ce vrea să zică autorul? Deci, care-i subiectul? Ba mai mult, ce zice autorul despre subiectul în discuție?

b) Studiul microscopic: Citește acum pasajul rar, mutându-ți atenția de la pădure (de la înțelesul general) la copaci (la detalii). Studiază:

(b¹) verset cu verset. Cercetează toate versiunile de traducere ale Bibliei care-ți stau la îndemână. Vei vedea că unele traduceri urmăresc acuratețea, mergând pe traducere literală; altele urmăresc semnificația, mergând pe traducere liberă, pe parafrizare (cu multe cuvinte de legătură adăugate de traducător). Împarte textul pe secțiuni corespunzătoare părților logice. Întreabă-te: care sunt elementele cheie, cuvintele cheie? Cercetează cu dicționarul însemnătatea acestor cuvinte-cheie și **definește-le**.

Primele trei reguli de interpretare sunt:

- 1. textul;**
- 2. contextul; și**
- 3. cadrul istoric.**

**În studiul micro-
scopic aprofundat
(b¹), metodele cele
mai revelatoare
sunt:**

- **Definiția și**
- **Analiza.**

Orice *definiție* poate fi: ***1. pozitivă:** ce este respectivul obiect; sau negativă: ce este el. (Ex. de definiție pozitivă: „apostol = un om nevrednic, chemat prin har și trimis să vestească Evanghelia lui Isus Hristos oamenilor”; Ex. de definiție negativă: „apostol – nu este doar un orator, nici un vânător de glorie personală, un manipulator de oameni, pentru vreun scop pământesc”); ***2.** poate fi **etimologică:** de la ce rădăcină vine. (ex. „apostol – vine de la grecescul apostolos, care înseamnă „trimis”); ***3. sistematică:** din ce gen face parte (ex. „apostol - face parte dintre ucenicii lui Isus Hristos, dar este dintre ucenicii chemați personal de Domnul; mai mult încă, este din categoria martorilor direcți, care au avut o relație deosebit de apropiată cu Isus”); ***4. descriptivă:** prezentând caracteristici („Ex: apostolul = om al credinței care nu cedează în criză, Fapte...; om al eforturilor supreme, 1 Cor...; purtător al autorității de conducător, 1 Tim...; păstrător al adevărului dat o dată pentru totdeauna, Iuda...” etc.); ***5. deductivă:** definire indirectă, bazată pe date care duc la concluzie (ex. „...deci, dacă apostolul are o chemare specială, o experiență personală și apropiată cu Isus, și dacă este trimis să vestească Evanghelia, atunci și un om din zilele noastre, care îndeplinește aceste condiții, poate fi apostol!”); ***6. restrictivă:** eliminând, rând pe rând, aspectele ce nu-i aparțin termenului definit (Ex: „apostol nu este cineva care își ia singur acest rol, nici cineva trimis de vreo organizație; în al doilea rând, nu poate prezenta cauza vreunei confesiuni sau societăți; în al treilea rând, nu poate vorbi niciodată în numele său propriu; în al patrulea rând, nu poate aștepta vreo recompensă din nici o parte...” etc.).

Analizează apoi cuvântul-cheie, confruntându-l cu întrebările analitice: *Cine? Ce? De ce? Unde? Când? Cu ce scop? Cu ce efecte?...* Întrebările acestea au darul să deschidă tot felul de conexiuni (legături) de idei sau de texte, legate de subiectul dat. (Ex. Trece noțiunea de „apostol” prin toate întrebările analitice și vei descoperi o mulțime de sensuri la care nici nu te-ai gândit până acum...).

Analizează-l din nou, raportându-l la alte noțiuni (cu alte cuvinte, tratându-l din unghiuri diferite). (Ex. Iată un model de astfel de analiză,

efectuat pe cuvântul „îngâmfare”.

Îngâmfarea – raportată la relațiile sociale (în sens social) = e un defect de caracter, jignitor pentru semenii; - raportată la condiția de om (din unghiul creațiunii) = e păcat; - raportată la jertfa Mântuitorului (în lumina caracterului lui Dumnezeu) = e dezgustător; - raportată la Marea luptă (în termenii acuzațiilor lui Lucifer) este răzvrătire, este contestarea lui Dumnezeu și provocarea Lui.).

Tot în cadrul studiului microscopic:

(b²) Descifrează și **cadrul istoric**: cercetează împrejurările în care se desfășoară evenimentele. Care este cadrul religios, politic și social al acestui pasaj? Pentru răspunsuri autentice, citește capitolele specifice din Spiritul Profetic care tratează pasajul respectiv. Apoi,

Unele pasaje nu se rezolvă decât coborând în cadrul istoric.

(b³) Completează-ți studiul și cercetează **contextul**. Descoperă despre ce e vorba înainte și după pasajul respectiv. Aceasta te va ajuta să interpretezi pasajul.

4. Incubația

Proape paralele cu etapa anterioară, se desfășoară o altfel de căutare, tot febrilă și cu un caracter creator, fiind deopotrivă analitică, dar și sintetică, anume:

Cel ce a inspirat Biblia poate da revelații celor ce-L așteaptă.

Meditația asupra temei date, vânzând orice sclipire, orice legătură cu un alt domeniu, din care tema poate fi îmbogățită, amplificată, consolidată. Cei care și-au luat timp să mediteze au descoperit adevăruri noi, au creat „școli” și au provocat reforma. Meditația este însoțită de adnotare. Totul se notează la rând, cum răsare în minte. Fie cugetări, fie ilustrații, mici sau mari. (Niciodată nu se notează ambele pagini ale caroului de hârtie, ci doar o față, în așa fel încât, la sfârșit, să-ți poți înșira toate notițele și să le ai pe toate în fața ta, dintr-o privire).

Aici trebuie menționat că, de la bun început, vei avea două categorii de note: **(a) idei diverse**, privind tema; și **(b) idei directoare**, privind organizarea ideilor diverse într-o structură logică, orientată spre țintă. Ca să nu te încurci în notițe, numerotează carourile de hârtie în colțul de sus, cu indicative diferite (pentru hârtiuțele cu *ideile diverse*, poate fi șirul crescător al numerelor: 1/ 2/3/...; iar pentru ideile directoare, șirul literelor în ordine alfabetică: a/b/c/...).

Perioada de incubație durează în funcție de intensitatea cu care se meditează și se muncește tema. Poate fi: de la o săptămână – la luni de zile.

5. Deschiderea

Incubația a fost o perioadă de meditație intensivă cu Dumnezeu, fără a apela la alte surse externe. Doar după ce ai câștigat simțământul că ai o țintă clară și un punct de vedere propriu, născut dintr-o experiență personală cu Dumnezeu, e timpul să te deschizi spre surse externe, în ordinea următoare:

a) referințe la *Spiritul Profetic*, care tratează diferitele idei cheie ale temei. Folosește-te de un „Index al scrierilor sorei White”, sau de cuprinsul tematic de la sfârșitul unora din cărțile Spiritului Profetic, fie de adnotările făcute de tine cu ocazia citirii cărților Spiritului Profetic (în etapa nebuloasă);

b) diferite *comentarii biblice*, comentarii ale diverșilor autori. Vei cerceta jurnalul sau plicurile cu carouri strânse mai demult;

c) *orice altă sursă*, de la ziare ... la consultări personale cu diverși cunoscuți și prieteni. Unii pastori convoacă chiar pe membrii, la jumătatea săptămânii, într-o oră de rugăciune, și-i confruntă cu întrebări privind ideile principale ale temei în lucru.

Utilitatea surselor externe înainte de consumarea etapelor anterioare și, deci, înaintea dobândirii unei viziuni personale conduce la inhibarea spiritului de investigare personală, la plafonarea personalității și la instaurarea unei dependențe față de „...ce zic alții”...

6. Organizarea

Este lucrarea în care gândirea ta logică și spiritul tău creator sunt testate în cel mai înalt grad, dar care-ți dă și satisfacție maximă. Prima secțiune care se organizează este:

a) Cuprinsul. Se examinează mai întâi notele directe, care sugerau „drumul” sau structura predicii. Se decide asupra celei mai bune variante de construcție. Apoi, se înșiră toate notele cu idei diverse. Dacă pe un carou de hârtie se află mai multe idei, se decupează unele de altele cu foarfecele, în așa fel încât ideile detașate să poată fi mutate dintr-un loc în altul, după cum se leagă mai bine între ele, mai logic, în funcție de linia conducătoare. Se împart ideile diverse pe capitole.

Începe acum ordonarea materialului: de la simplu la complex; de la ușor la greu, de la mic la mare; de la cunoscut la necunoscut; de la îndrăgit la neplăcut; de la om la Hristos; de la relativ la absolut... Se examinează apoi ideile și ilustrațiile din fiecare capitol în parte. Este timpul să se taie” cu severitate orice idee sau citat, care abate drumul cel mai drept către țintă. (Acele „idei tăiate” nu trebuie considerate „lepădate”, căci vor putea servi la alte teme; de aceea, vor fi puse înapoi, în licuri, la încheierea elaborării temei).

Se examinează din nou capitol cu capitol, spre a se descoperi unde există părți tensionate prea lungi, unde trebuie să mai fie creată vreo „odihnă”; unde există afirmații abstracte fără suport concret, ilustrativ. Se verifică aplicabilitatea tuturor principiilor omiletice în „mașinăria” temei.

Apoi, se trece la întocmirea schiței pentru amvon. E vorba doar de schiță, doar de o schemă bine conturată, pe capitole, puncte, subpuncte, etc... și nu de o redactare detaliată a temei, cu frazeologie, în genul unei opere literare.

Organizarea reprezintă testul gândirii sistematice, ordonate.

Acum este momentul de a verifica aplicarea fiecărui principiu omiletic de conținut.

**Predica scrisă:
avantaje și... mai
ales dezavantaje.**

Unii, pentru faza foarte începătoare, consideră că nu e rău să redacteze întreaga predică, cuvânt cu cuvânt, în scopul de a asigura pe vorbitorul neîncercat de parcurgerea premergătoare a drumului. Iar, după recitarea de mai multe ori a temei scrise, vorbitorul urmează s-o prezinte public, fără a o citi. Deși există un avantaj – în gradul de siguranță privind legarea frazelor și a figurilor de stil, se apreciază că dezavantajul este *mai mare*, prin faptul că se naște o dependență de cuvintele găsite acasă, ceea ce inhibă gândirea liberă, creatoare, și mutându-se preocuparea de la *idee* la *cuvântul* memorat de pe hârtie. Efectul: o și mai mare inhibare, o neîncredere crescândă în *capacitatea de a vorbi liber*, nenaturalețe, precum și blocarea dezvoltării sale, pe viitor.

Vorbirea nu a fost dată ca să citească de pe foaie, ci ca să comunice, deschis și liber, gândurile – într-un moment dat. Cât de liber știu că vorbească oamenii la piață, la coadă, pe stadion, la un „pahar de vorbă”... De ce? Pentru că le e foarte clar ce vor să spună; și, în aceste cazuri, cuvintele vin de la sine. Să așteptăm de la o predică, mai puțin?

O dată cuprinsul organizat, se trece la:

**Secțiunea cheie din
punct de vedere
tactic.**

b) Introducere. Nici o parte a predicii nu este atât de importantă ca introducerea. De ea depinde angajarea auditoriului în „urmărire”. Nicăieri „vidul de idee” nu apare mai necesar. Introducerea este asemănătoare cu încordarea vânei unui arc cu săgeți, sau a unei praștii: cu cât tragi de ea mai înapoi, cu atât va lovi mai departe și mai adânc solia. Cu cât te dai mai înapoi pentru la salt, cu atât te lansezi mai mult înainte.

Unii predicatori apreciază introducerea doar ca o lansare a temei. Ei deschid ora cu un text, atacă nevoia și anunță tema. În acest caz, se folosește **introducerea simplă**. Singurul avantaj al acestei introducerii este că...se câștigă timp.

Pierderile sunt în schimb următoarele: nu se reduce cu nimic distanța amvon-sală, nu se câștigă apropiere de auditoriu.

Dubla introducere răspunde la nevoile mai sus menționate. *Prima introducere* urmărește stabilirea relației; ea conduce auditoriul de la „zero absolut”, de la starea de suflet a unui om de pe stradă, deloc pregătit pentru dezbateri spirituale, sau într-o atitudine străină apropierei de Cuvânt – la cota „unu”, adică la cota de demarare a căutării „nevoii”. Această primă introducere, de regulă, nu se pregătește de acasă, ci se naște spontan, dar autentic, în urma contactului cu sala. Atunci, pe loc, o idee născută din ambianța adunării, sau o stare sufletească izvorâtă de vreun element al cadrului unic, sau chiar o întâmplare din săptămâna trecută etc.... va constitui centrul primei introduceri. Durata? Câteva minute.

După această primă introducere, atmosfera s-a destins, emoțiile predicatorului s-au echilibrat și au devenit creatoare, iar ascultătorii știu că au la amvon un prieten! Fără această relație de încredere și simpatie, există toate șansele ca un important procent din solie să nu detoneze în inimi.

A doua introducere se concentrează asupra producerii vidului de idee pentru tema propriuzisă (nașterea „crizei”). Întrucât pregătește tema (și nu auditoriul, așa cum face prima introducere), ea va fi pregătită minuțios, acasă, cu rugăciune. Însă, cu toate că pregătește tema, *ea nu se referă la temă, ci la noi, la oamenii care urmăresc solia*, căutându-le și *dezgropându-le nevoia* – pentru care să vină tema, ca o soluție mult așteptată.

Durata celei de a doua introduceri? Ea poate fi atât de lungă sau scurtă, cât impune greutatea temei și receptivitatea auditoriului. (Pentru o solie de *numai două versete* – cap. 11,13-14 – cartea de *Eclesiastul* construiește 11 *capitole* de....Introducere!)

...ascultătorii să fie integrați în atmosferă.

...ascultătorii își descoperă nevoia.

Concluzia strânge roadele.

c) **Concluzia** este ultima parte de elaborat. Intellectul și emoțiile sunt căi majore de acces la sufletul omului, și amândouă trebuie folosite într-o cât mai strânsă relație. Dar scopul adevărat al predicării nu se va realiza decât dacă atingem voința și o constrângem pentru Hristos. Se spune că predica este asemenea unui zbor: primul test este la decolare, dar proba de căpătâi vine abia la sfârșit, când aterizezi. Nu ține sufletele în tensiune, rotindu-te în loc. Aterizează, lin și scurt, până la punctul de sosire. Concluzia înseamnă: și proclamare, și apel pentru schimbare.

Fiecare predică se învață!

7. Însușirea

S-a întâmplat adesea ca, după o minuțioasă și bună pregătire de acasă, asistența să fie martoră la o jalnică prăbușire. Cu ochii căutând sălbatic printre notițe și nemaînțelegând criptogramele, vorbitorul bâiguie în groaza morții, cuvinte fără noimă ce nu duc nicăieri, decât fac ca rușinea și remușcarea să fie mai teribile... S-a întâmplat cu mulți, și cu mine.... Motivul? Construcția logică *a rămas pe hârtie*: n-a mai ajuns să fie învățată. Este absolut necesar ca să dispui de timp, de cel puțin o oră înainte de a te înfățișa înaintea poporului, ca să-ți repeți drumul, tot la fel cum un schior, înaintea cursei, cercetează cu privirea traseul cu obstacole, ca să nu fie deloc surprins la coborâre. Nu hârtia, ci **tu** trebuie să ai ce va de spus!

Dacă, la toate acestea, adaugi rugăciune și consacrare, pe de o parte, și pe de alta, un mod de prezentare după toate regulile rostirii firești și dăruite, atunci solia va lovi ținta, iar oamenii vor mărturisi: „Oare nu ne ardea inima în noi, când vorbea cu noi... și când ne deschidea Scripturile?” (Luca 24,32).

Observații:

1. Lungimea unei predici – nu se măsoară cu ceasul, ci cu interesul cu care o predică este urmărită. Există o curbă de interes a ascultătorului. Cât timp ascultătorul urcă spre vârful curbei, predica este benefică. O dată ce curba de interes scade, beneficiul se transformă în pierdere. Există, în consecință, predici de numai zece minute, ce par însă o veșnicie; și, dimpotrivă, există predici de o oră, ce par incredibil de scurte.

Aplicarea principiului alternanței și a modului tensiune-relaxare, adică trecerea alternativă de la secțiuni intelectuale la cele emoționale, de la argument la ilustrație, de la intimitate la entuziasm, face ca predica să urce neconștient curba de interes.

2. Ca să te asiguri de o predică „scurtă” (adică fără lungiri inutile sau obositoare):

a/ - Cerne-ți materialul în mod necruțător. Este foarte greu să renunți la gânduri sclipitoare, la ilustrații plăcute. Și totuși, orice nu se încadrează strict în *liniaritatea* construcției, în economisirea traseului, ținând cât mai direct spre țintă și eliminând orice ocoliș, trebuie eliminat. Omul lui Dumnezeu trebuie să se poarte aspru cu inima lui, ca un chirurg care taie cât trebuie.

b/ - Predică cu ochii deschiși. Verifică-ți tot timpul auditorul; cercetează grijuliu reacțiile ascultătorilor și vezi dacă-i mai ai cu tine, dacă te urmează sau, dimpotrivă, dacă i-ai pierdut pe drum. Reacțiile lor sunt ceasornicul care-ți indică cât timp mai poți predica și când să te oprești.

c/ - Oprește-te o dată cu concluzia și ilustrarea ei. Fă atunci apelul. Dar nu mai construi după concluzie, înșelând simțămintele ascultătorilor. Când lingurița s-a apropiat de gura bolnavului, vâr-o în gură și nu-ți retrage mâna, pentru nimic în lume.

Timpul subiectiv - mai important decât timpul obiectiv.

Procedee care dilată timpul.

Exigențe necesare

2. Tipurile de predică

Structura minții omenеști, cît și nevoia prezentării didactice, au condus la definirea a **trei tipuri de predică**, după cum urmează:

- 1) - *Predica expozitivă* (sau explicativă);
- 2) - *Predica tematică*; și
- 3) - *Predica narativă* (biografică).

A. Caracterizarea tipurilor de predică:

Tipul cel mai biblic

1) *Predica expozitivă* se construiește în jurul unui *pasaj din Scriptură*, alcătuit din mai mult de două-trei versete, până la un capitol întreg, sau chiar până la o carte.

Când pasajul cuprinde doar un verset sau două, se cheamă *predică textuală*. Unii omileticieni nu consideră predica textuală ca un timp specific de predică, din pricina faptului că textul citat - acel verset sau două - slujește mai mult ca o trambulină pentru propriile idei ale predicatorului. În acest caz, el poate să nu mai predice Cuvântul - 2 Tim. 4,2.

Predica expozitivă își scoate mesajul din Scriptură și îl aplică nevoii prezente a celor ce-l ascultă. Prin aceasta, predica expozitivă apare auditoriului ca fiind cea mai biblică, dintre cele trei tipuri. Structura acestei predici urmează de obicei ordinea textului biblic. Acest tip de predică este *predominant proclamativă*.

Tipul cel mai didactic

2) *Predica tematică*, spre deosebire de cea expozitivă, nu se construiește în jurul unui pasaj biblic, ci pleacă de la *un subiect anumit*, fie din evantaiul de teme *doctrinale* (ca: nașterea din nou, procesul mântuirii, îndreptățirea, sfințirea, sanctuarul, Marea luptă, întreita solie îngerească, evenimentele sfârșitului, evanghelizarea etc.), fie

din lista de subiecte *ocasionale* (ca: botez, cununie, Sfânta Cină, ziua mamei, Anul nou etc.).

Predica tematică (doctrinală) cere ca întreaga Biblie să fie cercetată cu privire la subiectul ales, cu sprijinul unor studii personale anterioare (vezi indexul personal, din Studiul la zi al Bibliei, **Principiile unui nou stil de viață**) sau cu sprijinul unei concordanțe. Structura predicii urmărește succesiunea logică, și nu cea a vreunui pasaj. Din acest motiv, predicatorul trebuie să aibă o minte bine organizată, cu o gândire sistematică. Acest tip de predică este *predominant didactică*.

3) *Predica narativă* (biografică) pornește de la alegerea unui personaj sau a unui incident, în care urmărirea evenimentelor legate de acel personaj devine interesul principal al ascultătorilor. Întrucât oamenilor le plac povestirile, predica narativă este gustată și apreciată de mase. Ea este *predominant practică*.

Tipul cel mai relațional

B. Avantajele și pericolele fiecărui tip.

B¹ Mai întâi *avantajele*:

Predica expozitivă – este foarte biblică, conferind mai multă *autoritate*, întrucât este susținută îndeaproape de textul sacru; - trezește *interesul* ascultătorilor *pentru studiul Bibliei* – ajută cel mai mult pe predicator *să crească* în cunoașterea Cuvântului lui Dumnezeu.

Predica tematică – dezvoltă în schimb, *vižiunea sistematică* a ascultătorilor cu privire la adevărul lui Dumnezeu; - oferă credincioșilor *fundament* pentru crezul lor.

Iar **Predica narativă** – este *ușor de urmărit*, introducând pe ascultător, prin intermediul imaginației, chiar în lumea eroilor Bibliei, astfel încât Biblia devine lumea lui, iar el - parte din Sfânta Scriptură, realizând astfel *o unire afectivă între om și Scriptură*.

Avantaje... și

B² Iată și *pericolele*

... primejdii

Pentru **predica expozitivă** – predicatorul este ispitit să se slujească de un pasaj de dragul jocului analizei, confundând mijlocul (analiza, exegeza) cu scopul (apelul, schimbarea). Predicile pot deveni *informative, nu aplicative*, practice. Teologia ia locul creștinismului (creștinism = aplicarea teologiei în viața practică). Apoi, ele pot ușor deveni plate, *superficiale*, prin neaprofundarea mesajului de către predicator, ajungând să nu comunice cu nimic mai mult decât simpla lectură a pasajului. Dar cea mai mare primejdie este lipsa de unitate, *lipsa unui fir călăuzitor*, a unui subiect unic. Puțin aici, puțin acolo, ceva mai mult dincolo, ...și ascultătorii se întorc înapoi neschimbați, în vechea lor lume.

Predica tematică poate ajunge să depindă prea mult de *surse nebiblice*, de opiniile diverșilor autori din biserică sau din afară; să devină *intelectualistă*, îneacă în sofisme și savantlăcuri; în cazul unei gândiri simpliste, permite predicatorului să *răstălmăcească Scriptura*, folosind textul scos din context, creându-se scurt-circuite în învățătura divină; pe lângă acestea, în ciuda unității tematice corecte, este foarte ades *fără solie*.

Iar **predica narativă** ajunge ușor un simplu divertisment, să întrețină dar fără să aducă iluminare. Frumusețea povestirii poate pierde din vedere lecția ce trebuie proclamată.

Toate cele trei tipuri – pentru fiecare predică.

Observație: Încadrarea predicării în trei tipuri este artificială și are un caracter mai mult didactic. După cum nici un om nu se încadrează într-un temperament „pur” și nu poate fi „tipic” coleric sau doar flegmatic (pentru că posedă câte un procent din toate temperamentele, fiind definit de temperamentul predominant) – la fel, orice predică va cuprinde caracteristici din toate cele

trei tipuri. Fiecare prezintă adevărul biblic, fiind o dată expozitivă; apoi, fiecare se strânge în jurul unei teme biblice centrale, fiind în același timp tematică; și, în final, fiecare urmărește aplicarea practică, cum face predica narativă. Doar preponderența unor mijloace de prezentare față de altele face ca o predică să se încadreze, cu precădere, într-unul dintre tipurile menționate.

C. Recomandări utile:

C1 Pentru segmentele expozitive din predică:

Aplică consecvent!

1) analizează până ajungi la semnificații adânci și noi;

2) definește-ți lecția, subiectul unic, pe care dorești să-l prezinți din pasajul dat; elimină toate amănunțele din acel pasaj, care te depărtează de la firul conducător și-ți ascund ținta din vedere;

3) nu pierde nici o clipă din vedere aplicația, pentru fiecare idee scoasă la lumină (Spurgeon: „predica începe de acolo de unde începe aplicația”); prezintă aplicațiile în mod afectiv, făcând să contrasteze cu segmentele de analiză la rece.

4) evită etalarea de prea multă exegeză.

C 2 Pentru segmentele tematice dintr-o predică:

1) nu crea lanțuri logice prea lungi, ci limitează cursa la salturi mici, cu odihne ilustrative între ele;

2) caută totdeauna un fundament biblic real pentru orice teză ce-o susții; chiar dacă alte capete ilustre gândesc altfel, omul lui Dumnezeu nu trebuie să predice altceva decât Cuvântul Lui;

3) fă deosebire între „temă” și „solia” temei; în timp ce tema este domeniul de discuție, solia este ceea ce spui tu despre respectivul domeniu; o predică tematică (sau chiar numai un segment

tematic) cere să prezinți deopotrivă și domeniul (tema), dar și solia dezgropată de tine din acel domeniu;

4) găsește aplicația fiecărui adevăr - oricât ar fi el de teoretic – legând învățătura de practică.

C3 Pentru segmentele narative dintr-o predică:

1) adună toate pasajele din Biblie (apoi, și referințele din Spiritul Profetic) despre acel personaj sau incident biblic; nu te mulțumi doar la caracterizarea unui singur pasaj;

2) găsește cât mai multe detalii (din surse extrabiblice) despre cadrul istoric și geografic al evenimentelor;

3) folosește-ți bogat imaginația, fără să treci de limita afirmației biblice și a Spiritului Profetic;

4) condu totul spre „morală” povestirii, spre învățătura pentru care a fost scris episodul în Biblie.

3. Exemplificarea de predică

Folosiți coloana liberă pentru adnotarea observațiilor personale, în creion.

Predica ce urmează este dată cursanților spre exemplificarea modului cum se „îmbracă” o schemă logică în cuvinte, anume chiar schița prezentată în cadrul „principiului construirii” (J), având ca temă: „Cunoașterea lui Hristos” (pag. 18). Predica de față este o combinație de tipuri: este tematico-expozitivă-narativă, îmbinându-le, deci, pe toate. Folosiți exemplificarea dată ca pe un obiect didactic de cercetare: analizați, în cadrul predicii date, toate principiile, toate secțiunile, procedeele, funcțiile, figurile de stil etc. Efectuarea analizei predicii de față vă oferă o temă bună de atelier, mai mult decât poate realiza orice dezbateri.

Analiza va urmări:

- regăsirea ideilor pe capitole etc.;
- indicarea tuturor procedeele;
- recunoașterea figurilor de stil;
- determinarea punctelor de maximă tensiune și a punctului culminant;
- identificarea odihnelor ș.a...

„Dragi oaspeți și frați, dragi prieteni, iată-ne, prin mila lui Dumnezeu, împreună în acest loc, unde este chemat Numele Lui. Ne-am oprit din alergăturile noastre și suntem aici, unii din obișnuință, iar alții poate pentru prima dată.

Prima introducere

Dar prezența noastră mărturisește că, indiferent cine suntem, în adâncul ființei noastre ... ne lipsește ceva. Inima noastră simte un gol după Cineva și viața nu ne este împlinită fără El... Iar astăzi, iată, stăm înaintea Lui, înaintea Aceluia care ne știe pe fiecare, pe nume, și ne cunoaște necazurile ascunse... Și-L așteptăm pe El să ne vorbească din Cuvântul Său, din Sfânta Scriptură. Mântuitorul nostru a făgăduit că acolo unde sunt doi sau trei adunați în Numele Lui, va fi cu ei. Rugăciunea unită, înălțată în Numele Lui, la început, fără îndoială – ne-a fost ascultată.

Și acum, Doamne, inimile noastre sunt gata să Te asculte...

A doua introducere

Prieteni, sunt multe subiecte arzătoare, spre care ne-am putea îndrepta atenția în ora noastră; dar un subiect ne doare mai mult decât celelalte. Este chiar subiectul care corelează, care leagă laolaltă toate celelalte, dându-le o aplicație directă și personală. Bănuți care este acesta?

Da, este subiectul mântuirii noastre personale, tema salvării dv. și a salvării mele... Fără această finalitate, este zadarnic să ne preocupăm de atât de multe lucruri frumoase din Scriptură... Căci „ce ar folosi unui om să câștige toată lumea”, spunea Domnul Hristos, „dacă și-ar pierde sufletul?” O, ce n-ar da oamenii ca să știe că sunt mântuiți, să aibă certitudinea vieții veșnice! Doriți s-o aveți și dumneavoastră? Doriți să aflați criteriile sau „măsurile” cu care Dumnezeu ne apreciază, și după care ne recunoaște ca „apți” pentru Împărăția Lui, pentru viață veșnică?

Atunci, deschideți cu mine Sfânta Evanghelie după Ioan, la un verset din capitolul 17 (e la pagina 1049), anume la capitolul 17, versetul 3. Înainte de a-l citi împreună, vă atrag atenția că aici nu vorbește apostolul Ioan, ci Însuși Domnul nostru Isus Hristos. Cuvintele acestea au o valoare deosebită, căci Mântuitorul le rostește chiar în orele dinaintea răstignirii Sale, în acea noapte de joi spre Vinerea mare... Aceasta este ultima Sa cuvântare, cu o semnificație testamentară pentru ucenici și pentru noi. Iată ce spune Mântuitorul, în versetul 3: „Și viața veșnică este acesta...” vă interesează, nu-i așa, să aflați răspunsul? Ei bine, viața veșnică este pur și simplu acesta. „Să te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat și pe Isus Hristos, pe care L-ai trimis Tu”.

Vi se pare cam... puțin, nu-i așa? Poate unii v-ați așteptat să fie lucruri mari, ca danii de milioane pentru vreo biserică, sau pelerinaje lungi

la locurile sfinte, sau poate diverse performanțe religioase care să ne recomande, cumva, mai deosebit înaintea lui Dumnezeu: „Uite, Doamne, omul ăsta a făcut mai mult ca ceilalți... primește-l în cer...”.

Ați auzit poate de un călugăr, unul Simeon Stâlpnicu', care a stat 14 ani cocoțat pe vârful unui stâlp, fără să se dea jos nici o secundă... Acolo trăia, mai și dormea (dacă putea); acolo-i aduceau ceilalți fărtați turta și blidul, ce mai... A vrut să fie sfânt, fără să mai aibă nici un contact cu lumea asta rea.... Și în orele lui lungi, de chin, cred că-și imagina pe Domnul Isus, zicându-i: „Da, Simeoane, da robul meu, pe tine te iau lângă Mine... Ai fost nemaipomenit, tu meriți...!”

O, nu prieteni, Isus nu pune aceste condiții în Cuvântul Său din Evanghelie. Știți ce înseamnă Evanghelie? Vestea bună! E o veste bună că viața veșnică nu cere decât „să-L cunoști pe El” și atât! Doar să-L cunoști pe Isus, care este poarta spre veșnicie...

Când mă uit la lumea noastră creștină, lumea celor ce-I poartă Numele și zic că-L cunosc, mă cam cuprinde îndoiala și mă întreb: „Oare acești creștini Îl cunosc pe Isus? Și oare Simeon Stâlpnicu', din parul lui, Îl cunoștea pe Hristos? Așa, toți am auzit de Isus. Știm: ...S-a născut în staul... a lucrat ca dulgher până la 30 de ani... a mers la Iordan, în fața lui Ioan Botezătorul, începându-și misiunea de Jertfă... Toate acestea, și altele, le știm prea bine. Oare asta înseamnă să-L cunoști pe El? Ce-ați putea spune dvs.?”

Mi-amintesc de un caz, întâmplat după revoluție, într-un oraș de provincie. Tocmai fusese numit un nou primar, și nea Tudose, auzind cine este, a făcut totul să ajungă la el. Îl cunoștea, căci fuseseră vecini cu satele și se mai întâlneau prin târg, prin tren... „Să trăiți dom' primaaar, să trăiți! Sunt Tudose, din Doi cocoși. Eu vă cunosc pe

Cuprinsul

matale...”. Mirat, primarul a stat pe gânduri, apoi, ...a scuturat din cap: „Îmi pare rău, dar... nu vă cunosc. Nu știu cine sunteți...”

Ce ziceți: Îl cunoștea Tudose pe noul primar? Cred că nu mințea... precis că nu o dată li s-au întretăiat drumurile, pe la târg, prin tren... Îl cunoștea, deci, pe primar?...

Vedeți, a cunoaște *un om* – diferă de cunoașterea unei *mașini*. Unchiul meu, foarte priceput în tipuri de automobile, le știe pe de rost... le știe marca, anul de fabricație, particularitățile tehnice, și câte și mai câte... dar în viața lui n-a pus mâna pe vreuna din limuzine, nici nu le-a văzut măcar de aproape. A fost însă destul să citească totul despre ele, și ...e specialist. Îl consultă toți care vor să cumpere mașini...

Vedeți? A cunoaște un om e cu totul altceva decât a cunoaște o mașină. În ce constă deosebirea? Hai să vedem...

Cunoașterea este un proces, o lucrare a întregii ființe umane, prin care el descoperă realitatea. Copilașul duce un obiect la guriță. Mama lui îl ceartă: „Nu băga nimic în gură”. De fapt, ce face copilul? Se străduiește să cunoască lumea și, pentru că e mititel și nu gândește încă, el se slujește de primul simț, prin care și-a cunoscut și mămica, anume gurița lui.

Există doar trei feluri de a cunoaște: Primul se numește *cunoașterea logică* (sau matematică). Nu vă speriați de aceste cuvinte, căci vi le explic îndată. Ați auzit, poate, de Albert Einstein. A fost un mare gânditor. El nu s-a prea plimbat prin lume, n-a făcut experiențe în laboratoare, nici n-a zburat prin cosmos... Einstein a stat cuminte în biroul său, cu foaia de hârtie în față și cu creionul în mână, și a cugetat. Gândea logic, dintr-o ecuație matematică într-alta. Și, după câțiva ani buni, s-a arătat în lume și a zis: „Timpul este relativ; dacă ai putea să zbori cu viteza luminii, atunci timpul ar sta pe loc.... N-ai mai îmbătrâni deloc!”

Dar de unde știa Einstein aceste lucruri? Le-a văzut el? Le-a pipăit el? Într-un fel, da... pentru că Dumnezeu i-a dat, ca și nouă, gândirea - această unealtă extraordinară prin care să pătrundem, logic, adâncul lucrurilor. Dumnezeu Se simte onorat când ne slujim de gândire într-un mod corect, respectuos față de El și față de legile gândirii. Aceasta, prieteni, este *cunoașterea logică*. Cu ea poți cunoaște *despre* Dumnezeu: că există, că e fără margini etc. Toți filozofii de bună credință au recunoscut aceste adevăruri despre El, dar *pe* Dumnezeu tot nu L-au cunoscut. Cunoașterea logică nu este suficientă aici...

Mai există o altă formă de cunoaștere, numită *cunoașterea științifică*. Pentru această cunoaștere, nu este destul să stai în birou și să gândești logic. Trebuie să ieși afară, în natură, să iei greierașul, să-l pui la microscop, să te uiți atent la piciorușele lui și să învețe de la el. Trebuie să ai un contact direct cu el. De aceea, această formă de cunoaștere se mai numește și *cunoaștere experimentală*. Descoperi realitatea, prin faptul că te-ai aplecat asupra ei și ai avut un contact nemijlocit cu ea. Așa a descoperit Pasteur, și alții... bacteriile și microbii. Pe aceștia, gândirea logică, oricât de bună, nu-i putea descoperi.

Prin cunoașterea științifică poți cunoaște trăsături foarte importante despre Dumnezeu. Uite, ai un măr... și te întrebi: de ce este mărul dulce, parfumat? Cu ce scop există fructul? Ca să se înmulțească prin semințe, mărul nu are nevoie de pulpa gustoasă. Căci semințele mici, din mijlocul mărului, nu pot înmuguri decât *după ce* pulpa cea zemoasă s-a stricat și a putrezit... Și atunci de ce există mărul bun? Simplu: aici afli „purtare de grijă” și „dragoste” din partea Cuiva năvăzut, către creaturile Sale care...mușcă cu poftă din măr.

Da, cunoașterea științifică te conduce la descoperirea „însușirilor nevăzute ale Lui...”, dacă te uiți cu băgare de seamă la ele, în lucrurile făcute de el...” (Rom. 1,20). Acum, știi *mai multe despre* El..., dar *pe* El tot nu L-ai cunoscut.

Mai există însă și un al treilea fel de cunoaștere. Știți care? Priviți: stau în fața unui necunoscut. Am auzit de el, dar nu-l mai văzusem... Privesc ochii lui, mișcările lui... Din felul cum vorbește cu cineva, deduc destul de multe despre caracterul și viața lui. Totuși, nu-l cunosc. Și atunci, mă apropiu de el. Privirile ni se întâlnesc. Se îndreaptă și el spre mine. Înclin din cap, și, zâmbind emoționat, zic: „Mă numesc cutare... Aș dori să vă cunosc...”. Iar el îmi răspunde la zâmbet și îmi întinde mâna, spunându-mi: „Sunt George... Îmi pare bine”.... *Cunoașterea personală!* Așa începe cunoașterea între persoane: printr-o relație.

Mă gândesc la un erou din Evanghelii: la un tânăr, plin de gânduri reformatoare, dornic să schimbe ordinea cea rea a lumii. Se aseamăna atât de mult în aspirațiile lui cu un Altul: cu Isus. Auzise, cu siguranță, despre El, desigur că L-a și văzut, în cei trei ani și jumătate de slujire publică: doar Palestina este atât de mică.... Dar acest personaj avea o viziune mai directă, mai practică decât acel Galilean visător..., o viziune pentru care Și-a consacrat toate energiile. Zadarnic însă, căci a fost prins de romani și condamnat la răstignire...

L-ați recunoscut? E unul dintre tâlharii de pe cruce... Deși Îl cunoscuse și el într-un fel pe Isus, nu-L cunoștea în realitate. Dar când L-a văzut cum Se supune soldaților aspri, cum suportă toată mișelia cu blândețe de miel... și când a mai auzit cuvintele Lui pline de îndurare: „Tată, iartă-i căci nu știu ce fac...” (Luca 23,34), ...a avut străfulgerarea descoperirii culminante, a descoperirii celei mai înalte, de care e capabil vreodată un om:

a înțeles că pe cruce, chiar lângă el, murind ca un miel... Se afla Mielul lui Dumnezeu, Jertfa înlocuitoare, Salvatorul.

Și, deodată, cu inima zdrobită de dorul după mântuire, în ceasul morții lui ticăloase, cu răsufierea grăbită și sacadată, i-a șoptit, din străfunduri: „Doamne, adu-ți aminte de mine... când vei veni... în Împărăția Ta...” (Luca 23,42)

Aceasta e, prieteni, relație... Să-L vezi – cu ochii minții - *lângă tine*, să știi că moare *pentru tine*, și să te adresezi Lui, ca un tâlhar pierdut, apelând la milă, la unicul tău drept, pe care-l ai înaintea lui Dumnezeu: la mila Lui!

Dar Scriptura nu se oprește aici. Pentru că „a cunoaște personal” înseamnă mai mult decât o chemare, decât o cerere, sau un apel. Cunoaștere înseamnă *reciprocitate*. Tu – Lui; și... El – ție! Acolo, în tumultul acela sălbatic, cu urlate, râsete, batjocuri triviale, amestecate cu zăngănit de arme, în după-amiaza aceea tot mai înnoirată, trupul zdrobit al Mântuitorului tresare. Capul I Se ridică cu greu din piept... și ochii împăienjeniți caută spre cel ce șoptise tânguitor acele cuvinte atât de mângâietoare și înviorătoare pentru El. Privirea Lui se înseninează iar, ca atunci când strângea vreun copilăș la piept, și buzele Lui murmură încet o făgăduință străbătută de o maximă certitudine. „Adevărat îți spun astăzi: ... vei fi cu Mine în rai...” (Luca 23,43)

Nici unui ucenic n-a făcut Domnul această făgăduință atât de directă și personală! Dar sărmanului muribund... da. Vă rog, remarcați un adevăr major: Mântuitorul nu-i promite tâlharului mântuirea; nu-i zice: „vei fi mântuit, vei fi în cer”. De altfel, aflați vă rog, chiar dacă vi se pare șocant, aflați că Isus nu dă nimănui mântuirea, oricât I-ar cere oamenii. Repet: Isus nu dă nimănui mântuirea, oricât i-ar cere-o ei. În schimb, *Isus Se dă pe Sine*. El zice: „...cu Mine!” Isus Se dăruiește oricui Îl cheamă și-L primește.

Și, odată cu Sine Însuși, împreună cu Isus, omul primește, pe deasupra, și mântuirea.

Nu e vremea încă de concluzii. Dar, prietene, poate te frământă și vrei să știi dacă ești mântuit. Vrei să știi dacă ai sau nu ai viața veșnică? Apostolul Ioan îți răspunde, în prima sa epistolă, capitolul 5 (la pag. 1202), deci la capitolul 5, versetul 12: „Cine are pe Fiul, are viața; cine n-are pe Fiul, n-are viața!

„Bine, bine”, ați putea spune. „Mi-e clar cu mintea.... Dar cum L-aș putea avea? Dacă aș putea să-l mai am pe Isus lângă mine, așa concret, cum L-a avut și tâlharul acela, chiar dacă ar fi să suport crucea, atunci ar fi ușor și simplu. I-aș vorbi direct, așa cum vorbești cu un om în carne și oase, și I-aș spune: ‘Adu-ți aminte și de mine...’”. Dar cum? În ce fel să-L cunosc pe Isus? Cum aș putea ’să-L am?’

Iată-ne fraților, în fața unui nou capitol al cercetării noastre. Până acum, am aflat că mântuirea este rodul unei cunoașteri personale, am mai aflat că actul cunoașterii unei persoane diferă fundamental de cunoașterea unei mașini sau a oricărui obiect, întrucât nu este suficient doar să cunoști ceva *despre* ea, ci trebuie să cunoști persoana în mod nemijlocit.

Am dezbătut cele trei tipuri de cunoaștere, observând că cunoașterea personală se deosebește de cunoașterea logică și de cea științifică, prin faptul că se realizează doar printr-un contact personal, printr-o relație, care cere deschidere sufletească și reciprocitate. Ni s-a clarificat și faptul că mântuirea nu o poate nimeni obține separat de Isus, ca pe un bilet de bancă, ci, doar primindu-L pe Isus, putem avea implicit și mântuirea. Să trecem, așadar, la întrebarea ce ne introduce într-un capitol nou: „Cum, în ce mod Îl pot cunoaște pe Isus?”

Mă întorc din nou la momentul dramatic al dialogului – mai întâi mut, apoi ...abia șoptit -

dintre cei doi răstigniți. Vă mai amintiți care a fost primul cuvânt pe care-l rostește tâlharul? Reamintiți-vă că tânărul acela impetuos devenise locotenentul lui Baraba, pentru că simțea în el suficientă putere să-și ia destinul în mâini, ba și destinul altora, și să schimbe stările de lucruri rele. Era tipul de revoluționar, tipul de umanist care crede că omul este chemat să fie stăpânul soartei. Acest șef de bandă întâlnește persoana incomparabilă a lui Isus Hristos și, după ce Îl urmărește și-I înțelege divina identitate, I se adresează cu cuvântul: „Doamne...”.

Sunt sigur că, atunci când a aflat că în rândul celor trei martiri ai cauzei naționale, va fi vârât și Acel june romantic, aerian, s-a simțit jignit... Nici prin minte nu i-ar fi trecut că-I va adresa vreodată un cuvânt, ca: „Auzi, colega...”, iar acum numindu-L „Domn”, acest flăcău declara cerului și lui Isus că abdicase, renunțase la sine și că-L primește pe Isus ca **Domn** al lui, ca Dumnezeu Creator și Răscumpărător...

Tâlharul „Îl primește”. Știți unde-mi merge gândul acum? La un text care este începutul explicației pentru întrebarea aceea neliniștitoare: „Cum să-L cunosc...”? Iar textul se află în Sfânta Evanghelie a lui Ioan capitolul 1 (la pag. 1025), capitolul 1, versetul 12: „Dar tuturor celor ce L-au primi, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu ...”

Dacă te întrebi: „Oare L-am primit?” Atunci îți răspund printr-o contra-întrebare: „CREZI în Numele Lui?? Crezi că El este Fiul lui Dumnezeu care a venit să moară, nu pentru cutare sau cutare, nu pentru predicator, nici pentru vecinii tăi, ci pentru tine, acesta, păcătosul?? Dacă crezi în Numele Lui, de Mântuitor **al tău personal** (căci aceasta înseamnă „Isus” pe evreiește: Salvator, Mântuitor), atunci tu L-ai primit!

Poate însă zici: „Dar, oare, credința pe care o am... nu este cumva prea firavă, doar o... părere?”

Nu te neliniști, prietene... Credința nu e ceva care ți-e dat din naștere... Nici ceva care acum e, și pesete o clipă nu mai e... Nu! Credința este rodul unei cunoașteri.

Uite, vizavi de noi s-a mutat o vecină nouă. Cei să zic, ne cam temem de necunoscuți... Cine știe ce vicii, ce gânduri rele ascunde fiecare. Eram hotărâți s-o evităm cu maxima grijă și... politete. Odată, s-a întâmplat să ne întâlnim în fața liftului. Ea ieșea, iar eu voiam să intru. Amabilă și naturală, mi-a ținut ușa până am intrat cu bagajele mele multe, pe care le aveam în mâini. A trebuit să-i zâmbesc și să-i mulțumesc frumos... Seara, am vorbit cu soția și... ni se părea că vecina n-ar fi chiar un pericol pentru etajul nostru... Peste alte câteva săptămâni, a găsit-o soția la o coadă: „Veniți aici, doamnă...” a zis ea soției, cu prietenie, „V-am ținut rândul...”. Atunci au vorbit mai mult. Nu numai că nu era o femeie ușoară, dar s-a descoperit că avea și ea o Biblie și că, adesea, citea din Carte, căutând pe Dumnezeu după puterile ei. Soția a invitat-o la noi, am vorbit despre lucrurile veșnice, ba chiar ne-am rugat împreună... Când a zis: „Amin”, plângea. De atunci, soția mea și cu vecina sunt prietene bune. Nu ne mai temem de ea. Când plecăm în concediu, îl lăsăm cheia să ude florile din casă. Și niciodată nu ne-am gândi că ar putea trăda încrederea noastră...

Cum vi se pare „parabola”? De la teamă... la încredere! Care a fost drumul? Desigur: cunoașterea! Cunoașterea – prin ce? Simplu: au vorbit una cu alta; deci prin vorbă, prin cuvânt. Stă scris: „Credința vine prin... Cuvânt”. E întocmai ca și cu tâlharul: acesta L-a auzit vorbind cu femeile (Luca 23,28-31), L-a auzit cum Se ruga Tatălui pentru iertarea răstignitorilor Lui... Și a crezut!

Ați putea să spuneți, în consecință, care este prima treaptă în cunoașterea și primirea Lui? Cum? Ce ziceți? Aaa, *studiul Cuvântului*, exact!

Prin Cuvântul Său Îl pot cunoaște , mă pot încrede în El, și-L primesc pe Isus ca Mântuitor.

Iar după studiu, ce urmează? Ce-a făcut tâlharul după ce a dobândit credința în El?... Exact! S-a adresat, personal, Lui. Iar „a te adresa lui Dumnezeu” sau „a vorbi cu Isus”, cum se numește? Cum??

Da, aceasta-i treapta a doua: *rugăciunea!* Și atâta tot? Ce ziceți? Sau mai trebuie ceva, o a treia treaptă?

Gândiți-vă numai, cât de multă lume citește și se roagă... și apoi, continuă, cât e ziua de lungă, cu afaceri păcătose; iar a doua zi, iar citește, iar se roagă, și continuă să păcătuiască... Asta să însemne oare, să-L primești pe Isus: să-L accepți în teorie? Sau să-L accepți în practică, în realitate, în viață?

Ca să vă sugerez răspunsul, doresc să vă citez replica Domnului Isus către tâlhar: „...Vei fi... **cu Mine!**” spuneți, prieteni, ce vă transmite acest nemaipomenit răspuns al lui Isus? Dacă Hristos ar rosti aceste cuvinte, ție de exemplu: „Vei fi cu Mine”, tu ce-ai înțelege pentru clipele următoare? Ai înțelege cumva că El va fi undeva în cer, iar tu vei hoinări de unul singur, jos, pe pământ, despărțit de El? O, desigur, a treia treaptă a cunoașterii reprezintă „umblarea cu El”, păstrarea unei legături – prin credință - cu Isus, în activitățile zilnice, comune, pe care însă prezența Lui le luminează. Dacă bietul tâlhar nu și-ar fi încheiat viața în seara acelei zile, care crezi tu că ar fi fost soarta lui? În dreptul meu, sunt convins că ar fi devenit un ucenic adevărat, fie ca ceilalți apostoli, fie ca demonizatul izbăvit din sclavia demonilor lui.

Umblarea cu El sau o viață de zi cu zi în prezența Lui este metoda creșterii în cunoașterea Lui, cunoaștere ce trebuie să se dezvolte până la identificarea noastră cu El, până când Hristos prinde chip deplin în noi. Altfel? Priviți la Petru,

cel mai „apostol” dintre cei doisprezece, liderul incontestabil al lor, pentru perioada cât a fost Isus printre ei. Refuzând calea rușinii și a răstignirii alături de El, sau tăgăduind umblarea cu Isus, de teama slujnicilor iuți de gură și a câtorva aprozi, ajunge să se jure: „Nu cunosc pe omul acesta” (Mat. 26,74)

A mărturisi pe Hristos înaintea oamenilor constă mai puțin în a rosti Numele Lui în public, cât mai degrabă a-L mărturisi practic, în dimensiunile concrete ale unei vieți trăite cu Isus. Cei ce se leapădă de Isus *în acest fel*, adică prin netrăirea vieții Lui *în trupul lor* (cum zice 1 Ioan 4,2), Îl vor vedea, ca urmare, pe Mântuitorul, lepădându-Se de ei înaintea Tatălui și a sfinților îngeri (mat. 10,32.33). „Nu vă cunosc... *Niciodată* nu v-am cunoscut...” sunt cuvintele, de ecoul căroră va răsună, pentru câteva clipe, Universul întreg..., copleșit de amărăciune.

Se lansează încheierea

V-ați gândit vreodată, prieteni, cum va suna sentința de condamnare a miliardelor de păcătoși, în ziua aceea? Vă gândiți poate, că unuia, Domnul îi va arăta o listă de păcate, iar altuia, o altă listă și tot așa, până când se vor isprăvi și păcătoșii și listele acelea lungi? O, nu, fraților. Dacă ar fi așa, atunci ziua aceea ar dura cel puțin câteva mii de ani. Ce tortură ar fi, pentru neprihăniți, să mai revadă *încă o dată*, în cele mai mici detalii, toate acele fărădelegi de care s-au scârbit, dincolo de orice măsură. Hotărât că nu. Păcatele au fost doar plătite de Fiul lui Dumnezeu pentru fiecare păcătos în parte, toți primind o hotărâre de iertare necondiționată! (Rom. 5,18).

Nu, prieteni, nu păcatele vor constitui motivul condamnării în ziua aceea. Căci, printre cei mântuiți, vor fi desigur păcătoși vestiți, cu păcate mult mai mari decât nelegiuirile mărunte ale unor oameni de treabă, nepocăiți. Nu păcatele, ci nepăsarea! Disprețul și respingerea „unei mântuiri

așa de mari”, cum spune și sfântul Pavel în Evrei 2,3 (la pag. 1175). Judecata se va face doar cu privire la *un singur punct*, punctul critic, esențial. Anume. „Îl cunoști pe Isus și - El pe tine”? Sau „nu vă cunoașteți”. Iar liste? O, da, vor fi și liste, liste lungi, de care Universul nu se va sătura auzindu-le: acele liste ale tuturor ocaziilor de chemare duioasă, de milă și de apeluri fierbinți ale Duhului Sfânt la inima fiecărui păcătos; apoi apeluri de-ale îngerilor și ale semenilor pocăiți.

„Bine, Doamne, Doamne, dar am profețit în Numele Tău!” ascultați iarăși răspunsul: (Mat. 7,23) „Nu vă cunosc”.

„Doamne, dar eu am jertfit și am lucrat pentru cauza Ta”. „Nu vă cunosc”. „Dar Doamne, am ținut ziua Ta cea sfântă, mi-am păzit gura de tot ce era necurat, am zidit biserica Ta... Doamne, am fost fecioară, una dintre cele zece” (Mat. 25,12)

„Niciodată nu v-am cunoscut!” va repeta ecoul, spărgând toate cămărilor sufletului. Argumentul faptelor? Doar i-ar acuza! N-ar face decât să scoată, teribil, la iveală fatala noastră amăgire: faptul că speranța lor, dumnezeul lor în care s-au încrezut, a fost *propria lor persoană* („Am făcut..., am făcut”), „eul” acesta mizerabil, ascuns sub înfățișarea cuvioasă a unei fecioare...

Și va izbucni atunci un cor de bocete. Vor fi țipete și scrâșnirea dinților... Va fi mărturia prea târzie a faptului că planul de mântuire a fost, în fine, înțeles de toate făpturile din Univers, chiar și de către cei pierduți. Și că DA: Dumnezeu are dreptate.

S-a întâmplat în Anglia, la sfârșitul secolului al XVII-lea, când țara trecea printr-o vreme de învioreare. Ultimul rege catolic, ultimul Stuart, a fost înlăturat. Țara se bucura de libertatea auzirii Cuvântului. Din când în când, pe străzile înguste ale Londrei, lumea se îmbulzea să asculte pe vreun predicator popular, dintre cei cu mare

îndrăzneală și plăcuți la vorbă.

Era aproape de miezul zilei, când litiera primei doamne de la curte, Lady Anna, se străduia să-și facă loc prin mulțime. „Loc, loc!” strigau vameșii, împingând lumea cu coada lăncilor. „Ah”, șopti Lady Anna, „vreun Vorbă-lungă ne ține calea. Să vezi cât o să mă întârzie...”

Și, înainte de a mai putea face ceva, s-au văzut împotmoliți în gloată. Pe un butoi înalt, în picioare, un bărbat pleșuv, la 40 de ani, predica vioi. Fața lui reflecta bucurie și îndrăzneală. Perdeluța litierii s-a tras discret, și chipul distins, foarte frumos, al doamnei de onoare apărui la fereastră. Londra o cunoștea și o gelozia pentru frumusețea și rafinamentul ei, țesând intrigă răutăcioasă în jurul numelui ei, de care nici ea nu era străină. La 35 de ani, nu mai era chiar tânăr și, simțind că pierde teren, încerca să apuce din viață cât mai mult. Tare n-ar fi vrut să o vadă gurile astea rele.

„Loc, loc! Hei, dați-vă 'napoi”, striga căpitanul escortei. Mulțimea se întoarse către ceata de nobili, iscodind curioasă prin litieră. „E Lady Anna. E Lady Anna”, trecut o rumoare prin tot norodul.

Ochii pătrunzători ai predicatorului zăriră chipul femeii. Întinse mâna spre litieră și tună deasupra gloatei, cu glasul său baritonat. „Doam'lor și dom'lor, atențiune! Vă invit la cea mai mare licitație, la o licitație fără pereche. Am de gând s-o ofer pe această dulce și frumoasă doamnă, celui care oferă mai mult...”. Stupoarea cuprinse toată mulțimea înlemnită. Intrigați sau curioși, toți așteptau rezolvarea.

„Cine oferă? Cine Oferă?” O..., iată; văd trei pretendenți cu renume. Primul? Da, este Lumea. Spune, Lume, cât oferi pentru nobila doamnă? „Aur, renume și slavă”. Puțin, nu-i deajuns. Aurul e rece, nu umple sufletul, iar slava ta trece ca un vis, la deșteptare.... Îmi pare rău, dar nu ți-o dau.

Ea face mult mai mult decât oferi tu!

Întâlnește-l pe al doilea client: „Vă cunosc, sire, sunteți Prințul întunericului. Hai, spune, domnia ta, Lucifer, cât oferi pentru cea mai aleasă dintre doamne? Căât?” „faimă și glorie, împreună cu plăcerile ametoitoare ale firii pământești”... la umbra pierzării? O, nu... Ce oferi tu, aprinde simțurile. Dar sufletul? Rămâne nefericit și bolnav, pe moarte. Nu pot, nu pot să ți-o dau. Ia-ți banii falși și du-te.

Dar, ce văd eu??? Uite, mai așteaptă cineva. E îmbrăcat simplu, în straie de rând, deși e Însuși Stăpânul Universului. Spune-Mi, Doamne! Spune, Isuse, cât prețuiești Tu pe această copilă? Ce dai Tu în schimb pentru sufletul ei? „Eu? Mi-am dat viața și sângele Meu, ca s-o răscumpăr. Și îi ofer, acum: harul Meu și apoi, viața veșnică, alături de Mine, în ceruri...” „O, Doamne, meriți s-o ai. Ți-o dau. Să fie a Ta în vecii vecilor. Iau martori cerul și pământul pentru statornicia acestei tranzacții.

Apoi întorcându-se spre femeia tulburată, îi spune cu adâncă trăire: „Alesă doamnă, nu uitați niciodată că ați fost cumpărată de Isus. Sunteți proprietatea Lui pentru totdeauna. Vă implor, pentru rănilor Sale, rămâneți a Lui și nu-i trădați încrederea...”

În fine, mulțimea s-a risipit. Litiera a plecat și ea, ducând-o pe frumoasa Lady Anna la palat. Curând, însă, de la șoptelile din lumea bună și până la bârfele de pe podul Londrei, un singur subiect incita toate urechile: „Lady Anna, curtezana aceea răpitoare, s-a predat lui Isus Hristos, și duce, statornic, o viață sfântă și pioasă.”

Fraților, umbra judecății s-a oprit în dimineața asta peste noi. Salvat sau pierdut? ... Salvat în veșnicie, sau pierdut pe veci? Lângă cine vrei să fii? Pe cine-L iei ca Domn? În Numele Lui cel milos, cunoaște-L azi, **pe Isus**, ca un tâlhar căit.

Apel general

El însetează să te primească. Să-ți zică: „Dă-mi mâna, și vino. Hai să pornim pe cărarea îngustă. Vreau să fii cu Mine, în rai...”.

Apel specific

Dacă sunt inimi simțitoare, zdrobite de chemarea Celui răstignit, le rog să se ridice în picioare. Pentru că doresc să înalț o rugă specială pentru copiii pribegi, care se întorc la El. Vă rog... Cerul vă așteaptă. ... Aici și acum...”

- Sfârșit -

